

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на околната среда и водите
РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ - ХАСКОВО

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА
СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА
през 2016 година

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ	5
II. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.....	6
II.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ.....	6
II.2. ВОДИ	17
II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ	45
II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ	48
III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ.....	52
III.1. ОТПАДЪЦИ	52
III.2. ШУМ	59
III.3. РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ.....	60
III.4. ХИМИКАЛИ И УРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ.....	60
IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ	63
V. ПРОЕКТИ/ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ.....	69
VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	70
VII. ПРИЛОЖЕНИЯ	73

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АС	Автоматична станция за мониторинг
ААС	Атомно-абсорбиционен спектрофотометър
БИ	Биотичен индекс
ВЕЕС	Висш екологичен експертен съвет
ГЗ	Гражданска защита
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДОВОС	Доклад за оценка на въздействието върху околната среда
ЕС	Европейски съюз
ЕТИС	Експертен технико-икономически съвет
ЗВ	Закон за водите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околната среда
ИБР	Източно-беломорски район
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КПКЗ(ИРРС)	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
КР	Комплексно разрешително
ЛМС	Локална мониторингова станция
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МПС	Моторно превозно средство
НАСЕМ	Национална автоматизирана система за екологичен мониторинг
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НП	Наказателно постановление
НПО	Неправителствена организация
НСРЗ	Национална служба растителна защита
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ПДЕ	Пределно допустими емисии
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПДК м.е.	Пределно допустима концентрация – максимална еднократна
ПДК ср.дн.	Пределно допустима концентрация – средно денонощна
ПДК ср.год.	Пределно допустима концентрация – средно годишна
ПДН	Пределно допустима норма
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПС – ПБВ	Помпена станция – питейно-битово водоснабдяване
ПСПВ	Помпена станция – питейно водоснабдяване
ПС – ПВС	Помпена станция – питейно водоснабдителни системи
ПУДООС	Предприятие за управление на дейности по опазване на околната среда
РАН	Полиароматни въглеводороди
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РЛ	Регионална лаборатория
РС	Районен съд
РСВ	Полихлорирани бифенили

Докладът е подготвен от екип на РИОСВ – Хасково и БДУВ-ИБР, гр.Пловдив.
Използвани са данни и от други институции.

Адрес на РИОСВ-Хасково

6300, град Хасково

ул. “Добруджа” №14, ет.5

Телефони:

Директор: 038/66 46 08

тел/факс: 038/60 16 11

Зелен телефон: 038/60 16 28

e-mail: riosv-hs@mbox.contact.org

Страница в Интернет: www.riosv-hs.org

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за състоянието на околната среда се изготвя от експертите на РИОСВ–Хасково и БДУВ-Източнорелеевски район, гр.Пловдив с цел пълно, обективно и своевременно информиране на обществеността за състоянието и проблемите на околната среда в региона. Той е насочен към всички заинтересувани от опазването на природата и нейните ресурси – граждани, неправителствени организации, бизнес и академични среди.

Целта на доклада е да подпомогне областните управи и общините на територията на РИОСВ–Хасково при вземане на решения в областта на околната среда и за устойчиво развитие на териториалните общности, чрез интегрирането на политиката по околна среда в регионалните и общински политики в областта на социално-икономическото развитие. Докладът информира широката общественост за:

- състоянието на околната среда на територията, контролирана от РИОСВ-Хасково;
- тенденциите и динамиката на промените в състоянието на компонентите на околната среда и степента на въздействие на факторите, които я замърсяват и увреждат;
- съществуващите проблеми; извършените основни законодателни, административни и инвестиционни мерки в областта на околната среда.

Регионалната инспекция по околната среда и водите-Хасково осъществява контрол и мониторинг на околната среда на по-голямата част от територията на Хасковска и Кърджалийска области, върху площ от 7645км².

КРАТКА ГЕОГРАФСКО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА КОНТРОЛИРАНАТА ЧАСТ ОТ ОБЛАСТ ХАСКОВО

РИОСВ - Хасково осъществява контрол и мониторинг на околната среда на територията на Хасковска и Кърджалийска области, с изключение на общ. Тополовград, обл. Хасково и общ. Ардино, обл. Кърджали. Общата площ, контролирана от РИОСВ-Хасково е 4814 км².

В географско отношение контролираната територия е твърде разнообразна като релеф, включващ части от Горнотракийската низина, Източни Родопи и Сакар планина и долните течения на р. Марица, р. Арда и р. Тунджа.

Контролираната част от област Хасково е разположена в централната част на Южна България. Тя включва 240 населени места, организирани в 10 общини. Населението на територията е 230 567 души. Северната и централната ѝ част е заета от Горнотракийската низина и се характеризира с обширни приречни ниски земи и високи подпочвени води, които благоприятстват интензивното използване на селскостопанските площи. Водните ресурси на територията се формират главно от оттока на р. Марица и нейните притоци р. Харманлийска, р. Банска и др. На юг обширна част от областта е заета от ниските разклонения на Източните Родопи и западните склонове на Сакар планина. Източните Родопи са една уникална територия, отличаваща се с богат растителен и животински свят. Силното средиземноморско влияние, геоложкото минало на планината и особеностите на местния бит и култура са спомогнали за формирането и съхраняването на разнообразни хабитати, а това е довело до изключително високо биологично разнообразие. В района има 51 защитени територии, от които един поддържан резерват, 22 защитени местности и 28 природни забележителности. В близост до тях няма големи промишлени обекти. Големи пространства от тези планински области са покрити с бедни скелетни почви и са обезлесени. В областта са разкрити и се експлоатират находища на полиметални златосъдържащи руди, на нерудни полезни изкопаеми – варовик, мрамор и глина. Добивът на оловно-цинкови руди е ликвидиран, но в редица случаи все още оказва негативно въздействие върху околната среда. Природните и географски дадености на областта са обусловили развитието на производството на азотни торове, машиностроенето, хранително-вкусовата и други промишлености, дърводобивът и дървообработващата промишленост, обувната промишленост, шивашката и трикотажна промишленост. Хранително-вкусовата

промишленост е представена от хлебопроизводство, сладкарство, месопреработвателни предприятия, пивопроизводство, млекопреработване, тютюнева и консервна промишленост. В последните години се наблюдава ускорено развитие на винопроизводството, на животновъдството (най-вече на крави и патици) и др. През 2016г стартира строителството на заводи за фарове и за асемблиране на кабелни инсталации за автомобилната индустрия. Най-голям индустриален център е гр.Димитровград, където са съсредоточени обекти на енергетиката, химическата и добивната промишленост. Доскоро в атмосферния въздух на Димитровград периодично се регистрираха наднормени нива на серен диоксид. След редица предприети мерки през 2014г и 2015г вече не са регистрирани превишения на нормите за серен диоксид в града, а отчетените през 2016г 7 превишения на СЧН и 1 превишение на СДН са по-малко от нормативно допустимия брой.

КРАТКА ГЕОГРАФСКО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА КОНТРОЛИРАНАТА ЧАСТ ОТ ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ

Контролираната част от Област Кърджали обхваща 6 общини – Кърджали, Момчилград, Крумовград, Черноочене, Джебел и Кирково с обща площ 2823 км². (община Ардино е в териториалния обхват на РИОСВ-Смолян). На територията живеят 139928 души.

Контролираният район заема по-голямата част от Източните Родопи. Релефът е предимно планински и полупланински. Теренът на областта се прорязва от горното и средното течение на р. Арда, заедно с нейните притоци р. Върбица, р. Крумовица и р. Перперек. По долините на тези реки са най-плодородните земи и най-големите селища. На р. Арда са изградени три от най-големите язовири в страната - яз. „Кърджали“, яз. „Студен кладенец“ и яз. „Ивайловград“. Районът се характеризира с богатото разнообразие на растителния и животински свят. Срещат се редки и изчезващи видове, включени в Червената книга на България, ендемити и реликти и изобилие от ценни лечебни растения. Обявени са 37 защитени територии, в т.ч. резерват „Вълчи дол“, 3 поддържани резервата, 14 защитени местности и 19 природни забележителности. Върху тях не се оказва натиск от близко разположени големи промишлени обекти.

Икономиката на областта се определя от добива и преработката на минерални суровини, на полиметални руди (производство на благородни метали), металообработването, машиностроенето, текстилната промишленост, дървопреработването, мебелната индустрия, хранително-вкусовите предприятия и тютюнопроизводството за населението извън градовете. Характерно за областта е, че освен находищата на строителни материали (андезити, доломити, риолити) тук са установени и се експлоатират от дълги години някои по-малки по обем находища, но с важно икономическо значение - специфичните за региона, (но редки за страната и Европа) нерудни полезни изкопаеми като бентонит, перлит, зеолити и скалнооблицовъчни - туфи и гнайси. В последните години бяха прекратени добивът и преработката на оловно-цинкови руди, но се разраства производството на пластмасови и каучукови елементи за автомобилната промишленост. В ход е реализирането на проекти за изграждането на нов цинков завод на площадката на ОЦК и за добив и преработка на златосъдържащи руди от находища в района на Крумовград.

II. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

II.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

1. Мрежа за контрол на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ - Хасково като част от НСМОС – подсистема “въздух”.

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.

Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой са фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни

оксида, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел и живак, арсен.

Състоянието на атмосферния въздух в района на областите Хасково и Кърджали се следи от 2 автоматични пункта и един ръчен пункт на МОСВ:

- АИС “Раковски” - Автоматичен – градски фонов пункт, разположен в застроената част на гр. Димитровград, отчитащ влияние на емисии от производствени дейности и емисии от битовия сектор. Резултатите от пробовземането (автоматично) се извеждат ежечасно. Обслужва се от РЛ – Хасково към ИАОС;
- АИС “Студен кладенец” - Автоматичен – градски фонов пункт, разположен в застроената част на гр. Кърджали, отчитащ влияние на емисии от производствени дейности и емисии от битовия сектор. Резултатите от пробовземането (автоматично) се извеждат ежечасно. Обслужва се от РЛ – Хасково към ИАОС;
- Пункт “РИОСВ – Хасково” – градски фонов, с ръчно пробовземане и последващ лабораторен анализ. Работи пет дни в седмицата, като се извършват по четири пробонабирания (едночасови) в светлата част на денонощието. При възникване на инциденти (аварии, пожари, влошени климатични условия и т. н.), които могат да доведат до влошаване качеството на атмосферния въздух се преминава в ускорен график на пробонабиране.

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции, източници на емисии

РИОСВ-Хасково предоставя информация за състоянието на КАВ от посочените в таблицата пунктове: Замърсител	ФПЧ10	Pb аер.	SO ₂	NO ₂	CO	H ₂ S	бензен	NH ₃	ПАВ	As аер.	Cd аер	Ni	ФПЧ2,5	NO	O ₃
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>
Общ брой пунктове в т.ч.:															
1. Пункт “РИОСВ”/Хасково/	√		√	√					√		√				
2. АИС “Студен кладенец” /Кърджали/	√	√	√						√	√	√				√
3. АИС “Раковски” /Димитровград/	√		√	√	√	*		√						√	√
Брой пунктове с концентрация над ПС на СЧН или ПДК м.е в т.ч.															
1. Пункт “РИОСВ”/Хасково/															
2. АИС “Студен кладенец” /Кърджали/															
3. АИС “Раковски” /Димитровград/			√			*									×
Пунктове с концентрация над СГН, в т.ч.:															
1. Пункт “РИОСВ”/Хасково/	√								√						
2. АИС “Студен кладенец” /Кърджали/									√						
3. АИС “Раковски” /Димитровград/	**														

Забележка:

√ измерван показател

* показател, за който се измерва максимално еднократна концентрация

** поради повреда на анализатора за ФПЧ10, който е изключен и предаден за

ремонт, през 2016г от АИС „Раковски“, гр. Димитровград са регистрирани само 58 валидни средноденонощни стойности за ФПЧ10. Липсата на данни не дава възможност да бъде изчислена средногодишна концентрация.

× показател, за който са регистрирани стойности над прага за информиране на населението от $180 \mu\text{g}/\text{m}^3$

В националното законодателство по опазване чистотата на атмосферния въздух са въведени норми за нивата (концентрациите) на замърсителите:

Вид норма	Показател	Норма	Дименсия	Период на осредняване
Средноденонощна норма (СДН)	ФПЧ10	50	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	24 часа
Средногодишна норма (СГН)	ФПЧ10	40	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 година
Праг за информиране на населението (СЧН)	Озон	180	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 час
Праг за предупреждение на населението (СЧН)	Озон	240	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 час
Средночасова норма (СЧН)	Серен диоксид	350	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 час
Средноденонощна норма (СДН)	Серен диоксид	125	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	24 часа
Средночасова норма (СЧН)	Азотен диоксид	200	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 час
Средногодишна норма (СГН)	Азотен диоксид	40	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 година
Максимална осемчасова стойност (в рамките на денонощието)	Въглероден оксид	10	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	8 часа
Пределно допустима максимално еднократна концентрация (ПДКм.е)	Сероводород	0.005	mg/m^3	1 час
Пределно допустима средноденонощна концентрация (ПДКс.д.)	Сероводород	0.003	mg/m^3	24 часа
Пределно допустима максимално еднократна концентрация (ПДКм.е)	Амоняк	0.25	mg/m^3	1 час
Пределно допустима средноденонощна концентрация (ПДКс.д.)	Амоняк	0.1	mg/m^3	24 часа
Средногодишна концентрация	Арсен	6	ng/m^3	1 година
Средногодишна концентрация	Кадмий	5	ng/m^3	1 година
Средногодишна концентрация	Олово	0.5	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 година
Средногодишна концентрация	Полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ)	1.0	ng/m^3	1 година

Нормите са въведени с оглед избягване, предотвратяване или ограничаване на свързаните с тези замърсители вредни въздействия върху човешкото здраве и/или околната среда в нейната цялост, като за означение се използват следните абривиатури:

ПС на СЧН е пределна стойност на средно часовата норма, определена за съответния замърсител;

ПС на СДН е пределна стойност на средноденонощната норма, определена за съответния замърсител;

СГН е определената средногодишна норма за съответния замърсител;

ПДК м.е. - Пределно допустима концентрация – максимална еднократна;

ПДК ср.дн - Пределно допустима концентрация – средно денонощна;

ПДК ср.год. - Пределно допустима концентрация – средно годишна;

ПИН - Праг за информиране на населението за нивата на озон

ППН- Праг за предупреждение на населението за нивата на озон

ФПЧ10 /фини прахови частици под 10 микрона/

Финните прахови частици са основният замърсител на атмосферния въздух. Съставени са от твърди частици, малки водни капчици и допълнително адсорбирани на повърхността им химични вещества(органични съединения, метали и др.). Те се емитират директно при редица естествено протичащи природни процеси, от разнообразни антропогенни дейности (енергетика, транспорт, бит) или се формират вторично като продукт на химически трансформации в атмосферния въздух.

Този атмосферен замърсител се контролира денонощно в 3 пункта.

През 2016г. са регистрирани следните превишения на средноденонощната норма (СДН) за опазване на човешкото здраве (концентрации над $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) по пунктове, както следва:

- в АИС “Раковски”, разположен в гр. Димитровград – Поради повреда на анализатора за ФПЧ10, който е изключен и предаден за ремонт, през 2016г от АИС „Раковски“ са постъпвали данни за ФПЧ10 само за периодите 23.02.2016г до 14.03.2016г и от 23.11.2016г до 31.12.2016г, т.е. регистрирани са 58 валидни средноденонощни стойности за ФПЧ10. Двадесет от тях, отчетени главно през ноември и декември, превишават ПС за СДН от $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Поради малкия брой средноденонощни стойности не може да бъде изчислена средногодишна концентрация.

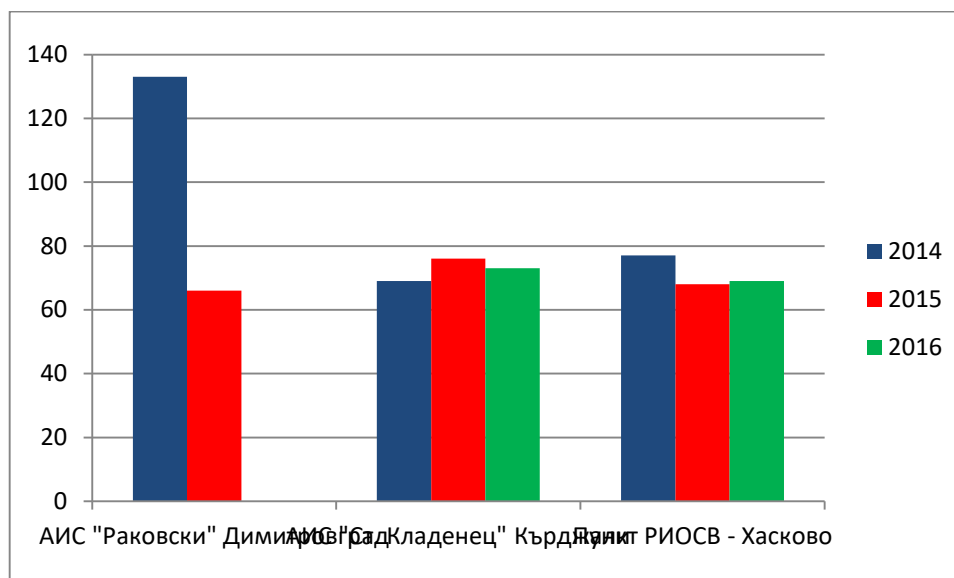
- в АИС “Студен Кладенец”, разположен в гр. Кърджали – 73 бр.

- в ръчен пункт “РИОСВ – Хасково”, разположен в гр. Хасково – 69 бр.

Нормативно се допускат не повече от 35 превишения в рамките на календарна година.

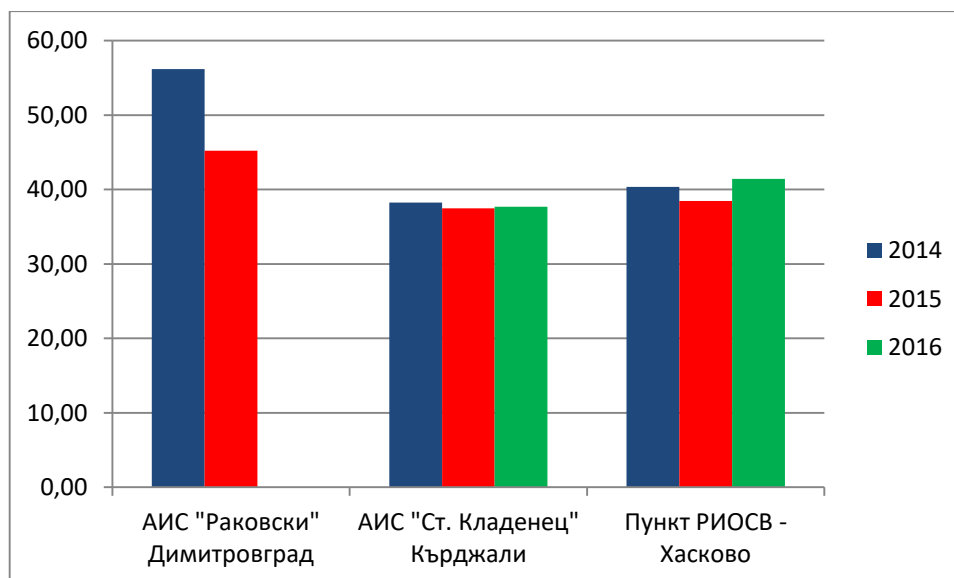
Направеният сравнителен анализ на регистрираните стойности в пунктовете за мониторинг по години показва задържане на замърсяването над определените норми.

Брой превишения на СДН по показател ФПЧ10 за периода 2014-2016г.

Поради повреда на анализатора за ФПЧ10, който е изключен и предаден за ремонт, през 2016г от АИС „Раковски“, гр. Димитровград са регистрирани само 58 валидни средноденонощни стойности за ФПЧ10.

Брой превишения на СДН по показател ФПЧ10 за периода 2014-2016г.

Поради малкия брой средноденонощни стойности за ФПЧ10 регистрирани през 2016г. от АИС „Раковски“, гр.Димитровград не може да бъде изчислена средногодишна концентрация.

В пунктовете за мониторинг на КАВ в градовете Хасково и Кърджали и през 2016г. продължава регистрирането на наднормено съдържание на ФПЧ10 през зимните месеци, в резултат от повишеното потребление на твърди горива в битовия сектор и характерните за сезона безветрие, мъгли и температурни инверсии, създаващи условия за задържане и натрупване на атмосферните замърсители в приземния слой. Тази година в пункт АИС “Студен кладенец”, гр. Кърджали се забелязва тенденция на понижаване на броя на регистрираните средноденонощни стойности за ФПЧ10, докато в пункт „РИОСВ“, гр. Хасково се наблюдава незначително повишаване на броя на регистрираните средноденонощни стойности за ФПЧ10 в сравнение с 2015г, както и на средногодишна концентрация за този показател от 41,43 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, която превишава средногодишната норма от 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

В сравнение с предходната (2015г.) през 2016г. се наблюдават незначително по-високи нива на средногодишните концентрации за ФПЧ10 и в двата пункта - АИС “Студен кладенец”, гр. Кърджали и пункт „РИОСВ“, гр. Хасково. Липсата на достатъчно данни от

пункт АИС “Раковски”, гр. Димитровград за този показател за 2016г. не дава възможност за коректно сравнение със състоянието през 2015г., но все пак е ясно, че регистрирането на наднормени стойности на ФПЧ10 продължава.

Във връзка с управлението на качеството на атмосферния въздух през 2015г. Община Димитровград актуализира програмата си за КАВ, а през 2016г. Община Кърджали и Община Хасково също актуализираха своите програми.

Серен диоксид

Основните източници на този замърсител са енергетиката, индустрията и отоплителни централи.

През годината серният диоксид е контролиран в 3 пункта - ръчен пункт “РИОСВ – Хасково”, АИС “Раковски” и АИС “Студен Кладенец”.

Средночасовата норма за опазване на човешкото здраве /СЧН/ е 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Тази норма не бива да се превишава повече от 24 пъти в рамките на една календарна година.

Средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве /СДН/ е 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Тя не бива да се превишава повече от 3 пъти в рамките на една календарна година.

През 2016г. в АИС “Раковски”, гр. Димитровград са регистрирани 7 превишения на ПС за СЧН от 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и 1 превишение на ПС за СДН от 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ по показател серен диоксид, които не надхвърлят допустимия брой (съответно 24 и 3) стойности за една календарна година. Превишенията се дължат на емисии от дейността на ТЕЦ “Марица 3” АД, Димитровград и наслагване на емисии от битовия сектор. Въпреки малкия брой превишения се отчита леко отстъпление от състоянието през 2015г. и 2014г., когато няма регистрирани превишения на нормите за серен диоксид.

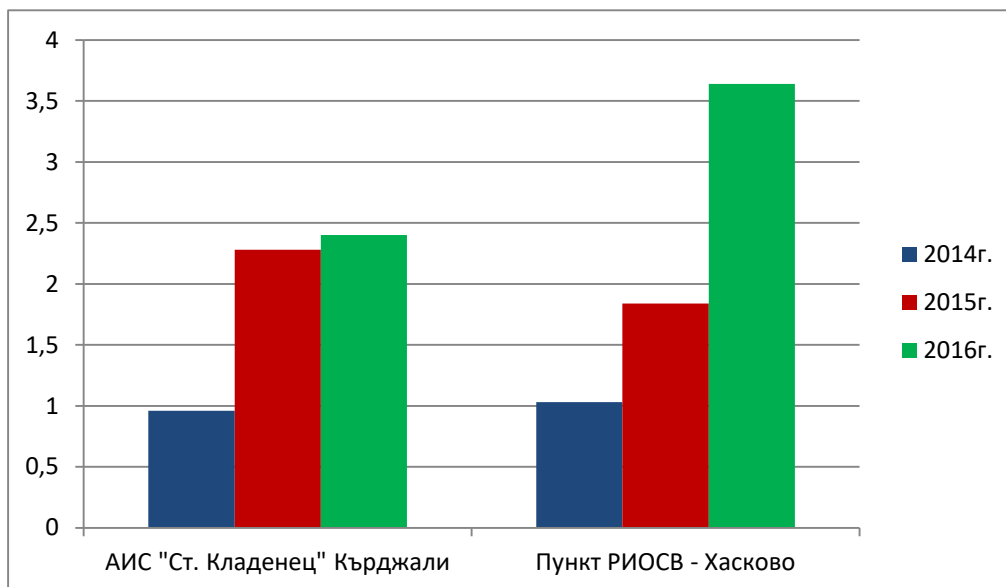
В останилите два пункта - пункт “РИОСВ – Хасково” и АИС “Студен Кладенец” не са регистрирани превишения на регламентираните НДЕ за серен диоксид.

Полициклични ароматни въглеводороди -ПАВ (бензо-а-пирен)

През 2016г. в ръчен пункт “РИОСВ-Хасково” –гр.Хасково е отчетена концентрация от 3,64 ng/m^3 , която превишава средногодишната целева норма за ПАВ от 1 ng/m^3 (съгласно Наредба №11/14.05.2007г. нормата важи от 01.01.2013г.) и е по-висока в сравнение с измерените през 2015г. – 1.84 ng/m^3 и 2014г. – 1,025 ng/m^3 .

Средногодишната концентрация за ПАВ измерена през 2016г. в автоматична станция АИС”Студен кладенец”, гр. Кърджали е 2,40 ng/m^3 при средногодишната целева норма 1 ng/m^3 (в сила от 01.01.2013г). Забелязва се повишаване на измерената концентрация за ПАВ в сравнение с 2015 и 2014г., когато измерените стойности за този показател са съответно 2,28 и 0,96 ng/m^3 .

Средногодишна концентрация по показател ПАВ бензо(а)пирен) в $\mu\text{g}/\text{m}^3$ за периода 2014-2016г.

Основна причина за замърсяването на атмосферния въздух с ПАВ е непълното изгаряне на различни видове горива – въглища и дизелово гориво, в това число и битовия сектор.

Озон

Озонът е газ, естествено съдържащ се в атмосферата (приземен слой). Приземният озон се образува при сложни химични реакции, протичащи с други атмосферни замърсители като азотни оксиди, метан, неметанови летливи органични съединения и въглероден оксид, известни като прекурсори на озон под влияние на висока температура и слънчева светлина. Тези процеси протичат най-често през летния период на годината.

Озонът се контролира от АИС "Раковски" – гр. Димитровград, като през юли 2015г. започна измерването му в и АИС "Студен кладенец", гр. Кърджали.

През 2016г. в АИС "Раковски" са регистрирани 69 превишения на осемчасовите средни стойности на краткосрочната целева норма от $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Отчетени са и 5 превишения на прага за информиране на населението от $180 \mu\text{g}/\text{m}^3$, след които са предприети необходимите мерки за своевременно предоставяне на информация на засегнатото население на електронната страница на РИОСВ – Хасково, в съответствие с изискванията на Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух. Причини за регистрираните наднормени стойности са повишената слънчева активност и задържането на замърсителя в приземния слой.

През 2016г. в АИС "Студен кладенец", гр. Кърджали не са регистрирани превишения на съответните норми за озон.

По утвърдения от министъра на ОСВ годишен график на мобилната автоматична станция (МАС) през отчетната година се извърши контрол на състоянието на атмосферния въздух в гр. Любимец по показатели O_3 , CO , SO_2 , NO , NO_2 , ФПЧ10 и метеопараметри с продължителност 51 денонощия, разпределени равномерно през месеците март, юни, септември и декември. Отчетени са 14 средноденонощни стойности по показател ФПЧ10, които превишават средноденонощната норма от $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, като 12 от тях са отчетени през м. декември, с което се запазва тенденцията за замърсяване на атмосферния въздух от битовия сектор (използване на твърди горива през отоплителния сезон). Поради малкия брой измервания няма достатъчно данни за сравнение със СГН.

Анализът на резултатите, получени от МАС показва, че за останалите контролирани показатели не са регистрирани превишения на съответните норми.

Сероводород

През 2016г. са регистрирани 2152 стойности превишаващи ПДК за един час от 0,005 mg/m³ и 219 стойности превишаващи средноденоношната стойност от 0,003 mg/m³. Най-голям брой стойности са регистрирани през месеците януари, февруари, септември, ноември и декември. В началото на месец септември се установи технически проблем на анализатора за определяне на нивата на сероводород и това наложи необходимостта от проверка на достоверността на отчитаните концентрации на сероводород от АИС „Раковски“. ИАОС-София предприе необходимите мерки и анализаторът за сероводород в АИС „Раковски“, гр.Димитровград е изключен от системата „Реално време“, ремонтиран е от сервизна фирма, почистени са входни клапани и филтри, извършено е и калибриране. Анализаторът отново е включен в системата за реално предаване на данни. Големият брой наднормени стойности по показател сероводород през този период се дължат на техническия проблем възникнал с анализатора, тъй като в град Димитровград няма индустриален източник на сероводород. Регистрираните превишения през зимния период се дължат на повишеното потребление на твърди горива в битовия сектор.

След включване на анализатора бяха извършени паралелни измервания от мобилна автоматична станция (МАС), разположена на ул.„Вилхем Пик“ №3, наказателен паркинг на Община Димитровград. Измервания са извършени по показателите: сероводород, амоняк, серен диоксид, азотни оксиди (NO₂, NO), озон, ФПЧ10, въглероден оксид и метеопараметри. Резултатите от измерванията не показват превишения на съответните норми на контролираните замърсители.

Райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух

Съгласно Заповед №РД-969/21.12.2013 г. на Министъра на околната среда и водите относно районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух РИОСВ – Хасково уведоми писмено общините Хасково и Кърджали за необходимостта от предприемане на действия по актуализиране/преразглеждане на Програмите за намаляване нивата на замърсителите – ФПЧ10 (ПАВ, As и Pb) и SO₂ в срока по чл.37, ал. 3 от Наредба 12 / 15.07.2010г. и при отчитане на крайните срокове на действащата актуализирана програма. При актуализиране на програмите за намаляване нивата на замърсителите задължително се извършва оценка на актуалния принос на всеки един от отделните сектори или източници на емисии към нивата на замърсяване в атмосферния въздух (промишленост, енергетика, битово и обществено отопление, транспорт, неорганизираните емисии и др.) освен чрез инвентаризация на емисиите и чрез дисперсно моделиране.

Община Димитровград актуализира програмата си за КАВ през 2015г., а Община Кърджали и Община Хасково актуализираха своите програми през 2016г.

И в трите общини – Хасково, Кърджали и Димитровград, продължава изпълнението на мерките, залегнали в общинските програми, като саниране и газифициране на обществени и на промишлени предприятия. Използването на газообразни горива обаче процентно е несъпоставимо с голямото количество твърди горива, използвани в горивните съоръжения на битовия сектор.

Източници на емисии на територията на РИОСВ-Хасково

РИОСВ - Хасково осъществява контрол на предприятия – неподвижни източници на емисии, както и на обекти, използващи флуорирани парникови газове и вещества, които нарушават озоновия слой и летливи органични съединения.

На контролираната от РИОСВ – Хасково територия са разположени промишлени обекти от отрасли енергетика, химическа, металургична, добивна и преработвателна промишленост – голяма горивна инсталация ТЕЦ ”Марица 3”АД, Димитровград, „Неохим“АД, Димитровград и други точкови източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух. Те се контролират съгласно изискванията на ЗЧАВ, ЗООС и подзаконовите нормативни актове към тях.

ТЕЦ”Марица 3”АД през 2012г. извърши рехабилитация на Горивната инсталация – Котел ОР-380в за производство на електроенергия, състояща се в редуция на NO_x в димните газове, чрез рециркулация и изграждане на серочистваща инсталация (СОИ) за

пречистване на серен диоксид в отпадъчните газове. През 2016г. са регистрирани 7 превишения на ПС за СЧН от 350 µg/m³ и 1 превишение на ПС за СДН от 125 µg/m³ по показател серен диоксид, които не надхвърлят допустимия брой (съответно 24 и 3) стойности за една календарна година. Превишенията се дължат на емисии от дейността на ТЕЦ “Марица 3” АД, Димитровград и наслагване на емисии от битовия сектор. Въпреки малкия брой превишения се отчита леко отстъпление от състоянието през 2015г. и 2014г, когато няма регистрирани превишения на нормите за серен диоксид.

За 2016 г. РИОСВ - Хасково изпълни утвърдения график за емисионен контрол като извърши контрол на „Теклас България“ ЕАД, гр.Кърджали – инсталация за миксиране на каучук и на „Пневматика - Серта” АД, гр. Кърджали – котел № 1 ПКМ 6,5 на парова централа. Въз основа на резултатите от контролните измервания на „Пневматика-Серта” АД, гр. Кърджали е наложена текуща санкция в размер на 104 лв. за наднормени емисии на прах и азотни оксиди, изпускани в атмосферния въздух (НП е издадено през 2017г).

Контролът на изпусканите вредни вещества от останалите емисионните източници е проведен чрез извършени собствени периодични измервания (СПИ) от акредитирани лаборатории. Представени са доклади за резултатите от извършените измервания на 34 източници на емисии от: “Неохим” АД, Димитровград; “Горубсо-Кърджали“ АД, Кърджали; "Вулкан Цимент" АД, гр. Димитровград, "Имерис Минералс България" АД, гр. Кърджали, „Корект“ ЕООД, с. Долни Главанак, общ. Маджарово, КПТУ "КСАНЕКС", с. Жълти бряг, общ. Стамболово, обл. Хасково, „Белла България“ АД, гр. София - фабрика гр. Харманли.

Представените СПИ показват стойности в рамките на нормативно установените, с изключение на измерванията на фабрика за производство на нерафинирано олио и слънчогледов шрот на „Белла България“ АД, гр. Харманли, за което на оператора е наложена текуща санкция за наднормени емисии на въглероден оксид в размер на 64 лв.

За неизпълнение на задължението си за извършване на СПИ през 2016г. са съставени 5 акта и са издадени 5 наказателни постановления на оранжерии за производство на зеленчуци - "Зайчев и син" ООД, площадки в гр. Любимец и гр. Харманли, "Агро Омега" ЕООД, гр. Любимец и "Б.В.К.Винифера" ООД, гр. Момчилград и на фабрика за производство на нерафинирано олио и слънчогледов шрот „Ултрамекс“ ЕООД, гр.Харманли („Белла България“ АД).

Съгласно изискванията на Наредба № 6 от 1999 г. на собствени непрекъснати измервания подлежат емисиите от инсталациите за производство на азотна киселина /стар и нов цех/ и инсталацията за производство на амониева селитра на “Неохим” АД, Димитровград, както и от котел на ТЕЦ “Марица 3” АД, гр. Димитровград. Операторите, извършващи СНИ представят в РИОСВ - Хасково докладите за извършените измервания, като през 2016г. са представени 48 месечни и 4 годишни доклади.

При оценката на всички представени годишни доклади не са констатирани превишения на НДЕ на контролираните замърсители.

Във връзка с изпълнение на Наредба № 16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини са извършени 8 проверки на бензиностанции, от които 5 планови и 3 от ДПК. При извършения контрол не са установени несъответствия.

Лицата, които експлоатират бензиностанции, имат задължение да водят прошнурован, прономерован и заверен от съответната РИОСВ дневник за състоянието на системата, съответстваща на Етап II на УБП. През 2016г. в РИОСВ – Хасково са представени и заверени дневници на 108 бензиноколонки от 63 бензиностанции.

В срок до 31.12.2016г. всички съществуващи бензиностанции се оборудват със система, съответстваща на Етап II на улавяне на бензиновите пари. Измерванията за ефективността на улавяне на бензиновите пари се извършват от Българския институт по метрология /БИМ/ или упълномощени от тях фирми, а надзорът е възложен на съответната РИОСВ. За извършваните измервания на бензиностанциите, оборудвани със системи, съответстващи на Етап II, БИМ уведомява РИОСВ за резултатите от извършените проверки.

Във връзка с изискванията на Наредба № 7 за норми на допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употреба на разтворители в определени инсталации са извършени 13 планови проверки на обекти, извършващи дейности - нанасяне на покрития върху метал, слепващи покрития, почистване на повърхности, производство на обувки, извличане на растителни масла и животински мазнини, химическо чистене и др. Дадени са 5 предписания, които са изпълнени. Съставен е един акт и е издадено НП за неизвършени СПИ на емисиите на ЛОС на инсталация за извличане на растителни мазнини на „Ултрамекс“ ЕООД, гр. Харманли.

През 2016г. са представени и утвърдени 9 бр. Планове за управление на разтворителите за предходната 2015г.

Във връзка със задължението за регистрация на операторите на инсталации, източници на ЛОС е създаден и функционира „Публичен електронен регистър на инсталациите, източници на ЛОС по чл.30л от ЗЧАВ“. Регистърът е свързан с поддържаната в ИАОС информационна система и осигурява възможност за електронно подаване, централизирана обработка и съхранение на информацията. Регистрираните инсталации на територията на РИОСВ – Хасково са 26, като за всяка инсталация е създадена поименна партида, в която ежегодно се въвеждат данни за консумацията на разтворител, констатирани нарушения, протоколи от контролни или собствени измервания, издадени решения от РИОСВ - Хасково, количество на вложения разтворител и количество на емисиите на ЛОС, отделени в атмосферния въздух.

През 2016г. е извършена регистрация на две нови инсталации, вписана е промяна в обстоятелствата за две съществуващи и са издадени две заповеди за заличаване на инсталации, прекратили своята дейност.

През 2016г. са извършени 16 проверки – 14 планови и 2 извънредни на производители, вносители, търговци на дребно и едро на бои и лакове, както и на авторепаратурни продукти. Дадени са 2 предписания на търговци предлагащи продукти, които не са етикетирани съгласно изискванията на Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти. При извършване на последващ контрол се констатира, че продуктите са етикетирани в съответствие с изискванията.

Към 31.12.2016г. РИОСВ - Хасково контролира 544 хладилни и климатични инсталации с над 3кг ВНОС и ФПГ. Във връзка с изискванията на Регламент (ЕО) № 1005/2009г. и Регламент (ЕС) № 517/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година за флуорсъдържащите парникови газове и за отмяна на Регламент (ЕО) № 842/2006 и Наредба за установяване на мерки по прилагане на Регламент (ЕО) № 1005/2009г, относно веществата, които нарушават озоновия слой са представени годишните отчети на ползвателите на озоноразрушаващи и флуорирани парникови газове и на операторите на стационарните хладилни и климатични системи. Подадената информация е обобщена от РИОСВ – Хасково и е представена в МОСВ.

Общият брой проверки за контрол и управление на ФПГ и веществата, нарушаващи озоновия слой през 2016г. е 52 бр. Дадени са 9 предписания, които са изпълнени. Забелязва се тенденция за замяна на озоноразрушаващите вещества в хладилните и климатични инсталации с флуорирани парникови газове. РИОСВ - Хасково осъществява контрол във връзка с пълната забрана от 01.01.2015г. за пускане на пазара и използване на ненапълно халогенирани хлорфлуорвъглеродороди (HCFC) и изисква необходимата документацията, свързана с извеждането от употреба на контролираните вещества.

В изпълнение изискванията на Закона за ограничаване изменението на климата в Плана за контролната дейност за 2016 г. са заложени три обекта - “Неохим” АД, ТЕЦ “Марица 3” АД, гр. Димитровград и „Харманлийска керамика“ АД, гр. Харманли. При извършения контрол не са установени несъответствия. Проведена е и извънредна проверка на “Неохим” АД, Димитровград, във връзка с промяна на издаденото РЕПГ.

3. Оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Хасково.

В резултат на прилагането на екологичното законодателство по отношение на източниците на замърсяване на атмосферния въздух в периода от 2014 г. до 2016 г. е налице

незначително повишаване на средногодишната концентрация на фини прахови частици (под 10 микрона) за Хасково. През 2014г и 2015г. в пунктовете за мониторинг, разположени на територията РИОСВ - Хасково не е регистрирано нито едно превишение на нормите по показател серен диоксид, а през 2016г. в АИС „Раковски“, гр. Димитровград са регистрирани седем превишения на средночасовата и едно превишение на средноденошната норми по показател серен диоксид, които са в рамките на допустимия (съответно 24 и 3) брой стойности за една календара година. Това е доказателство за постигнато по-добро качество на атмосферния въздух на територията на РИОСВ-Хасково и за чувствителна разлика в сравнение с 2013г. Всички предприятия – източници на емисии във въздуха в района на Димитровград вече спазват НДЕ, а в Кърджали минимални превишения се констатират само за 1 обект. В резултат е постигнато трайно спазване на нормите за КАВ в двата района по отношение замърсяването от промишлени източници.

Направеният сравнителен анализ на регистрираните стойности на $ФПЧ_{10}$ в пунктовете за мониторинг в Димитровград, Хасково и Кърджали по години показва задържане на замърсяването над определените норми.

Поради необходимостта от окончателно валидиране на данните преди докладване в Европейската агенция по околна среда са възможни минимални промени в публикуваните данни. Окончателните данни се публикуват в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда, изготвян от ИАОС.

II.2. ВОДИ

1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през годината

Общата цел на контролната дейност на РИОСВ – Хасково по отношение на водите е поставена от Рамковата директива за водите - постигане на „добро екологично състояние” на естествените води и „добър екологичен потенциал” на изкуствените и силно модифицирани водни тела. На територията на РИОСВ - Хасково за 2016 г. тя изискваше подобряване на качеството на водните тела в лошо състояние – р. Меричлерска, р. Харманлийска и притоци до устие, р. Банска средно и долно течение, р. Арда след яз. „Кърджали“, яз. „Студен кладенец“ и яз. „Ивайловград“. За осъществяването на тази цел е необходимо да се подобри ефективността на контролната дейност върху емитерите на отпадъчни води, заустващи в повърхностни води, а често и върху източниците на дифузно замърсяване. Ето защо основните приоритети на РИОСВ – Хасково бяха:

- снижаване на замърсяващия товар на обектите на тежката промишленост, допускащи периодично или трайно неспазване на определените ИЕО – намалено замърсяване и размер на налаганите санкции за наднормено съдържание на замърсяващи вещества в изпусканите води от „Неохим“ АД, Димитровград и „Теклас - България“ АД, Кърджали;
- по - строг контрол на емитерите на отпадъчни води, зауствани в р. Банска и притоците ѝ - извършени 8 проверки на обекти, изпускащи отпадъчни води в р. Банска и притоците ѝ, наложени 2 еднократни и 1 текуща санкция;
- проверка на обекти, въведени в експлоатация без разрешително за заустване - без изградени пречиствателни съоръжения, деклариращи събиране на водите в изгребни ями или използване на водите за поливане на тревни площи – съставен един акт за заустване на отпадни води без разрешително и подадени документи за издаване на разрешително за заустване от БД ИБР – Пловдив;

2. Опазване на повърхностните води

Както всички производствени и стопански дейности, при които се изпускат отпадъчни води, така и формираните от населението битови отпадъчни води неизбежно оказват въздействие върху състоянието на повърхностните води в териториалния обхват на РИОСВ – Хасково. Колкото по - големи са заустваните водни количества и по - високо съдържанието на замърсяващи вещества в тях, толкова по - значително е и влошаването на екологичното състояние на повърхностните водни тела.

Р. Марица е приемник на изпусканите непречистени битови отпадъчни води от голям брой населени места както нагоре по течението, така и от градовете Харманли, Симеоновград, Любимец и Свиленград (изградена и пусната в експлоатация ПСОВ през 2015г.). В нея се заустват и производствените отпадъчни води на „Неохим“ АД, Димитровград и ТЕЦ „Марица 3“ АД, Димитровград. Това се е отразило на състоянието й. Върху р. Харманлийска оказват влияние отпадъчните води от канализационната система на гр. Хасково, които от 2012г. се пречистват, непречистени отпадъчни води от селата, през които тече и др.

Друг голям приемник на непречистени битови отпадъчни води от много населени места по течението и на производствени отпадъчни води най - вече от добив и преработка на метални руди е р. Арда. Характерно за язовирите, изградени на реката на територията на РИОСВ - Хасково е отлагането по дъното им на утайки, съдържащи тежки метали. Тези фактори обуславят лошото състояние на някои водни тела по р. Арда.

Дори и по - малките количества силно замърсени отпадъчни води, когато се изпускат в по - маловодни приемници често водят до лошо състояние и дори до инциденти на измиране на риба. Такъв е случаят с р. Банска, която приема непречистени битови отпадъчни води от няколко села, пречистените води от Северна индустриална зона Хасково и нерегламентирани изпускания от няколко животновъдни обекта.

Това се отнася и за р. Меричлерска, в която постъпват непречистени битови отпадъчни води, води от малко млекопреработвателно предприятие и замърсявания от животновъдна дейност.

А. Характеристика и мониторинг на повърхностните води

а. Типове повърхностни води

Водните обекти на територията на области Хасково и Кърджали се отнасят към две категории повърхностни води – “РЕКА” и “ЕЗЕРО”.

При определянето на типовете реки и езера/язовири са използвани следните показатели:

- задължителни фактори – екорегиян, надморска височина, геология, размер;
- незадължителни - характер на водното течение, размер и геология, субстрат на речното дъно, наклон (енергия на потока). При определяне на височинното разделяне е взето в предвид и смяната на растителността.

На база на тези показатели на територията на области Хасково и Кърджали са идентифицирани 5 типа води категория „реки“:

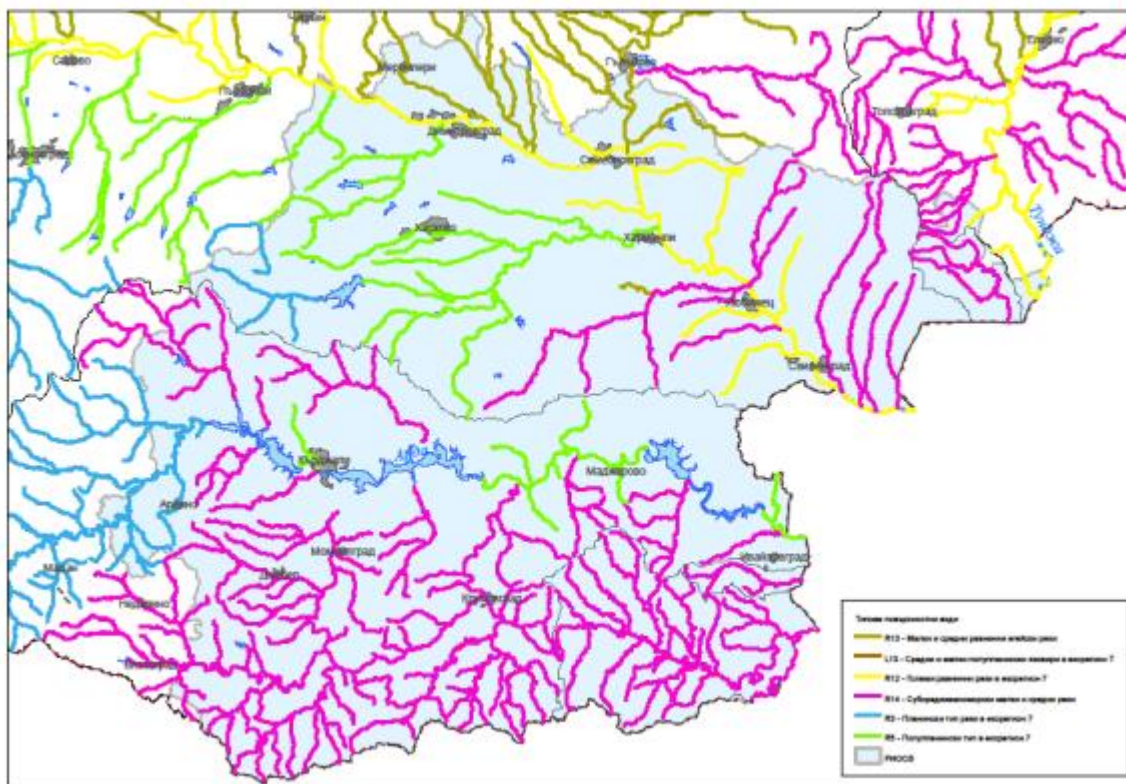
Таблица № 1-1 Типология на категория “РЕКА” в области Хасково и Кърджали

№	Тип	Име на типа	Водосбор
1	R3	Планински реки	р. Арда преди яз. Кърджали, р. Харманлийска до яз. Тракиец
2	R5	Полупланински реки	р. Арда – след яз. Кърджали, р. Банска, р. Харманлийска след яз. Тракиец
3	R12	Големи равнинни реки	р. Марица
4	R13	Малки и средни равнинни реки	р. Меричлерска, р. Мартинка, р. Златополска
5	R14	Субсредиземноморски реки (пресъхващи)	Всички притоци: - на р. Марица, след р. Харманлийска - на р. Арда след яз. Кърджали - р. Бяла - р. Атеринска - р. Фишера

На територията, контролирана от РИОСВ - Хасково в рамките на посочените типове

реки са определени 43 водни тела от категория „река”. Всяко водно тяло е речен участък с еднакво екологично и химично състояние, който има важна роля при управлението на водите. В Плана за управление на речните басейни на Източнобеломорски район (ПУРБ на ИБР) за 2016-2021г., приет с Решение № 1106/29.12.2016г. на Министерски съвет са подготвени конкретни програми от мерки, чрез реализацията на които трябва да се постигне добро състояние на водите.

Карта № 1-1 Типология на категория “РЕКА” в области Хасково и Кърджали

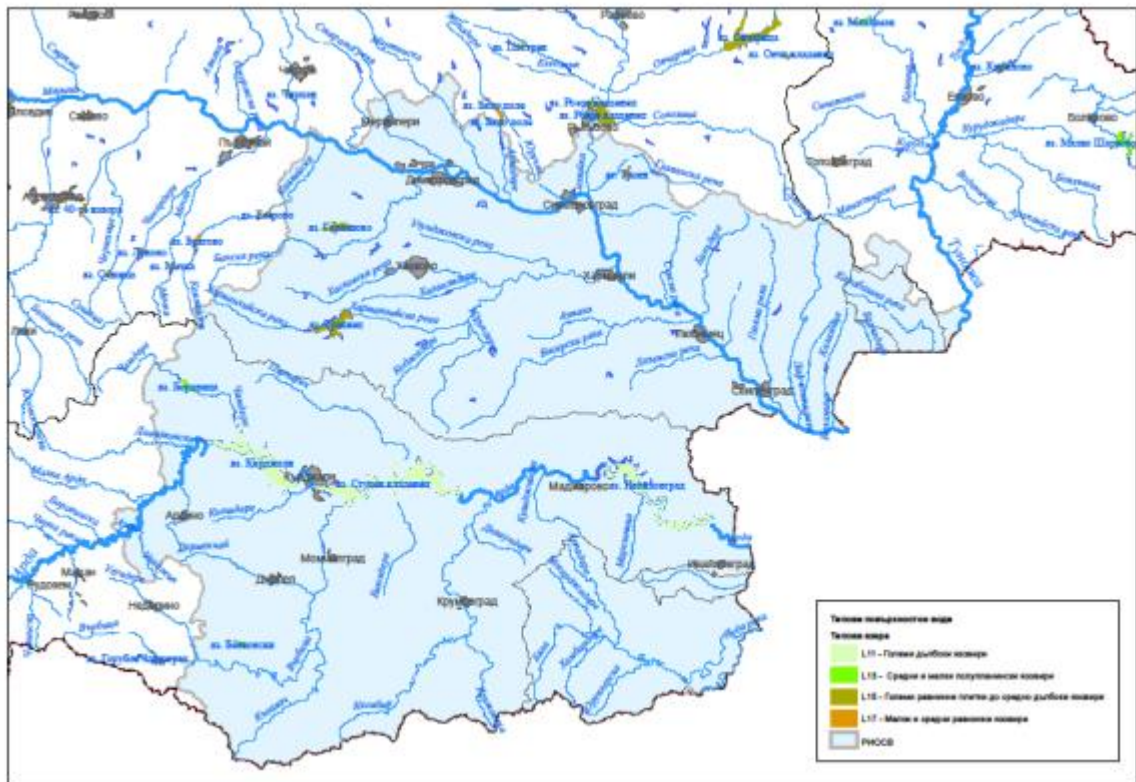

На територията области Хасково и Кърджали са определени 4 типа езера (язовири). Всяко езеро (язовир) с площ > 500 ха се определя като самостоятелно водно тяло. На територията на РИОСВ - Хасково са определени 8 самостоятелни водни тела, посочени в Таблица № 1-2.

Таблица № 1-2. Типове категория “ЕЗЕРО” в области Хасково и Кърджали

№	ТИПОВЕ	Язовири	Брой ВТ
1	L11 Големи дълбоки язовири	яз. Кърджали, яз. Студен кладенец, яз. Ивайловград	3
2	L13 Средни и малки полупланински язовири	яз. Боровица, яз. Бенковски	2
3	L15 Големи равнинни плитки до средно дълбоки язовири	яз. Тракиец	1
4	L17 Малки и средни равнинни язовири	яз. Гарваново, яз. Троян	2
		ВСИЧКО	8

Карта № 1-2 Водни тела от категория “ЕЗЕРО” в области Хасково и Кърджали

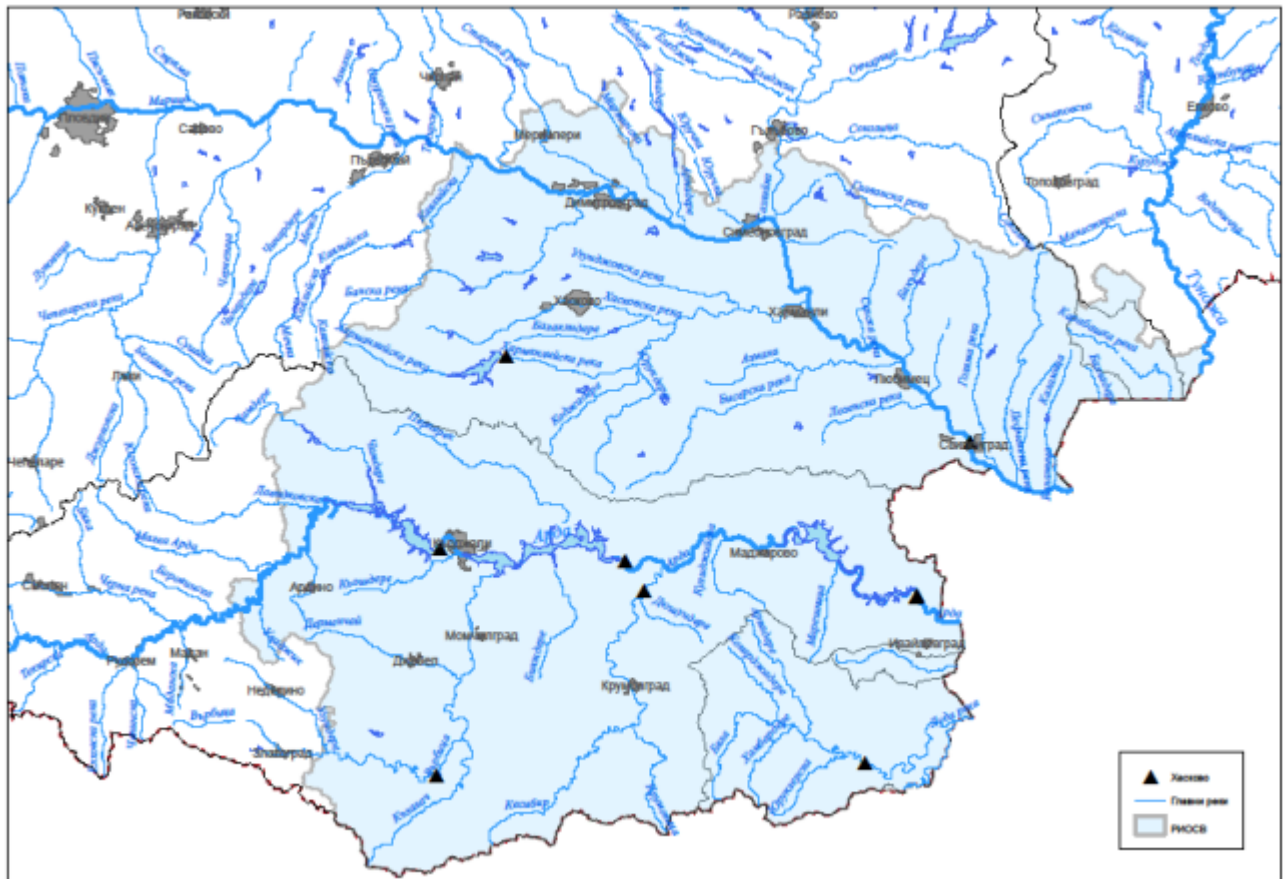

в. Програми за мониторинг

• Контролен мониторинг

При проектиране на мрежата за контролен мониторинг на повърхностни води на територията на ИБР са избрани представителни мониторингови пунктове за съответните речни басейни и типовете водни тела. Общият брой на пунктовете за контролен мониторинг на територията, контролирана от РИОСВ - Хасково през 2016г. е 9 пункта – 6 на реки и 3 на язовири. От тях пред Европейската Комисия се докладват резултатите от 6 пункта (3 на реки и 3 на язовири). Във връзка с определяне на екологичното и химично състояние на повърхностните водни тела в тези пунктове се извършва мониторинг на биологични и физико - химични елементи, като еднократно в периода на ПУРБ е предвидено да се извърши и мониторинг на хидроморфологични елементи за качество.

- р. Марица – гр. Свиленград
- р. Харманлийска – с. Тракиец
- р. Арда след яз. Ивайловград
- р. Върбица при с. Върли дол
- р. Крумовица – преди устие
- р. Бяла – с. Меден бук
- яз. Кърджали
- яз. Студен кладенец – стена
- яз. Ивайловград – стена

• Оперативен мониторинг

При подготовката на програмата за оперативен мониторинг на повърхностните води в ИБР е използвана информация за състоянието на определените водни тела и се прилагат критериите, посочени в т.1.3.2. на Анекс V на РДВ.

Пунктове за оперативен мониторинг се поставят в онези водни тела, които са в лошо състояние и съществува риск да не постигнат добър статус към 2016г. На територията, контролирана от РИОСВ - Хасково през 2016 г. са определени 25 пункта за оперативен мониторинг – 18 на реки и 7 на язовири. В тези пунктове се извършва мониторинг по физико - химични елементи за качество за определяне на екологично и химично състояние на повърхностните води.

- р. Марица след гр. Димитровград
- р. Марица след вливане на р. Сазлийка, след гр. Симеоновград
- р. Марица след гр. Харманли
- р. Банска с. Гарваново
- р. Банска с. Клокотница
- р. Банска - устие, гр. Димитровград
- р. Харманлийска с. Караманци, преди яз. "Тракиец"
- р. Харманлийска - устие гр. Харманли
- р. Хасковска с. Динево – мост преди селото
- р. Каламица - преди устие
- р. Ченгене дере
- р. Фишера на 500м преди границата с Турция
- р. Арда преди яз. Кърджали
- р. Арда след гр. Кърджали
- р. Арда след яз. Студен кладенец (мост с. Поточница –с. Рабово)
- р. Арда след големия завой при гр. Маджарово

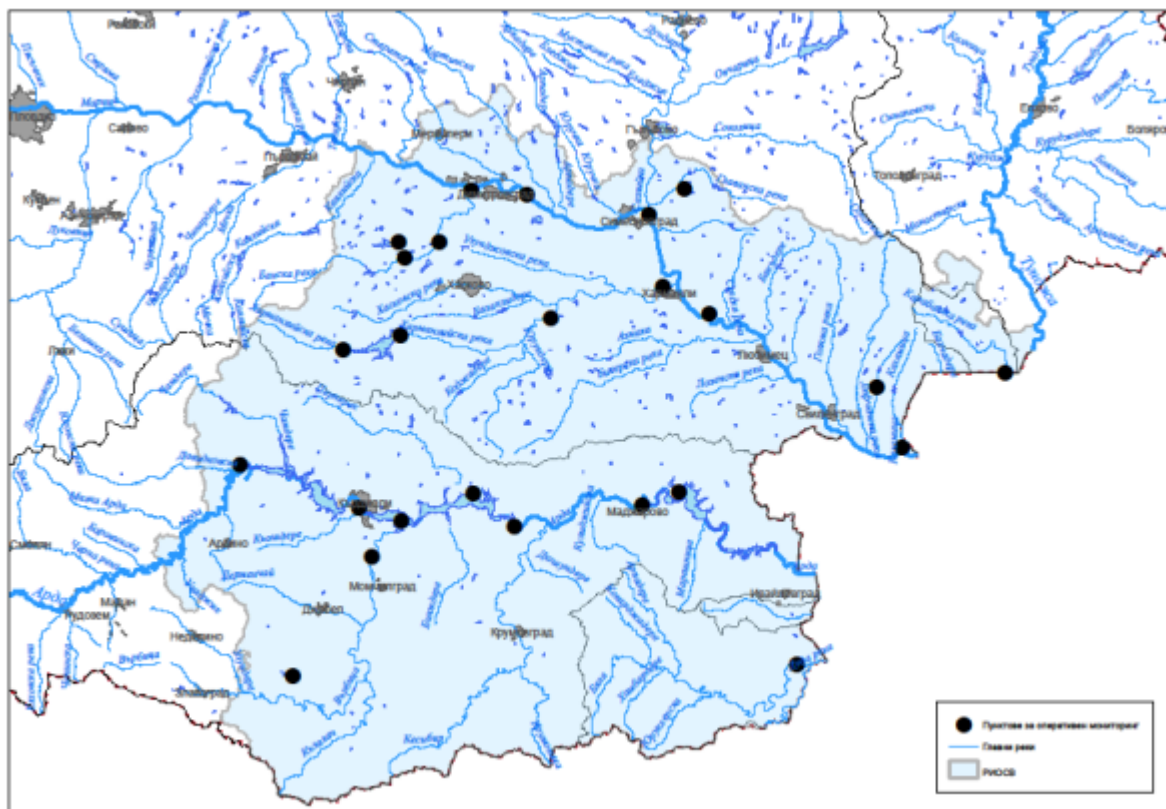
- р. Върбица преди яз. Студен кладенец
- р. Бяла преди границата
- яз. Студен кладенец - средна част
- яз. Студен кладенец – опашка
- яз. Ивайловград – опашка с. Бориславци
- яз. Бенковски
- яз. Гарваново
- яз. Тракиец
- яз. Троян

При подбора на показатели за оперативен мониторинг се използват биологичните елементи, индикативни за степента на антропогенно въздействие върху качеството на водите – макрозообентос в реки и фитопланктон в стоящи води. С оглед оперативното установяване на промените във фитопланктонните съобщества се използва показателят Хлорофил А в съчетание с други индикативни физико - химични показатели – прозрачност (SD), разтворен кислород, температура и електропроводимост.

Предвижда се мониторинг на всички физико - химични показатели, превишаващи стандартите за качество (за приоритетни вещества) или приетите норми за добро екологично състояние на химичните елементи. Предвижда се и мониторинг на други физико - химични показатели, които са свързани с тези, по които се наблюдават отклонения.

Честотата на оперативния мониторинг е съобразена с минималната честота, която се препоръчва в Приложение V на РДВ за отделните показатели:

- Биологични елементи
 - макрозообентос в реки – 1 път годишно
 - фитопланктон/хлорофил А в язовири (заедно с прозрачност, разтворен кислород, активна реакция/рН и електропроводимост) – 2 - 4 пъти годишно, като мониторингът се извършва 2 - 6 пъти в периода на ПУРБ.
- Физико - химични елементи
 - основни показатели – 4 пъти годишно
 - специфични замърсители – 4 пъти годишно
 - приоритетни вещества – 12 пъти годишно

с. Показатели за мониторинг на повърхностните води

- **Биологични елементи за качество**

Хидробиологичният мониторинг се извършва за макробезгръбначни в реки по Ирландски Биотичен Индекс. Периодично в определени пунктове (през 3 г.) се извършва наблюдение и на останалите биологични елементи съгласно изискванията на РДВ – фитопланктон (язовири), фитобентос, макрофити и риби. Мониторингът и оценката на състоянието на биологичните елементи в реки се извършва по Наредба № Н-4/14.09.2012г. за характеризирание на повърхностните води.

Мониторингът на биологичните елементи в езера и язовири се извършва по методики, приложени в рамките на научна разработка за интеркалибрация на методите за оценка биологичните елементи за качество (2013-2016 г.).

От провеждания мониторинг за 2016г. на биологичните елементи за качество са налични данни за дънни безгръбначни и фитобентос.

- **Физико - химични елементи за качество**

Мониторингът се извършва по основни физико - химични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, свързани със замърсяване на повърхностните води с органични вещества, метали и металоиди. Анализът на планираните показатели се извършва от Регионална лаборатория Хасково към ИАОС.

За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализиране по следните групи показатели:

- **Основни физико - химични показатели**

- **I група** – активна реакция /рН/, температура, неразтворени вещества, електропроводимост, разтворен кислород, наситеност с кислород, БПК₅, ХПК, азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, ортофосфати.

- **II група** – азот общ, фосфор общ, обща твърдост, калциево - карбонатна твърдост, общ органичен въглерод.

- **Специфични вещества**

- **I група** – **Органични вещества** – нефтопродукти, АОХ.

- II група - **Метали и металоиди** – желязо, манган, цинк, мед, хром - тривалентен, хром - шествалентен, арсен, алуминий.

- III група – **Други вещества** – СПАВ анионактивни, цианиди.

• **Приоритетни вещества**

В. Определяне на екологичното и химично състояние на повърхностните води

а. Химично състояние

При определяне на химичното състояние на повърхностните водни тела са приложени изискванията на Директива 2013/39 ЕС, транспонирана в Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители от 2010г.

Химичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в два класа – добро и лошо, които се изобразяват съответно със син и червен цвят. За извършване на достоверна оценка е необходимо минималната честотата на анализ да бъде 12 пъти в годната (1 път месечно). Тези водни тела, които отговарят на средногодишните стойности на стандартите за качество на околната среда (СГС-СКОС) са в добро състояние, а за водните тела, в които се констатира превишаване на СГС-СКОС е определено лошо състояние. Във водните тела, в които не се извършва мониторинг на приоритетни вещества поради липсата на идентифициран натиск, химичното състояние е определено като «неизвестно».

През 2016г. в определените водни тела са извършени анализи за наличие на приоритетни вещества, но резултатите от мониторинга не показват превишаване на стандартите за качество на околната среда, и водните тела на територията на РИОСВ- Хасково са определени в добро химично състояние.

Таблица № 2-1 Брой повърхностни ВТ по химично състояние на територията на област Хасково и Кърджали

	ВТ	Марица	Тунджа	Арда	Бяла	Общо
Химично състояние	Добро	6	0	12	1	19
	Лошо	0	0	0	0	0
	неизвестно	18	1	12	1	32
	общо ВТ	24	1	24	2	51

б. Екологично състояние

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по класификационна система за биологични и физико - химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба № Н-4 от 14.09.2012г. за характеризиране на повърхностните води.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: отлично, добро, умерено, лошо и много лошо, които се изобразяват с показаните в таблицата цветове.

Екологично състояние				
отлично	добро	умерено	лошо	много лошо

В Таблица № 2-2 са дадени резултатите от оценката на екологичното състояние на повърхностните водни тела в област Хасково и Кърджали по речни басейни. Анализът на резултатите показва, че съотношението на телата в добро и лошо състояние е 20/27. (42% в добро състояние). Основните физико - химични показатели, по които се наблюдават отклонения са свързани с органично замърсяване - БПК5, амониев азот, азот нитратен, азот нитритен, общ азот, общ фосфор и ортофосфати.

При оценката на екологичен потенциал в силномодифицирани водни тела (язовири, коригирани реки) се използва класификационната система за екологично състояние, която е

разработена за естествени водни тела. Необходимо е тя да бъде адаптирана като се въведе т.нар. „подход на смекчаващи мерки”, прилаган в ЕС. При него като основен критерий се приема стопанското използване на водните тела и състоянието на елементите за качество, което може да се постигне без да се допуска негативно въздействие върху стопанската дейност. Това състояние се приема за Добър екологичен потенциал (ДЕП) като се предвиждат „смекчаващи мерки”, които могат да го подобрят, без да попречат на стопанското ползване. Новият подход за определяне на ДЕП ще бъде въведен при оценките за силномодифицираните водни тела в периода на втория ПУРБ (2017-2021 г.).

Таблица № 2-2 Брой водни тела разпределени по екологично състояние в области Хасково и Кърджали

	Общо ВТ	Марица	Тунджа	Арда	Бяла	Общо
Екологично състояние	отлично	0	0	0	0	0
	добро	2	0	16	2	20
	умерено	15	1	6	0	22
	лошо	2	0	0	0	2
	мн.лошо	3	0	0	0	3
	неизвестно	2	0	2	0	4
	ВТ	24	1	24	2	51

Таблица 2-3 Състояние на водните тела на територията на области Хасково и Кърджали

№	Код	Водно тяло	СМ/ИВТ	Биологични елементи	ФХ елементи	Екологично състояние/потенциал	Химично състояние
1	BG3MA100L012	Язовир Тракиец	СМ	Умерено Хлорофил А	Умерено Робщ	Умерено	Неизвестно
2	BG3MA100R001	Река Марица, от р. Сазлийка до граница		Умерено	Умерено PO4	Умерено	Добро
3	BG3MA100R002	Река Каламица	СМ	Умерено	Умерено NO3, Нобщ	Умерено	Неизвестно
4	BG3MA100R003	Река Ченгене дере			Умерено БПК, NO2	Умерено	Неизвестно
5	BG3MA100R004	Река Левченска		Добро		Добро	Неизвестно
6	BG3MA100R005	Река Голямата (Пъстрогорска)		Умерено		Умерено	Неизвестно
7	BG3MA100R006	Лозенска река, десен приток на река Марица		Умерено	Добро	Умерено	Неизвестно
8	BG3MA100R007	Река Бисерска и притоци до устие		Умерено	Добро	Умерено	Неизвестно
9	BG3MA100R209	Река Азмака, приток на р. Бисерска		Лошо	Умерено NO3, NO2, Нобщ, Робщ, PO4	Лошо	Неизвестно
10	BG3MA100R010	Река Бакър дере (Йерусалимовска)		Добро	Добро	Добро	Неизвестно
11	BG3MA100R233	Река Харманлийска до вливане на р. Хасковска		Умерено	Умерено Робщ, PO4, Mn	Умерено	Добро
12	BG3MA100R234	Река Харманлийска от вливане на р. Хасковска и р.		Умерено	Умерено БПК, NH4, NO3, NO2, Нобщ, PO4, Робщ, Mn	Умерено	Добро

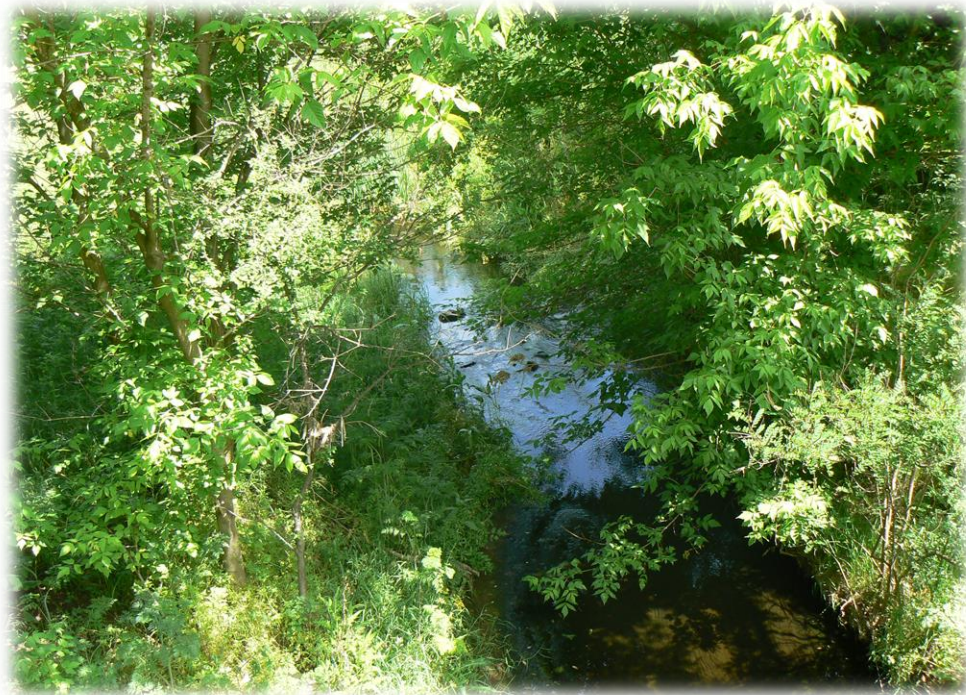
		Хасковска до устие					
13	BG3MA100R013	Горно течение на Харманлийска река до язовир Тракиец		Умерено	Умерено Zn, Mn	Умерено	Добро
14	BG3MA200L015	Язовир Троян	СМ	Много лошо Хлорофил А	Умерено БПК, NH4, Нобщ, Робщ	Много лошо	Неизвестно
15	BG3MA200R014	Река Сазлийка от река Овчарица до устие	СМ	Умерено	Умерено БПК, NO3, NO2, PO4, Нобщ, Робщ	Умерено	Добро
16	BG3MA300L045	Язовир Гарваново	СМ	Много лошо Хлорофил А	Умерено PO4, Робщ	Много лошо	Неизвестно
17	BG3MA300R040	Арпа дере (Златополска река) от язовир Бяло поле до устие				Неизвестно	Неизвестно
18	BG3MA300R042	Река Мартинка		Умерено	Умерено NO3, Нобщ, PO4, Робщ	Умерено	Неизвестно
19	BG3MA300R043	Река Меричлерска		Много лошо	Умерено Електропроводимост, NO3, NO2, Нобщ, PO4, Робщ	Много лошо	Неизвестно
20	BG3MA300R231	Река Банска до вливане на Терез дере с.Клокотница		Умерено	Умерено БПК, NO3, Нобщ, PO4, Робщ	Умерено	Неизвестно
21	BG3MA300R232	Река Банска от вливане на Терез дере до устие и Горскоизворска река		Лошо	Умерено БПК, NO3, NO2, Нобщ, PO4, Робщ	Лошо	Неизвестно
22	BG3MA300R046	Река Банска горно течение				Неизвестно	Неизвестно
23	BG3MA300R048	Река Каялийка от яз. Езерово до вливането в река Марица		Умерено	Умерено NO3, NO2, Нобщ, PO4, Робщ	Умерено	Неизвестно
24	BG3MA350R212	Река Марица от вливане на р.Омуровска до вливане на р.Сазлийка		Умерено	Добро	Умерено	Добро
25	BG3TU100R001	Река Фишера		Умерено	Добро	Умерено	Неизвестно
26	BG3AR600R026	Извор на река Боровица до яз. Боровица				Неизвестно	Неизвестно
27	BG3AR600R024	р. Боровица и притоци от яз. Боровица до вливане в яз. Кърджали		Добро		Добро	Неизвестно
28	BG3AR600L025	Язовир Боровица-ПБВ	СМ		Добро	Добро	Добро
29	BG3AR570L021	Язовир Кърджали	СМ	Добро	Добро	Добро	Добро
30	BG3AR500R023	Яйль дере до яз. Кърджали		Добро		Добро	Неизвестно
31	BG3AR500R022	Оваджик дере до яз. Кърджали		Добро		Добро	Неизвестно

32	BG3AR500R020	р. Арда между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец	СМ	Умерено	Умерено PO4, Робщ, Мп	Умерено	Добро
33	BG3AR500R019	Кюшедере-приток на Арда в частта ѝ между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец		Добро		Добро	Неизвестно
34	BG3AR400R074	Река Върбица и притоците от гр. Златоград до устие		Добро	Добро	Добро	Добро
35	BG3AR400L015	Язовир Бенковски	СМ	Добро	Умерено Робщ	Умерено	Неизвестно
36	BG3AR350L010	Язовир Студен кладенец	СМ	Добро	Умерено Робщ, Мп	Умерено	Добро
37	BG3AR300R013	Р.Козма дере (приток на Буюк дере) до водохв. за ПБВ			Добро	Добро	Добро
38	BG3AR300R012	Буюкдере (Големица) до вливането в яз. Студен кладенец		Добро		Добро	Неизвестно
39	BG3AR300R011	р. Перперек до вливането ѝ в яз. Студен кладенец		Добро		Добро	Неизвестно
40	BG3AR200R009	Река Крумовица и притоци		Добро	Добро	Добро	Добро
41	BG3AR100R008	Река Арда между яз. Студен кладенец и р. Крумовица	СМ	Умерено	Добро	Умерено	Добро
42	BG3AR100R007	Кулиджийска река до вливането ѝ в р. Арда		Добро		Добро	Неизвестно
43	BG3AR100R006	Река Арда от вливането на р. Крумовица до яз. Ивайловград	СМ	Умерено	Добро	Умерено	Добро
44	BG3AR100R005	Река Маришница до вливането ѝ в р. Арда				Неизвестно	Неизвестно
45	BG3AR100R003	Река Рибарица (Балък дере)		Добро		Добро	Неизвестно
46	BG3AR100R002	Река Арда между яз. Ивайловград и държавната граница	СМ	Добро	Добро	Добро	Добро
47	BG3AR100R001	Река Атеринска		Добро		Добро	Неизвестно
48	BG3AR100L004	Язовир Ивайловград	СМ	Умерено Хлорофил А	Добро	Умерено	Добро
49	BG3AR400R037	Река Казаците-ПБВ			Добро	Добро	Добро
50	BG3MA100R220	Река Луда - приток на р.Бяла		Добро		Добро	Неизвестно
51	BG3MA100R270	Бяла река и нейните притоци		Добро	Добро	Добро	Добро

Участъци с лошо състояние на водните тела:

Басейн на р. Марица:

- **Река Меричлерска** – това водно тяло е в много лошо екологично състояние по биологични елементи за качество - макрозообентос, и основните физико - химични показатели: електропроводимост, азот нитритен, азот нитратен, общ азот, ортофосфати и общ фосфор.

р. Меричлерска след гр. Меричлери, мост за с. Длъгнево

- **Река Банска средно и долно течение** – лошото екологично състояние се дължи на заустване на отпадъчни води от населени места и Северна индустриална зона на гр. Хасково. Изместващи показатели са макрозообентос, БПК5, азот нитратен, азот нитритен, общ азот, общ фосфор и ортофосфати.
- **Река Харманлийска - горно течение до яз. Тракиец** – този участък е в умерено състояние по биологични елементи за качество - макрозообентос. В пункт „Река Харманлийска с. Караманци, преди яз. "Тракиец" през 2016г. се установява превишаване на стандартите за качество на околната среда по показателите: цинк и манган.

Басейн на р. Арда:

- **Язовир Студен кладенец** – през 2016г. яз. Студен кладенец е в умерен екологичен потенциал по Хлорофил А, общ фосфор и манган. От проведените анализи по приоритетни вещества не се констатира превишаване на СГС - СКОС по приоритетни вещества, което определя и доброто химично състояние на водното тяло

Яз. Студен кладенец - опашка

С. Състояние на питейните води

а. Подход при оценката на повърхностните питейни водни тела

Оценката на състоянието на повърхностните питейни водни тела е извършена в зависимост от категорията на водоизточниците в тях. Категорията на водоизточниците се определя на базата на резултатите от извършвания мониторинг и нормите в Приложение 1 на Наредба № 12 от 2002 г. за оценка на качеството на повърхностните води за питейно - битови цели. Съгласно тази наредба водоизточниците се класифицират в три категории в зависимост от качеството на водите – А1, А2, А3, като А1 е за най - доброто качество.

Във втория ПУРБ на ИБР за повърхностните питейни водни тела са приложени критерии за групиране с цел оптимизиране на мониторинга и достоверно използване на резултатите при оценката на състоянието. В резултат на този процес са обособени 2 групи водни тела.

- **ВТ, които се наблюдават самостоятелно (резултатите от мониторинга не могат да бъдат прехвърляни към други водни тела).** Те са избрани по следните критерии:
 - има установени точкови източници на натиск;
 - разположени са в непосредствена близост до значими източници на дифузен натиск;
 - представляват водохранилища (питейни язовири);
 - водоснабдяват големи населени места (>30 000 жители);
 - принадлежат към равнинни типове реки, тип R14 Суб-средиземноморски (пресъхващи) реки или дебитът на ПБВ силно варира през годишните сезони и се наблюдават случаи на пресъхване;
 - попадат в категория А3 или излизат извън категориите на Наредба 12;
- **ВТ, които се обособяват в групи, в рамките на които се избират представителни водни тела, провежда се мониторинг на ротационен принцип в периода на ПУРБ и резултатите се използват за оценка на състоянието на всички тела от групата.**

При определяне на групите са използвани следните критерии:

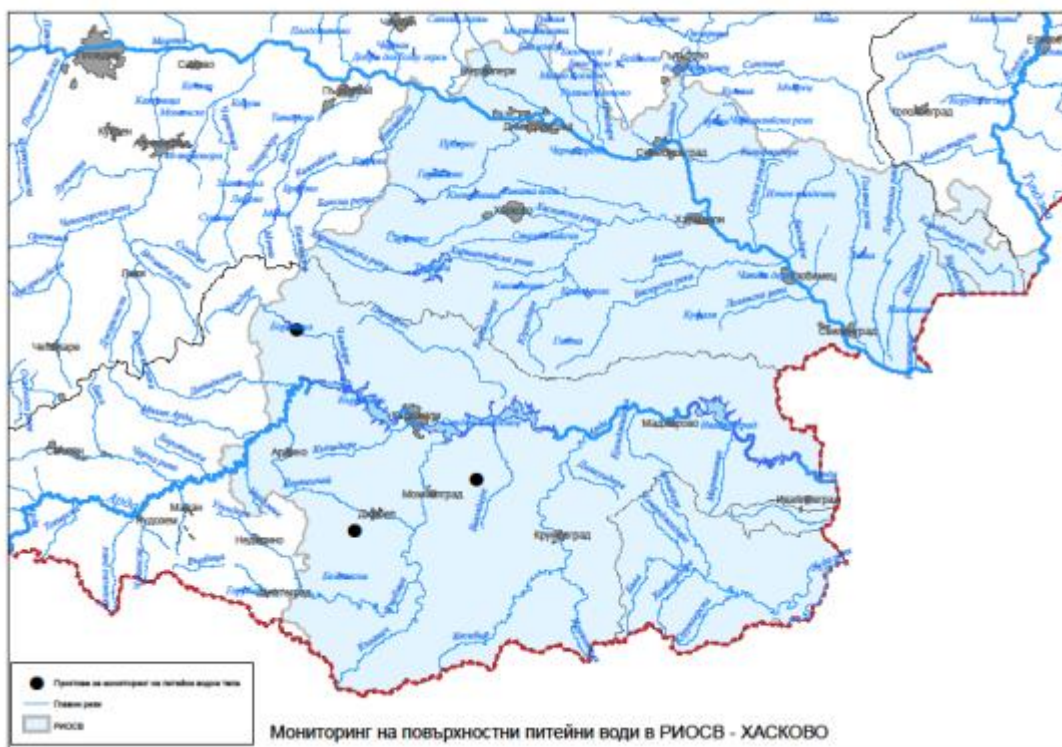
- обща типология;
- речни басейни/подбасейни;
- наличие и характер на дифузен натиск (селско и горско стопанство, въздушни емисии);

б. Резултати от определяне на състоянието на повърхностните водни тела

На територията на Кърджалийска област се намират 3 водохващания за питейно - битово водоснабдяване от повърхностни води в басейна на р.Арда – яз.Боровица, р. Козма

и р.

дере

Казаците. В Таблица № 3-1 са дадени резултатите от определяне категорията на водоизточниците и определяне състоянието на повърхностните питейни водни тела по данни от мониторинга за 2016г.

Данните през 2016г. показват, че трите водохващания са в категории А1 и А2 съгласно Приложение 1 на Наредба 12, което определя доброто състояние на водните тела.

Таблица № 3-1 Състояние на повърхностните питейни водни тела на територията на област Кърджали

№	Код на защитената територия	Код на водното тяло	Име на водното тяло	Водоизточник	Категория водоизточник	Състояние водно тяло
1	BG3DSWAR600L025	BG3AR600L025	Яз. Боровица – ПБВ	яз. Боровица	A1	A1
2	BG3DSWAR300R013	BG3AR300R013	р. Козма дере (приток на Буюк дере) до водохващане за ПБВ	р. Козма дере	A2	A2
3	BG3DSWAR400R037	BG3AR400R037	Река Казаците - ПБВ	р. Казаците	A2	A2

D. Кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води, в т.ч.:

Най - значителен замърсител на повърхностните водни обекти в региона на РИОСВ – Хасково са канализационните системи на населените места. Доскоро в целия регион нямаше действаща ГПСОВ. В края на 2010г. изтече срокът за изграждане на ГПСОВ за населените места с над 10 000 еквивалентни жители. На територията, контролирана от РИОСВ – Хасково те са: Хасково, Димитровград, Кърджали, Харманли и Свиленград. През декември 2010г. беше въведена в експлоатация ГПСОВ - Димитровград, през 2011г. -ГПСОВ - Хасково, а през 2015г. и ГПОСВ -Свиленград. Както контролният, така и собственият мониторинг на ГПСОВ – Димитровград, ГПСОВ- Хасково и ГПСОВ – Свиленград през 2016г. сочат добро състояние на пречиствателните съоръжения и постигнат висок пречиствателен ефект. Периодично се регистрира минимално неспазване на ИЕО за

съдържание на общ фосфор за ГПСОВ - Хасково поради строгата норма и непредвидено в проекта отстраняване на фосфора. През 2015г. беше въведена в експлоатация и ГПСОВ – Кърджали. При извършените проверки е констатирана добра работа на пречиствателната станция, като е имало незначителни превишения по показател общ фосфор. В края на 2015г. изтече срокът за построяване на ПСОВ и за населените места между 2 000 и 10 000 еквивалентни жители – Симеоновград, Любимец, Момчилград, Крумовград, Ивайловград и Джебел. През 2015г. бе въведена в експлоатация ГПСОВ – Момчилград, като при извършената проверка е констатирана добра работа на пречиствателната станция, (незначително наднормено съдържание на общ фосфор). За останалите населени места с над 2 000 экв. жители изграждането на ГПСОВ все още не е започнало. Отпадъчните води от тези селища продължават да се заустват в реките – приемници без пречистване.

Изградени и въведени в експлоатация са и малки ПСОВ на селата: с. Мезек, общ. Свиленград, с. Поповец и с. Зимовина, общ. Стамболово, с. Ново Соколино, общ. Момчилград, с. Прогрес, общ. Момчилград, с. Бисер, общ. Харманли и с. Егрек, с. Студен кладенец, общ. Крумовград и кв. „Изгрев”, Крумовград, но някои не работят добре, а в други почти не постъпват замърсени отпадъчни води. Построени са още няколко канализационни системи на села и малки ПСОВ, които не се въвеждат в експлоатация. При извършената проверка с пробовземане от ПСОВ с. Прогрес, общ. Момчилград за поредна година са установени превишения на ИЕО в разрешителното за заустване. Собственикът Община Момчилград твърди, че това се дължи на заустване на замърсени води от отглеждане на животни в канализацията, което Общината не може да прекрати. При проверката на ПСОВ с. Ново Соколино, общ. Момчилград отново е констатирано, че съоръжението не работи. То е аварирало и не се възстановява от „В и К“ ООД, гр. Кърджали. И за двете нарушения са съставени АУАН и издадени НП. Не работи и ПСОВ с. Егрек. Дадено е предписание за въвеждането му в действие.

Планираните за контрол през 2016г. от РИОСВ - Хасково стопански обекти и дейности, формиращи и изпускащи замърсени производствени отпадъчни води в повърхностни води, за които са необходими пречиствателни съоръжения са 85. От тях почти всички са с изградени пречиствателни съоръжения. Без пречистване (или с минимално утаяване) изтичат водите от всички ликвидирани рудници.

Предприятията, заустващи отпадните си води в градските канализационни системи обикновено не се нуждаят от пречиствателни съоръжения. Това не се отнася за „Пневматика – Серта“ АД, Кърджали, което разполага с модерна и отлично работеща ПСОВ за отпадните води от обработката на метални повърхности.

Шест са обектите в териториалния обхват на РИОСВ - Хасково, които с отпадъчните си води изпускат приоритетни и приоритетно опасни вещества (съгласно Приложение 1 към чл. 1, ал. 2 на Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители), в случая кадмий, олово и никел. След прекратяване на производствената дейност на „ОЦК“ АД, Кърджали бе преустановено изпускането на формираните при производството отпадъчни води в яз. „Студен кладенец“. Въпреки това продължи формирането на малък поток замърсени, преминали през площадката атмосферни води и води от дренажната система около временните депа за опасни отпадъци. Поради това ПСОВ се поддържа в работен режим от новия собственик.

При извършените две проверки с пробовземане през 2016г. на „Горубсо – Кърджали“ АД и хвостохранилище „Кърджали“ 2 не е установено превишение на ИЕО в издаденото Комплексно разрешително.

Останалите емитери на приоритетни и приоритетно опасни вещества са ликвидирани преди години рудници, от които изтичат замърсени с тежки метали руднични води – „Саже“, с. Сърница, общ. Минерални бани, „Маджарово ЕАД в ликвидация“. От тях най - значимо е замърсяването, причинено от непречистените води от ликвидираните мини „Маджарово“, тъй като заустваното в р. Арда и потоците ѝ водно количество е най - голямо.

Проверените през 2016г. предприятия, заустващи в повърхностни води, от дейността на които се формират биоразградими промишлени отпадъчни води в региона на РИОСВ – Хасково са 31. Най – значителните от тях са: Северна индустриална зона - Хасково, (включваща Пивоварен завод на „Каменица” АД, „Българска млечна компания - Хасково” ООД), месопреработвателно предприятие на „Мусан - Д” ООД, с.Вълкович, „Катаржина естейт” ЕООД, Свиленград, винарска изба на „Телиш” АД, София, винарска изба „Тера Тангра“ ООД, гр. Харманли, винарска изба „Винивел” ЕООД гр. Ивайловград, клиника „МОНИ МЕС“ ЕООД, Хасково и др.

За съжаление голяма част от дружествата не постигат определените в разрешителните за заустване индивидуални емисионни ограничения (ИЕО). Това се дължи на остарели, неефективни или сравнително нови, но неподходящи за производството пречиствателни съоръжения, които или не се поддържат в правилен технологичен режим или се поддържат, но не могат да постигнат висока степен на пречистване.

В изпълнение на плана за контролната дейност през 2016г. са извършени проверки и са взети проби от заустваните води от всички обекти от утвърдения списък на емитерите на отпадъчни води, включени в информационната система за мониторинг и контрол, проведени са и почти всички планирани проверки на други обекти, формиращи замърсени отпадъчни води. От включените в плана за 2016г. 85 обекта са проверени 84 бр., като от планираните 107 бр. проверки са извършени 105 бр.

Най - чести нарушения на екологичното законодателството по отношение на отпадъчните води са неспазването на определените в разрешителните за заустване или в комплексните разрешителни ИЕО, неподдържане на пречиствателните съоръжения в режим на техническа и експлоатационна изправност, заустване на отпадъчни води без необходимото разрешително за заустване, неизпълнение на условия в разрешителното, аварийни замърсявания на водите и др.

В резултат на проверките са наложени с НП 7 текущи и 8 еднократни санкции, както и 3 са намалени със заповед на: „Неохим” АД, гр. Димитровград, „Каменица” АД, гр. Пловдив – Пивоварен завод гр. Хасково, „Галус” АД, София, ЕТ “Еми – 99 – Ангелина Вълчева, с. Петелово, ЕТ “Стефка Бойчева“, с. Тракиец, ЕТ „Войников – Петьо Войников“, с. Горски извор, „Мусан – Д“ ООД, с. Вълкович, „Шел България“ ЕАД, с. Георги Добрево, „Имерис Минералс България“ АД, гр. Кърджали, „Извор – АМ“ ООД, с. Горски Извор, ТЦБ при ДАБ, с. Пъстрогор и „Теклас - България” АД, гр. Кърджали. Съставени са 17 акта и издадени 15 НП на обща стойност 16 500 лв.

За постигане спазване на нормите за заустваните води през февруари 2015г. „Каменица“ АД, Пловдив, Пивоварна Хасково въведе в експлоатация допълнително анаеробно стъпало за първоначално третиране на смесен поток отпадъчни води преди действащата ПСОВ (инвестиция в размер на 2350000 евро), въведено е в експлоатация и ново пречиствателно съоръжение към ПСОВ – микроситов барабанен филтър. Въз основа на резултатите от контролни проверки и провеждания собствен мониторинг през годината на дружеството са наложени 2 минимални еднократни санкции за неспазване на ИЕО по показател фосфати.

Най - значителен емитер на отпадъчни води на територията на РИОСВ – Хасково е „Неохим“ АД, Димитровград. През 2015г. бе издадено ново КР на дружеството (в сила от 09.11.2015г.), с което бяха определени по - строги ИЕО за заустваните води, за по - голям брой показатели. Във връзка с издаването му „Неохим“ АД изготви План - програма за привеждане на инсталациите в частта „Води“ с НДНТ, но и след изпълнението ѝ бе установено заустване на отпадъчни води, неотговарящи на ИЕО за нитратен, нитритен и амониев азот. За заустване на води, които превишават ИЕО на „Неохим“ АД са съставени 2 акта и издадени 2 НП за 3000 лв. и 2000 лв., наложена е и текуща санкция в размер на 412 лв., която впоследствие е отменена.

Извършените през годината проверки на Фабрика за каучукови изделия на „Теклас - България“ АД, гр. Кърджали показаха превишение на ИЕО в разрешителното за заустване, за което последователно са наложени текущи санкции в размер на 235 лв. и 341 лв. Към края на годината, въз основа на извършена планова проверка, санкцията е намалена на 88 лв.

При извършената проверка на винарска изба на „Белица уайнъри“ ЕООД в землището на с. Мезек, общ. Свиленград е констатирано, че обектът работи без издадено разрешително за заустване по ЗВ. За нарушението е съставен АУАН и издадено НП на стойност 2 000 лв.

Проверките на „Галус“ АД, София, „Мусан - Д“ АД, гр. Джебел също са показали неспазване на определените в разрешителните ИЕО, за което са наложени текущи или еднократни санкции. За обектите със сезонен режим на работа или периодично изпускане на отпадъчните води като винарни, ракиени казани и др. за нарушения на нормите са съставяни АУАН, а в някои случаи текущи санкции.

Стремежът и усилията на операторите да изпълнят дадените предписания доведоха и до други конкретни резултати. От фирма „Климатех“ АД, Димитровград, производство на отоплителна, вентилационна и въздухопречиствателна техника е изпълнено преписане от предна година, с което е прекратено заустването на непречистени битови и производствени отпадни води в р. Марица - изградено е канализационно отклонение за включване на водите в градската канализационна мрежа и ГПСОВ - Димитровград. Преустановено е заустването на непречистени отпадъчни води в р. Хасковска от млекопреработвателно предприятие в Хасково на „Милки Груп Био“ ЕАД, гр. София, водите са включени в довеждащ колектор към ГПСОВ – Хасково.

През 2016г. са подадени 29 сигнала свързани със замърсяване на водните обекти. Традиционно доста от тях се отнасят за замърсяване от животновъдни обекти, като някои се повтарят през годините. До голяма степен това се дължи на слабости в законодателството и нежеланието на общинските органи да прилагат мерките, за които са законово оправомощени. В случаите, при които проверките констатираха заустване на отпадъчни води се дават предписания за преминаване на сухо почистване, прекратяване на заустването, премахване на заустващите тръби. Прекратено е заустването на отпадъчни води от измиване на помещенията на 4 кравеферми.

Във връзка с получен сигнал за умряла риба в р. Върбица при вливане на Карагъоз дере през месец април е извършена проверка на „Теклас – България“ АД, гр. Кърджали. Не е установено наличие на умряла риба. Увеличена е текуща санкция на обекта на 341 лв. за неспазване на ИЕО в издаденото разрешително за заустване.

През месец юни бяха предприети действия по сигнал за мъртва риба в р. Банска на моста до с. Каснаково. Експерти от РИОСВ - Хасково и РЛ - Хасково извършиха съвместна проверка по р. Банска, Терс дере, дерето след язовир „Сивата вода“ и ПСОВ на „Каменица“ АД. Установено бе наличие на маломерни и по - едри екземпляри измряла риба в реката, в места със застояла вода и водна растителност. Взети бяха 6 проби за анализ. Изпитванията на място показаха много ниско съдържание на разтворен кислород във водите на реката и притока й Терс дере, което е предизвикало измирането на рибата. Резултатите от изпитванията на останалите показатели за качеството на водите не доказват категорично източника на замърсяване. Изпитванията на взетата проба за анализ след ПСОВ на „Каменица“ АД, доказват известно наднормено съдържание на ортофосфати, но то не би могло да доведе до измиране на рибата в р. Банска. За установеното неспазване на ИЕО на дружеството е наложена еднократна санкция в размер на 282 лв.

След постъпил сигнал за измряла риба в яз. „Черногорово“, общ. Димитровград на 18 и 19.08.2016г. са извършени проверки съвместно с БД ИБР – Пловдив и РЛ – Хасково на язовира, „Неохим“ АД, Димитровград, ГПСОВ - Димитровград и р. Марица. Резултатите от изпитванията на взетите проби от водите на язовира показаха недобро състояние по показател БПК5 и много ниско съдържание на разтворен кислород, което е довело до

измирането на рибата. Яз. „Черногорово“ се ползва от „Неохим“ АД за промишлено водоснабдяване и др. цели. Помпената станция черпи води от р. Марица, на 2 – 3 км след заустването на колекторите на „Неохим“ АД и на ГПСОВ - Димитровград. Вземите проби от заустващите колектори на „Неохим“ АД доказаха неспазване на определените норми по показател рН и амониев азот за единия колектор и нитратен азот за другия. На дружеството е съставен акт и издадено НП по ЗВ. Не бяха установени отклонения от нормалния режим на работа на ГПСОВ - Димитровград през м. юли и август.

На 30.09.2016г. е извършена проверка по сигнал за умряла риба от кмета на с. Скалище, общ. Кърджали. Констатирано е, че във водоем разположен южно и в близост до с. Скалище има умряла риба в размер на около 300 кг. Установено е, че в язовира се заустват битово - фекални води от 5 къщи и отпадни води от 3 обора за крави. Проверен е един от оборите. На собственика е дадено предписание за преустановяване на изпускането на отпадни води.

По постановление на Окръжна прокуратура Кърджали на 01.08.2016г. и 18.10.2016г. са извършени проверки от представители на РИОСВ – Хасково и БД ИБР – Пловдив на ТМСИ в землището на с. Глухар, общ. Кърджали. При проверките е констатирано, че обектът работи без действащи разрешителни за добив на инертни материали, за водовземане и за заустване на отпадъчни води. От страна на БД ИБР – Пловдив бяха предприети действия за съставяне на актове за установените нарушения.

През м. ноември в РИОСВ - Хасково е подаден сигнал, който описва бяло оцветяване и замърсяване на р. Меричлерска под млекопреработвателното предприятие на „ДНК - Меричлери“ ООД в гр. Меричлери. При извършената проверката не бе осигурен достъп до обекта. Отзад на сградата по тръба към р. Меричлерска непрекъснато изтича побеляла вода. Взета е проба за анализ. Извършен е и оглед на коритото на р. Меричлерска над мандрата и надолу по течението под мандрата и е установено, че след заустването на водите цялата река е с характерно бяло оцветяване в дълъг участък през града. На дружеството са дадени съответни предписания и е съставен акт по ЗВ през 2017г.

На 22.11.2016г от представители на РИОСВ - Хасково, БД ИБР - Пловдив и РЛ - Хасково е извършена проверка на малък „Цех за обработка на естествени обвивки – черва“ в с. Книжовник, общ. Хасково по сигнал за замърсяване на реката в селото от отпадъчните води от цеха. Установено е, че цехът работи от м. август, като при дейността се формират силно замърсени отпадъчни води, които постъпват без пречистване в канал по улицата пред цеха, а оттам в колектор по главната улица на селото, който се зауства в селската река. На фирмата е дадено предписание за започване на процедура за издаване на разрешително за заустване и е съставен акт по ЗВ през 2017г.

Във връзка с подадени сигнали за замърсяване на реката в с. Върбица от дейността на ракиени казани на ЕТ „Гина Желева“ са извършени проверки на обекта през ноември и декември. При направения оглед е констатирано, че за отпадъчните води от казаните е изградено бетоново корито без поставени решетки. По тръбопровода в р. Каялийка са постъпили отпадъчни продукти от изваряваните плодове. На собственика са дадени предписания да изгребе натрупаните в речното корито отпадъци, да постави груби и фини решетки за задържането на твърдия отпадък от изваряването и да ги почиства редовно, както незабавно да прекрати работата на ракиения казан до получаване на разрешително за заустване на обекта. Съставен е и акт по ЗВ през 2017г.

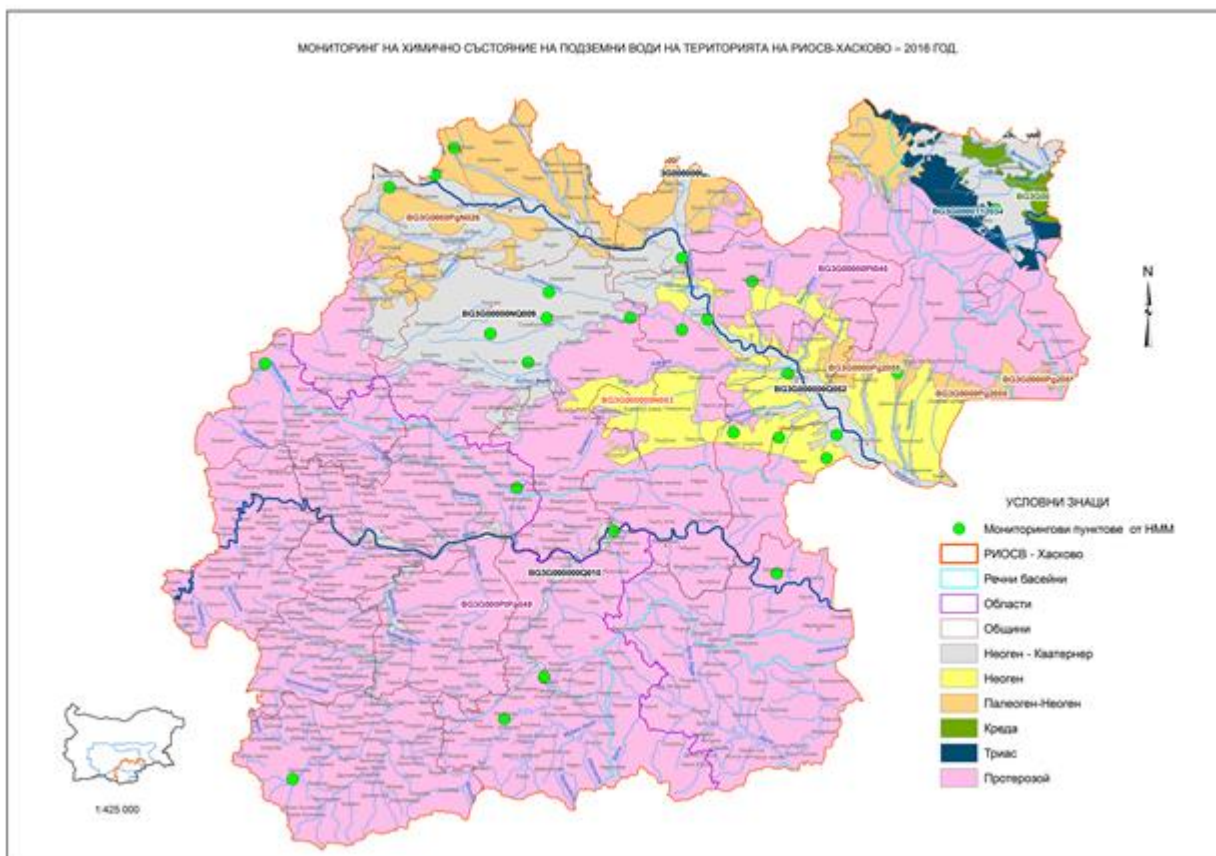
3. Характеристика на подземни води

А. Мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води.

На територията на РИОСВ - Хасково (области Хасково и Кърджали) са разположени 12 подземни водни тела (по - голяма или по - малка част от тях). Националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води през 2016 год. включва 27 хидрогеоложки пункта:

1. BG3G0ahN1-2MP019 - Сондаж № 3, ПС - ПБВ "Хасково - 1", гр. Хасково;
2. BG3G0ahN1-2MP020 - Кладенец, с. Малевево, общ. Хасково;
3. BG3G0ahN1-2MP021 - ПС - ПБВ - 15 Сондажа, гр. Хасково - Източна зона, общ. Хасково;
4. BG3G0000aQhMP022 - ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа, с. Брягово, общ. Хасково;
5. BG3G000000NMP023 - ПС-нова, с. Узунджово, общ. Хасково;
6. BG3G0000aQhMP024 - Кладенец, с. Странджево, общ. Крумовград;
7. BG3G0000aQhMP025 - Дренаж, с. Странджево, общ. Крумовград;
8. BG3G0000aQhMP131 - ПС "Крумовград" - 3 Кладенеца, гр. Крумовград, общ. Крумовград;
9. BG3G000000NMP026 - Сондаж, Винарска къща "Сакар", гр. Любимец, общ. Любимец;
10. BG3G00ahN12MP132 – Сондаж, гр. Свиленград, общ. Свиленград;
11. BG3G0000aQ2MP027 - Кладенец ПС, гр. Симеоновград, общ. Симеоновград;
12. BG3G0000aQhMP053 - Кладенец – ПС - ПБВ, с. Момково, общ. Свиленград;
13. BG3G0000aQhMP054 - Кладенец, гр. Харманли, общ. Харманли;
14. BG3G000PtPgMP079 - Извор - ПС "Кандилка", с. Кандилка, общ. Крумовград;
15. BG3G0000APtMP063 - Извор - ПС, с. Камилски дол, общ. Ивайловград;
16. BG3G0000Pg2MP088 - Сондажи на КГМР, гр. Хасково, общ. Хасково;
17. BG3G000000PgMP067 - Извор, с. Миладиново, общ. Кърджали;
18. BG3G000000PgMP092 - Извор, с. Паничково, общ. Черноочене;
19. BG3G000000PtMP080 - Извор (Чешма), с. Дрангово, общ. Кирково;
20. BG3G0000aQ3MP035 - Кладенец - ПС, с. Скобелево, общ. Минерални бани;
21. BG3G000000NMP500 - Сондаж – нов, с. Сива река, общ. Свиленград;
22. BG3G000000NMP501 - Сондаж, с. Малко Градище, общ. Любимец;
23. BG3G0MPG3N1MP167 - Сондаж, гр. Меричлери, общ. Димитровград;
24. BG3G0000PG2MP174 - Сондаж, с. Левка, общ. Свиленград;
25. BG3G000000PTMP197 - Сондаж, с. Коларово, общ. Харманли;
26. BG3G000000PTMP198 - Извор "Приказките", гр. Харманли, общ. Харманли;
27. BG3G00AHN12MP249 - Сондажи №№ 1 и 4, ПС - ПБВ "Хасково - 1", гр. Хасково;

Карта: Мониторинг на химично състояние на подземни води на територията на РИОСВ - Хасково – 2016 год.

В. Оценка на състоянието и характеристика на подземните водни тела

Подземните води се оценяват въз основа на информация, която ИАОС изпраща на Басейнова Дирекция „Източнореломорски район“. Пробите са анализирани в ИАОС - Регионална лаборатория – Хасково. За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализирание, както следва:

- 1. I група - основни физико - химични показатели** - разтворен кислород, рН, електропроводимост, нитратни йони, амониеви йони, температура, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий, калий, сулфати, хидрокарбонати, карбонати, сух остатък – анализират се всички или отделни показатели във всички пунктовете за подземни води сезонно (четири пъти в годината) и в един мониторингов пункт - на полугодие (два пъти годишно).
- 2. II група - допълнителни физико - химични показатели** – нитритни йони, фосфати, желязо (общо), манган – анализират се всички или отделни показатели в голяма част от мониторинговите пунктове сезонно (четири пъти в годината) и в два мониторингови пункта - на полугодие (два пъти годишно).
- 3. III група – метали и металоиди** – олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, хром (общ), хром – тривалентен, хром – шествалентен, обща α – активност и обща β – активност, естествен уран, радий R226 – анализират се всички или отделни показатели само в част от мониторинговите пунктове веднъж годишно през трето тримесечие.
- 4. IV група – органични вещества** – еднократно през годината е предвидено да се извършват анализи на пестициди (хлорпирифос-етил, S-металахлор) - в мониторингови пунктове при гр. Симеоновград, с. Скобелево и с. Момково.

За оценка на химичното състояние на ПВТ са използвани данни от изпълнения през 2016г. мониторинг на химичното състояние на подземните водни тела. Оценката на химичното състояние на ПВТ е извършена съгласно подход за оценка на химичното състояние на подземните водни тела и е дадена в две категории – добро и лошо. Подходът е разработен в съответствие с изискванията на Директива 2000/60/ЕС, Директива 2006/118/ЕО.

за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване, Наредба № 1 за проучване, ползване и опазване на подземните води, Ръководство № 18 за състоянието на подземните води и оценка на тенденциите, Ръководство № 17 за предотвратяване или ограничаване на преките и непреките отвеждания, и Ръководството за докладване по РДВ през 2016 г.

При тест „Обща оценка на химичното състояние на ПВТ” - резултатите се сравняват с прагови стойности (ПС) (определени по реда на чл. 118б от Закона за водите) на отделните показатели, а също и със стандарт съгласно Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (изм. ДВ, бр. 28 от 19.03.2013г.) за проучване, ползване и опазване на подземните води, а при тест «Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно - битово водоснабдяване» - резултатите се сравняват с максимално допустима стойност (за Обща алфа-активност и Обща бета-активност – съответно контролно ниво) по Наредба № 9/2001г.(изм. ДВ, бр.102 от 12 Декември 2014г.) за качеството на водата, предназначена за питейно - битови цели.

Актуализирани са границите на 16 подземни водни тела на територията на БД «ИБР», от които с изменение на площта на подземното тяло от 1 до 10% са 11 бр., а с изменение на площта над 10% са 5 бр., които променят своите кодове съгласно Обща стратегия за изпълнение на Рамковата директива за водите (2000/60/ЕО), Ръководен документ №22 - Актуализирано ръководство относно използването на елементите на географските информационни системи (ГИС) на Европейските водни политики. На територията на области Хасково и Кърджали подземни водни тела, които променят своите кодове са:

Нов код на ПВТ	Стар код на ПВТ	Име на ПВТ
BG3G000000Q052	BG3G000000Q048	Порови води в Кватернер – Свиленград - Стамболово
BG3G000000N053	BG3G000000N011	Порови води в Неоген – Свиленград - Стамболово
BG3G0000Pg2055	BG3G0000Pg2025	Пукнатинни води - Свиленградски масив

Във връзка с изпълнението на проект „Проучване на трансграничните подземни водни тела между България и Гърция BG-GR GWB” в рамките на Програма BG02 „Интегрирано управление на морските и вътрешни води” съфинансирана от Европейското икономическо пространство (Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 - 2014г.), изпълняван от БДИБР в партньорство с други институции е предложено едно подземно водно тяло BG3G000PtPg049 - Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс, получено от обединението на няколко подземни водни тела и части от тях, представени в следната таблица:

Код на ново ПВТ	Обединени подземни водни тела	Име на ново ПВТ
BG3G000PtPg049	BG3G00PtPg2023, BG3G00PtPg2024, BG3G00000Pg028, BG3G00000Pt042, BG3G00000Pt046 /част/	Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс

Резултатът от извършена обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на РИОСВ - Хасково през периода 2016 г. е представен в таблица:

№ по ред	Код ПВТ	Име ПВТ	Вещества или показатели на замърсяване	Обща оценка на химичното	Влошаване на качествата на подземните води,	Обща оценка на
----------	---------	---------	--	--------------------------	---	----------------

				състояние на ПВТ - Концентрации на РС (2016 год.) над Стандарт и над ПС	предназначени за питейно-битово водоснабдяване - Средногодишни концентрации (2016 год.) над Стандарт за качество на питейни води и над ПС	химичното състояние на ПВТ
1	BG3G00000NQ009	Порови води в Неоген - Кватернер - Хасково	Нитрати (mg/l)		42,65	лошо
			Желязо (mg/l)		0,16 - 4,21	
			Манган (mg/l)		1,3467	
2	BG3G00000Q010	Порови води в Кватернер - река Арда				добро
3	BG3G00000N053	Порови води в Неоген - Свиленград-Стамболово				добро
4	BG3G00000Q012	Порови води в Кватернер - Марица Изток	Фосфати (mg/l)	0,6225	0,6225	лошо
5	BG3G00000Q013	Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина	Фосфати (mg/l)	1,615	1,615	лошо
6	BG3G0000PgN019	Порови води в Палеоген - Неоген - Марица Изток	Калций (mg/l)	151,33		лошо
			Натрий (mg/l)	177,73		
			Нитрати (mg/l)	184,67		
			Твърдост (обща) (mg-eqv/l)	11,13		
			Сулфати (mg/l)	365,33		
			Желязо (mg/l)	0,3607		
7	BG3G0000Pg2055	Пукнатинни води - Свиленградски масив				добро
8	BG3G0000PgN026	Карстови води - Чирпан - Димитровград				добро
9	BG3G0000T12034	Карстови води - Тополовградски масив				лошо
10	BG3G00000Pi045	Пукнатинни води - Шишманово – Устремски масив	Фосфати (mg/l)		0,56	лошо
11	BG3G00000Q052	Порови води в Кватернер - Свиленград-Стамболово				добро
12	BG3G0000PiPg049	Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс				добро

Забележка:

Общата оценка определя „лошо” химично състояние на ПВТ BG3G0000T12034 на територията на ИБР.

С. Характеристика на подземните водните тела

1. Подземно водно тяло BG3G00000NQ009 /Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково/

Разположено в северозападната част на Хасковски район, заема Хасковската котловина (северната част на Източни Родопи). Водоносния хоризонт е изграден основно от пясъци, гравелити, песъкливи глини, чакъли. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са глинести пясъци. Цялото ПВТ има площ – 615,38 кв.км.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2016 год. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – не се фиксират концентрации на РС (2016 год.) над стандарт и над ПС.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване - средногодишни концентрации (2016 год.) над стандарт за качество на питейни води (максимална стойност) и над ПС се наблюдават за:

- Нитрати - средногодишна концентрация – 42,65 mg/l над ПС (37,9565 mg/l) се наблюдава в МП при гр. Хасково (Хасково - Източна зона, ПС - ПБВ - 15 Сондажа);
- Желязо (общо) - средногодишни концентрации над ПС - 0,1501 mg/l и максимална стойност – 0,2 mg/l се наблюдават в МП при гр. Хасково (Сондаж № 3, ПС - ПБВ "Хасково - 1") - 0,16mg/l и с. Брягово (ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа) - 4,2108mg/l;
- Манган - средногодишна концентрация над стандарт (0,05 mg/l) се наблюдава в МП при с. Брягово (ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа) - 1,3467 mg/l;
- Обща алфа-активност - при еднократно пробонабиране за годината в един МП при гр. Хасково (събирателна шахта на ПС - ПБВ "Хасково - 1") се фиксира съдържание над контролно ниво (0,1 Вq/l) – 1,37 Вq/l;
- Естествен уран - при еднократно пробонабиране за годината в един МП при гр. Хасково (събирателна шахта на ПС - ПБВ "Хасково - 1") се фиксира съдържание над максимална стойност (0,03 mg/l) – 0,098 mg/l.

Във връзка с констатираните превишения по показателите обща алфа-активност и уран са предприети действия с РЗИ - Хасково и ВиК ЕООД - Хасково за извършване на допълнителни анализи и ограничааване на риска от ползване на водите за питейно -битови цели. Тъй като посочените отклонения от стандартите за качество са констатирани еднократно през 2016 г. на малка площ от подземното водно тяло (< 20%) за ПВТ BG3G000000NQ009 е определено добро химичното състояние по тези показатели през 2016г.

2. Подземно водно тяло BG3G000000Q010 /Порови води в Кватернер - река Арда/

Разположено в южната част на Хасковски район. Алувиалните отложения са образувани от р. Арда и нейните притоци – р. Върбица и р. Перперек. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, глини, валуни, чакъли. ПВТ има площ - 101,16 кв. км.

В мониторингови пунктове при с. Странджево (Кладенец), с. Странджево (Дренаж) и гр. Крумовград (ПС "Крумовград" - 3 Кладенеца) от извършените наблюдения върху химичното състояние не се фиксират концентрации на РС (2016 год.) над стандарт и над ПС и средногодишни концентрации (2016 год.) над стандарт за качество на питейни води (максимална стойност) и над ПС.

Общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G000000Q010 през 2016г.

3. Подземно водно тяло BG3G000000Q048 /Порови води в Кватернер - Свиленград - Стамболово/

Заема терсата на р. Марица, в нейното долно течение. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, глини, гравелити, чакъли. ПВТ има площ 164,13 кв.км.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2016 год. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – не се фиксират концентрации на РС (2016 год.) над стандарт и над ПС.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно - битово водоснабдяване – при еднократно пробонабиране за годината, показателя манган показва концентрация (2016 год.) над стандарт за качество на питейни води - максимална стойност (0,05 mg/l) в МП при гр. Харманли (Кладенец) - 0,0586 mg/l.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000000Q052 през 2016г. е „добро”.

Наблюдава се завишено съдържание над максимална стойност на манган при еднократно пробонабиране за годината само в един МП, площта от ПВТ, в която е установено превишение на концентрациите на замърсители или показатели на замърсяване е по - малка от 20% от площта на ПВТ и:

- останалите тестове показват, че: не е влошено качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване;
- не са установени значими и устойчиви тенденции за повишаване на концентрациите на замърсителите и показателите на замърсяване;

4. Подземно водно тяло BG3G000000N011 /Порови води в Неоген – Свиленград - Стамболово/

Разположено е в източната част на Хасковски район. ПВТ заема т.н Свиленградско понижение, което е западната, стеснена част на Долнотракийската низина (наложена депресия), от север и североизток се огражда от Сакар, от юг е източната част на Ибредженската хорст антиклинала. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, пясъкливи глини, инфилтрационни варовици, брекчоконгломерати. ПВТ има площ 704,1 кв.км. Подхранва се основно от инфилтриралите се валежи, по - слабо от реките и деретата и водите от подложката.

В мониторингови пунктове при гр. Любимец (Сондаж, Винарска къща "Сакар"), гр. Свиленград (Сондаж), с. Сива река (Сондаж – нов) и с. Малко Градище (Сондаж) от извършените наблюдения върху химичното състояние не се фиксират концентрации на РС (2016 год.) над стандарт и над ПС и средногодишни концентрации (2016 год.) над стандарт за качество на питейни води (максимална стойност) и над ПС.

Общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G000000N053 през 2016г.

5. Подземно водно тяло BG3G000000Q012 /Порови води в Кватернер - Марица Изток/

В Хасковски район попада една съвсем малка част /тясна ивица по поречието на р. Сазлийка/. Цялото ПВТ има площ 982,56 кв.км. Водоносния хоризонт е изграден от чакъли, валуни, пясъци, глини. Подхранването става от реките, валежите и поливните води.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2016 год. се констатира:

В мониторингов пункт при гр. Симеоновград (Кладенец ПС) от извършените наблюдения върху химичното състояние се фиксират концентрации на РС (2016 год.) над стандарт (0,5 mg/l) и средногодишни концентрации (2016 год.) над стандарт за качество на питейни води - максимална стойност (0,5 mg/l) за показателя фосфати - 0,6225 mg/l.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000000Q012 през 2016г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показател на замърсяване е фосфати.

6. Подземно водно тяло BG3G000000Q013 /Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина/

В Хасковски район е съвсем малка част от него /най - югоизточните му части/. Като цяло водоносния хоризонт е изграден основно от пясъци, глини, гравелити, валуни, чакъли. Цялото ПВТ има площ 2818,07 кв.км. Подхранва се от реките и деретата притоци на р. Марица, от инфилтриралите се валежи и поливни води, от карстовите води на южната оградна верига, които подземно се изливат в алувия.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2016 год. се констатира:

В мониторингов пункт при с. Скобелево (Кладенец - ПС) от извършените наблюдения върху химичното състояние се фиксират концентрации на РС (2016 год.) над стандарт (0,5 mg/l) и средногодишни концентрации (2016 год.) над стандарт за качество на питейни води - максимална стойност (0,5 mg/l) за показателя фосфати - 1,615 mg/l.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000000Q013 през 2016г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показател на замърсяване е фосфати.

7. Подземно водно тяло BG3G0000PgN019 /Порови води в Палеоген - Неоген - Марица Изток/

ПВТ е разположено в Североизточната част на Източнобеломорски басейн. Заема източната част на Маришкия каменовъглен басейн. ПВТ има площ от 3105,05 км². Водоносния хоризонт е изграден от глини, пясъци, въглищни шисти, въглища. Подхранването на напорния хоризонт става главно от подземния поток в пролувиалните отложения на Новозагорското поле и от пукнатинните води на подложката (там където хоризонтът заляга върху гранит, мрамори, кристалинни шисти).

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2016 год. в МП при гр. Меричлери (Сондаж) се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – фиксират се концентрации на РС (2016 год.):

- над ПС при показателите натрий и твърдост (обща) съответно 177,73 mg/l (ПС - 157,8013 mg/l) и 11,13 mgeqv/l (ПС - 10,32 mgeqv/l);

- над стандарт при показателите калций, нитрати, сулфати и желязо (общо) - съответно 151,33 mg/l (стандарт - 150 mg/l), 184,67mg/l (стандарт - 50 mg/l), 365,33 mg/l (стандарт - 250 mg/l) и 0,3607 mg/l (стандарт – 0,2 mg/l);

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно - битово водоснабдяване - не се фиксират средногодишни концентрации (2016 год.) над стандарт за качество на питейни води (максимална стойност) и над ПС.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G0000PgN019 през 2016г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показатели на замърсяване са калций, натрий, нитрати, твърдост (обща), сулфати и желязо.

8. Подземно водно тяло BG3G0000Pg2055 /Пукнатинни води - Свиленградски масив/

ПВТ се разкрива в северната страна на западната, стеснена част на Долнотракийската низина. Разположено е в източната част на Хасковски район. Водоносния хоризонт е изграден от мергели, пясъкливи мергели, варовици, пясъкливи варовици, пясъчници, конгломерати - напукани, брекчоконгломерати. ПВТ има площ - 95,35 кв. км.

В мониторингов пункт при с. Левка (Сондаж) от извършените наблюдения върху химичното състояние не се фиксират концентрации на РС (2016 год.) над стандарт и над ПС и средногодишни концентрации (2016 год.) над стандарт за качество на питейни води (максимална стойност) и над ПС.

Общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G0000Pg2055 през 2016г..

9. Подземно водно тяло BG3G0000PgN026 /Карстови води - Чирпан – Димитровград/

В Хасковски район е само югоизточната част от това ПВТ, заема северозападната му част. Водоносния хоризонт е изграден от пясъкливи, глинести и органични варовици, мергели, конгломерати, пясъчници. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са Пясъци, чакъли, глини, конгломерати, туфи, туфити, туфозни пясъчници, рифови варовици. Цялото ПВТ има площ 1058,29 кв.км.

В мониторингов пункт при гр. Хасково (Сондажи на КГМР) от извършените наблюдения върху химичното състояние не се фиксират концентрации на РС (2016 год.) над стандарт и над ПС и средногодишни концентрации (2016 год.) над стандарт за качество на питейни води (максимална стойност) и над ПС.

Общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G0000PgN026 на територията на РИОСВ - Хасково през 2016г.

10. Подземно водно тяло BG3G0000T12034 /Карстови води - Тополовградски масив/

В североизточния край на Хасковски район е само западната част на това ПВТ. Водоносния хоризонт е изграден от варовици - кавернозни, мраморизирани варовици, доломити. Цялото ПВТ има площ 306,03 кв.км.

Това ПВТ няма мониторингови пунктове за наблюдение от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води и няма мониторингови пунктове черпещи вода за питейно - битово водоснабдяване на територията на РИОСВ - Хасково.

Общата оценка определя „лошо” химично състояние на ПВТ BG3G0000T12034 на територията на ИБР.

11. Водно тяло BG3G00000Pt045 /Пукнатинни води - Шишманово – Устремски масив/

ПВТ е разположено в източната част на Хасковски район. Водоносния хоризонт е изграден от гранити, амфиболити, мусковитови и двуслюдени гнайсошисти, шисти, лептинити. ПВТ има площ - 1416,44 кв. км.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2016 год. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – не се фиксират концентрации на РС (2016 год.) над стандарт и над ПС.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване – показателя фосфати показва средногодишна концентрация (2016 год.) над стандарт за качество на питейни води - максимална стойност (0,5 mg/l) в МП при гр. Харманли (Извор "Приказките) - 0,56 mg/l.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000Pt045 през 2016г. е „лошо” - показател на замърсяване е фосфати.

12. Подземно водно тяло BG3G000PtPg049 /Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс/

Това голямо по площ ПВТ заема западните части на разглеждания район. Водоносния хоризонт е изграден от риолити, андезити, пирокластични риодацити, туфи, туфити, туфозни пясъчници и алевролити, варовици - кавернозни, варовити пясъчници, мергели, конгломерати, пясъчници, глини, гнайсошисти, гранитизирани гнайси, гранитогнайси, гнайси, мигматити, шисти амфиболити, мрамори, калкошисти. Цялото ПВТ има площ – 6593,09 кв.км.

В мониторингов пункт при с. Миладиново (Извор), с. Паничково (Извор под разклона за с. Паничково), с. Дрангово (Извор), с. Кандилка (Извор в ПС "Кандилка") и с. Камилски дол (Извор - ПС) от извършените наблюдения върху химичното състояние не се фиксират концентрации на РС (2016 год.) над стандарт и над ПС и средногодишни концентрации (2016 год.) над стандарт за качество на питейни води (максимална стойност) и над ПС.

Общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G000PtPg049 през 2016г. на територията на РИОСВ - Хасково.

4. План за управление на риска от наводнения

В края на 2016 г. беше завършен и утвърден от Министерски съвет План за управление на риска от наводнения (ПУРН) в Източнородопски район 2016-2021 г., разработен в съответствие с изискванията на Директивата за наводненията и Закона за водите. Въз основа на анализ на наличната и на допълнително събрана информация за наводнения беше извършена Предварителна оценка на риска от наводнения. За територията на областите Хасково и Кърджали бяха установени голям брой минали наводнения със значителни неблагоприятни последици за човешкото здраве, стопанската дейност, околната среда (потенциални замърсители и защитени територии) и културното наследство, вследствие на преливане извън бреговете на реките и др. След оценка на последиците и степенуване на риска река Марица и части от реките Сазлийка, Омуровска, Узунджовска, Хасковска,

Харманлийска, Бисерска, Селска река, Левка, Ченгене дере, Канаклийска, Каламица, Върбица при с. Бенковски, Крумовица, Елбасан дере и Дерменчай бяха определени като райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН). За територията на РИОСВ - Хасково през 2016 г. не са регистрирани наводнения със значими неблагоприятни последици.

При сценарии с различна вероятност от настъпване за идентифицираните РЗПРН са изготвени Карти на заплахата от наводнения, показващи обхвата на залетите територии, и Карти на риска от наводнения със засегнатите обекти, инфраструктура и вида на засегнатите територии.

За решаване на установените проблеми и за постигане на поставените в ПУРН на ИБР цели за намаляване на риска от наводнения е изготвена Програма от мерки. На територията на РИОСВ - Хасково са предвидени общо 152 конкретни мерки, сред които са: изграждане на нови и поддържане на съществуващи корекции, диги и др.; (в това число поддържане и подобряване състоянието на съществуващи язовири, реконструкция и ремонт на язовири) почистване на речните легла за осигуряване преминаването на висока вълна; разширяване на „тесните места“ като мостове и др., които водят до подприщване на речния отток, премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения в речните легла; забрана на голи сечи; залесяване с подходящи дървесни видове; контролирано временно наводняване; създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките; рехабилитация и поддържане на съществуващи канализационни мрежи в градовете Хасково, Харманли и Димитровград; недопускане на нови негативни промени в хидрологичните особености на водните тела; мониторинг, поддържане и подсигуряване срещу наводнения на хвостохранилища и др.; почистване и рекултивация на терени, замърсени от минна дейност, въвеждане и изпълнение на изисквания за добро земеделско и екологично състояние на селскостопанските площи.

Разположението на предвидените мерки е представено на приложената към доклада карта.

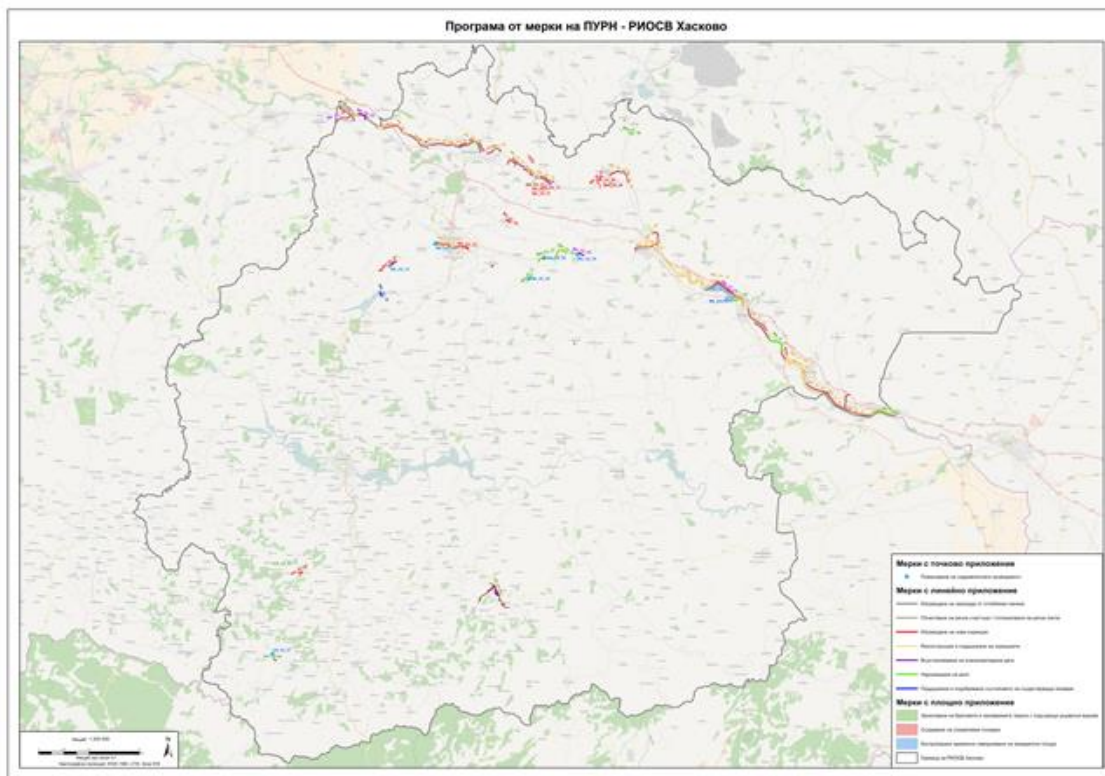
ПУРН и Програмата от мерки са публикувани на сайта на БД ИБР в секция ПУРН на следния адрес: http://earbd.org/indexdetails.php?menu_id=611.

За проекта на ПУРН в съответствие с изискванията на ЗООС и Наредбите за ЕО и ОС са изготвени Екологична оценка и Оценка за съвместимост. Проектът на ПУРН е съгласуван от МОСВ със Становище по ЕО №9-4/2016 г., като са предвидени Мерки за наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда и човешкото здраве при прилагането на ПУРН за периода 2016-2021 г. РИОСВ заедно с ИАОС и БД ИБР е идентифицирана като отговорен орган за ежегодно изпълнение на мярка Провеждане на мониторинг на биологични и физико - химични показатели за качество, определящи екологичното състояние на водите във водните тела, засегнати от дейности по изпълнение на мерки от ПУРН. Индикаторите включват биологични, хидроморфологични и физикохимични елементи за качество и установени отрицателни въздействия върху околната среда и/или човешкото здраве в резултат на прилагане на мерки от ПУРН.

Предвидени са също и **Мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най - пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия при изпълнението на ПУРН**, които включват:

- Съобразяване на дейностите с режимите на защитените зони и на защитените територии;
- Изготвяне на ОВОС/ЕО за инвестиционни предложения;
- Разработване и прилагане на програма на мониторинг на качеството на водата от засегнати след наводнения водоземни съоръжения за ПБВ;
- Забрана върху ползването на водите за питейно-битови цели при констатирано замърсяване на добиваната вода вследствие на наводнение;
- Съгласуване при актуализиране на докладите на ПСНРП и на ПСВРП за политиката за предотвратяване на големи аварии и докладите за безопасност; в аварийните планове на ПСВРП в РЗПРН да се взема предвид уязвимостта от наводнения и да се предвидят мерки за намаляване на евентуалните последици, като се изисква и становище от БД;

- Строителните работи и дейностите по отстранявания на затлачвания на речното корито и почистване на речни участъци и дерета да се извършват за кратък период извън размножителният сезон на животинските видове, които са предмет на опазване;
- При залесяване в защитени зони, да се предвиждат залесителните дейности само с местни видове, вкл. такива, формиращи крайречни местообитания;
- Всички структурни мерки, свързани с изграждане на нови диги и корекции извън населени места, освен при доказана необходимост и липса на алтернативно решение, да се реализират извън границите на защитените зони и след оценка по т. I.A.2.;
- Да не се допуска замърсяването на речните легла със строителни материали и гориво-смазочни материали от строителната техника;
- Всички съпътстващи дейности при прилагане на структурните мерки в защитени зони да бъдат ситуирани при възможност извън природни местообитания или местообитания на видовете, вкл. птици, предмет на опазване в защитените зони;
- С цел недопускане на значително кумулативно отрицателно въздействие всички ППП/ИП, които могат да окажат хидроморфологичен натиск върху повърхностните водни тела в обхвата на РБУ и не са свързани с изпълнение на мерки от ПУРН и ПУРБ, да бъдат консултирани с БД и съобразени с териториалния обхват и период на изпълнение на предвидените в ПУРН мерки, които са приоритетни;
- Изпълнението на мерки за отстраняване на затлачвания на речното корито, да се осъществява само в коритата на реките, при доказана необходимост по надлежния ред, без да се засягат крайречната растителност, да се прилагат извън размножителния период на водозависимите видове;
- На етап идеен проект възложителите да консултират с БД възможността за заместване на инженерно-технически структурни мерки, за които в ДОСВ е идентифициран потенциал за значително засягане на природни местообитания и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони, с по - щадящи мерки;
- На етап проектиране при реализация на структурните мерки от ПоМ в защитени зони да се съобразява разпространението на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в защитените зони;
- При контролирано наводняване в 33 BG0000578 „Река Марица“ на площи по мярка МА_04_02 мястото за втока на водите да бъде достатъчно отдалечено от природно местообитание 6110*, така, че да се избегне внезапното заливане с високонапорни води;
- Мерките за създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките и контролирано временно наводняване на селскостопански площи да не се прилага в участъци, където биха засегнали защитени територии и видове;
- При инвестиционни предложения за изграждане на диги и корекции на реки, да се оценява като алтернатива използването на стари речни корита;
- Изготвяне на методика за управление на крайречната горска растителност във връзка с осигуряване на проводимостта на реките, подобряване на свързаността и запазване на крайречните горски местообитания, подобряване на състоянието им и опазване на биологичното разнообразие.

5. Състояние на хидротехническите съоръжения /диги, язовирни стени/

Област Хасково

В изпълнение на Заповед № ОМП-02-6/23.08.2016г. на Областния управител на Област Хасково, през 2016г. са направени проверки по проводимостта на речните легла и техническото и експлоатационно състояние на водни обекти на територията на общините Димитровград, Симеоновград, Хасково, Стамболово, Харманли, Любимец, Свиленград, Тополовград, Маджарово, Ивайловград и Минерални бани. Направени са огледи на всички участъци от речните легла на територията на област Хасково, които са включени в графика на работните посещения на междуведомствена комисия, назначена със Заповед № ОМП-02-6/23.08.2016г. на Областния управител на Област Хасково. За резултатите от огледите и направените предписания са съставени 38 бр. констативни протоколи на БД «ИБР», от които 7 бр. за проводимост на речни легла и 32 бр. за проводимост до 500 м след язовирната стена. Комисията е работила 10 дни като са обходени 21 речни участъка, 33 участъка на разстояние 500 м след язовирната стена, 36 диги и корекции и 3 бр. хвостохранилища намиращи се на територията на Област Хасково.

Област Кърджали

През 2016г. на територията на област Кърджали са извършени проверки на общо 35 участъка с намалена проводимост, като са издадени общо 27 предписания на Областния управител на област Кърджали. Проверените участъци са сравнително малка част от цялостните течения по водни тела, съгласно указанията на МОСВ за извършване на проверките за проводимост, поради големия обем от дейности на БД и ограничения състав.

Пред вид поройният характер на реките в областта и големите водосборни области в долните участъци на реките, основен проблем се оказва натрупванията от наносни отложения.

Ц.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

1. 1. Обобщена информация за територията на РИОСВ

Общата територия, контролирана от РИОСВ-Хасково възлиза на 826344 ха. От тях земеделските земи са 440413ха. Размерът на горския фонд е 348426 ха.

2. Замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди

РЛ-Хасково осъществява мониторинговата дейност в пунктовете за наблюдение и контрол от подсистема „Земни и почви“ от НАСЕМ. Пунктовете, в които се извършва пробонабирането на почвени проби са определени от ИАОС, гр. София. Те са разположени на цялата територия на РИОСВ и са в зависимост от източниците на замърсяване. Пунктовете са определяни, като са съобразени с типа на почвите, начина на трайно ползуване и културите, които се използват. Определени са им географски координати, които образуват мрежа от 16x16 км един от друг.

Пробонабирането се извършва в следните пунктове:

Брой пунктове	№ на пункта	Географски координати		Населено място, землище	Община
1.	250	25 25.100	41 52.067	с. Сираково	Хасково
2.	251	25 27.188	42 0.389	с. Горски Извор	Димитровград
3.	252	25 29.291	42 8.710	гр. Меричлери	Димитровград
4.	268	25 36.230	41 50.504	с. Манастир	Хасково
5.	269	25 38.333	41 58.819	с. Узунджово	Хасково
6.	270	25 40.465	42 7.130	с. Голямо Асеново	Димитровград
7.	286	25 45.227	41 40.616	с. Ръженово	Маджарово
8.	287	25 47.344	41 48.923	с. Славяново	Харманли
9.	288	25 49.476	41 57.230	с. Поляново	Харманли
10.	289	25 51.623	42 5.533	с. Калугерово	Симеоновград
11.	305	25 54.182	41 30.723	с. Пашкул	Ивайловград
12.	306	25 56.305	41 39.026	с. Бориславци	Маджарово
13.	307	25 58.444	41 47.326	с. Черна могила	Харманли
14.	308	26 0.599	41 55.625	с.Рогозиново	Харманли
15.	324	26 5.222	41 29.125	с. Свирачи	Ивайловград
16.	325	26 9.529	41 45.711	Свиленград	Свиленград
17.	326	26 11.705	41 54.002	с. Васково	Любимец
18.	343	26 25.010	42 0.644	с. Равна Гора	Любимец
19.	231	25 11.906	41 45.283	с. Куцово	Черноочене
20.	232	25 13.957	41 53.614	с. Ночево	Черноочене
21.	246	25 16.895	41 18.570	с. Яковица	Крумовград
22.	247	25 18.925	41 27.092	с. Овчево	Джебел
23.	248	25 20.969	41 35.420	с. Петлино	Момчилград
24.	249	25 23.027	41 43.744	с. Патица	Черноочене
25.	265	25 29.989	41 25.552	с. Ралица	Момчилград
26.	266	25 32.050	41 33.871	с. Татул	Момчилград
27.	267	25 34.135	41 42.188	с. Кокиче	Кърджали
28.	284	25 41.037	41 23.995	с. Гулия	Крумовград
29.	285	25 43.126	41 32.306	с. Джанка	Крумовград
30.	304	25 52.072	41 22.420	с. Стражец	Кърджали

Провежданият ежегоден мониторинг показва, че почвите в региона са в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи/органично вещество, оценена чрез измерени концентрации на общ азот, органичен въглерод и общ фосфор, а съотношението C/N показва благоприятни условия за разграждане/минерализиране на органичното вещество

През 2016 г. е извършено изпитване на почвени проби за анализ на почвите от замърсяване с тежки метали и металоиди I ниво. Взети са 60 проби от пунктовете - с.Сираково, общ.Хасково, с.Горски извор, общ.Димитровград, с. Манастир, общ. Хасково, с.Узунджово, общ.Хасково, с.Голямо Асеново, общ.Димитровград, с.Ръженово, общ.Маджарово, с.Славяново, общ.Харманли, с. Калугерово, общ.Симеоновград, с.

Яковица, общ. Крумовград и с. Патица, общ. Черноочене. Резултатите от анализите ще бъдат получени по-късно през 2017г.

4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/.

През последните години на територията, контролирана от РИОСВ-Хасково залежават около 861079кг в твърдо състояние и 122511л в течно състояние забранени за употреба пестициди. Съществуват 20 бр. складове за залежали негодни и забранени за употреба продукти за растителна защита, 9 централизирани склада за съхранение на РЗП и 2 площадки за съхранение съответно на 24 и 8бр. ББ - Кубове в Община Ивайловград и Свиленград.

През 2016г. са извършени 31 планови проверки на складове за съхранение и употреба на СДОВ и 15 извънредни във връзка със съхранение на пестициди. За отстраняване на констатираните нарушения и пропуски бяха дадени 14 бр. предписания на кметовете на съответните общини. Те изискват основно спешно ремонтване на покривните конструкции, подсилване на оградите, монтиране на гръмоотводи, почистване на териториите около складовете от високи храсти и треви и поддържането им в добро състояние. Предписанията са изпълнени.

След дадени предписания през 2016г. складовете за съхранение на пестициди в с.Сива река и с. Момково общ. Свиленград и в с. Ефрем, общ. Маджарово са ликвидирани, като РЗП от с.Сива река и с.Момково са преупаковани и транспортирани по договор с Община Свиленград от „Мит и Ко“ЕООД, Пловдив до площадка - тяхна собственост, а РЗП от с.Ефрем са преместени в склада в с.Долни Главанак.

За окончателно решаване на проблемите със складовете и наличните в тях растително-защитни препарати, които създават потенциална опасност от инциденти и замърсяване на околната среда се изпълнява проект „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност“ с финансиране по „Българо-Швейцарската програма за сътрудничество“. В него са включени 23 склада на територията на РИОСВ-Хасково.

На контролираната територия се извършва почвен мониторинг за замърсяване на почвите с пестициди. Пунктовете се определят от ИАОС – София. Анализите се извършват в РЛ – Хасково към ИАОС. През 2016г не са констатирани замърсявания на почвите с пестициди.

5. Замърсяване на почвата с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.

Замърсяванията се дължат предимно на аварии при катастрофи или на инцидентни разливи и течове в складовите стопанства за нефтопродукти. През 2016г. на територията на РИОСВ - Хасково замърсяване с нефтопродукти не е констатирано.

6. Ерозия на почвите

Ерозията е процес, който механично уврежда почвите, като унищожава хумусния слой, което води до намаляване на почвеното плодородие ежегодно.

Всяка година ерозията е бич за повечето от половината земеделски земи в България. За района на Хасковска и Кърджалийска област на засилена водна ерозия са подложени над 150 хил.дка. земи, основно в Кърджалийски регион (общини Кърджали, Момчилград, Крумовград, Черноочене, Кирково).

До голяма степен активната водна ерозия в Кърджалийско бе намалена и овладяна с извършеното през миналите години широко мащабно залесяване - залесени над 1 млн. дка нови гори и проведени противоерозионни технически мероприятия.

В равнинната част на региона Горнотракийската равнина, в поречието на р.Марица и на слабо наклонени предпланински възвишения на Източните Родопи, водната ерозия е изразена в по-малка степен поради естественото затревяване и самозалесяване на земите, които не се обработват.

През 2016 г. година не са финансирани проекти против ерозията и не са известни такива, които се изпълняват на контролираната от РИОСВ - Хасково територия. Дейностите по предотвратяване на почвената ерозия основно се финансират от МЗХ.

7. Засоляване и вкисляване на почвите

В изпълнение на Програми за почвен мониторинг за 2016 г. е извършено пробовземане и изпитване на почвени проби за анализ на вкисляване, включващ 8 проби от пункт в гр. Любимец, с. Тънково общ. Стамболово, с.Константиново, общ. Симеоновград и с.Царева поляна, общ.Стамболово, извършени са 16 анализа.

Резултатите от анализите показват, че не са регистрирани резултати с вредна киселинност на почвите.

За територията на РИОСВ – Хасково няма изградени почвени пунктове за мониторинг на почвите от засоляване.

8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци)

Продължава изхвърлянето на разнородни отпадъци върху почвената повърхност в населените места и извън тях. В резултат на извършени планови и извънредни проверки и дадени предписания през 2016 г са закрити 27 бр. нерегламентирани сметища, разположени върху обща площ от около 39 дка.

II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

1. Защитени територии

Към момента на територията на РИОСВ-Хасково има обявени по Закона за защитените територии /ЗЗТ/ общо 88 защитени територии /ЗТ/, от които 47 природни забележителности /ПЗ/, 4 поддържани и 1 строг резерват и 36 защитени местности /ЗМ/ на обща площ приблизително 10570 ха /Приложение 1/.

През 2016г. със Заповед № РД-154/24.03.2016г. на министъра на околната среда и водите бе обявена Защитена местност „Находище на Дървовидна леска“ в землището на с.Перуника, общ.Крумовеград.

2. НАТУРА 2000

В териториалния обхват на Инспекцията попадат цели или части от общо 23 защитени зони /ЗЗ/ от националната екологична мрежа НАТУРА 2000. Към момента със заповеди са

обявени 12-те защитени зони по Директива 79/409 ЕЕС за опазване на дивите птици: BG0002019 “Бяла река”, BG0002103 “Злато поле”, BG0002012 “Крумовица”, BG0002014 “Маджарово”, BG0002081 “Марица-Първомай”, BG0002071 “Мост Арда”, BG0002020 “Радинчево”, BG0002013 “Студен кладенец”, BG0002092 “Харманлийска река”, BG0002106 “Язовир Ивайловград”, BG0002073 “Добростан” и BG0002021 “Сакар”. Останалите 11 защитени зони за опазване на местообитанията на дивата флора и фауна са приети с Решения на Министерски съвет, но все още няма заповеди за обявяването им.

Подробният списък на ЗЗ в териториалния обхват на РИОСВ-Хасково е посочен в Приложение 2. През 2016г. няма промени в броя, площта и състоянието на ЗЗ в териториалния обхват на РИОСВ-Хасково. Във връзка със спазване на режима на защитените зони, определен със заповедите за обявяването им са констатирани нарушения свързани с промяна на начина на трайно ползване на имоти или части от имоти, представляващи площи заявени за подпомагане по мярка 12 „Плащания по Natura 2000 и рамковата Директива на водите“ от Програма за развитие на селските райони.

3. Биоразнообразие

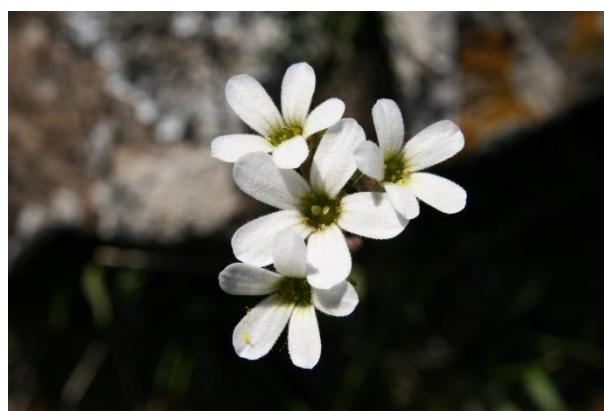
По-голямата част от територията, за която отговаря РИОСВ-Хасково попада в Източни Родопи. Като място с изключително високо биологично разнообразие ще посочим някои обобщени характеристики.

Източните Родопи заемат малка част от общата площ на България, едва 5,4% /6005 км²/, но тук са установени множество ендемични редки и защитени растителни и животински видове.

Установени са 1 950 вида растения от 122 семейства, 350 вида пеперуди, 21 вида риби, 10 вида земноводни, 26 вида влечуги, 273 вида птици и 59 вида бозайници.

Преобладаващите флорни елементи са субмедитеранските и евро-азиатските, следвани от медитеранските. Ендемичният флорен елемент е представен от 85 балкански, 20 български и 7 родопски ендемични вида растения. Разпространени са 28 реликтни вида. За 25 вида единствените за страната находища са тук, 23 са включени в Европейския списък на редките, застрашени и ендемични видове, 12 са глобално редките европейски видове, 37 вида са включени в приложение 2 на Вашингтонската конвенция (CITES), 5 вида – в Бернската конвенция.

От общо 17 вида земноводни за България, тук са установени 10, като от тях 7 са защитени, 4 включени в Бернската конвенция и 2 вида в Световния Червен Лист на IUSN.

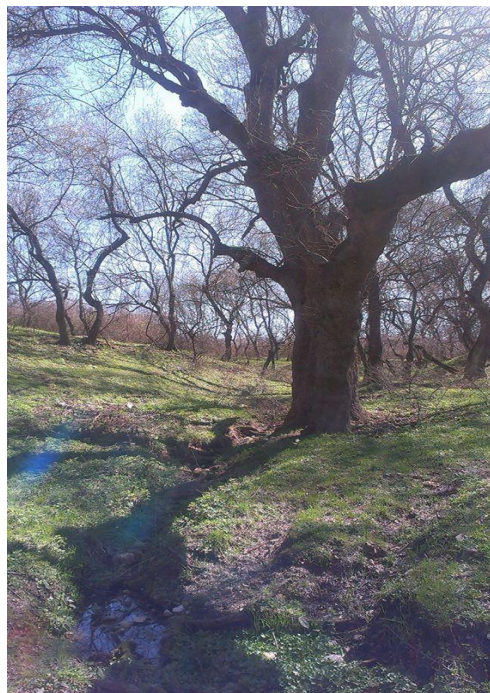
Птиците са представени от 273 вида, като 241 са защитени, 77 включени Червената книга на България, 261 в Бернската конвенция, 7 вида са световно застрашени.

Бозайниците са групата с най-много световно застрашени видове. От 59 вида установени в Източните Родопи, 23 са включени в Световната червена листа на IUSN / Международен съюз за защита на природата /, 12 в категорията “уязвим“, 11 вида в категорията “полузастрашен“.

В Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие Източните Родопи са определени като територия с “висока” значимост по отношение на видовото си разнообразие, значимостта по отношение на ендемизма, както и наличие на редките таксони.

Наред с Родопите на територията на РИОСВ - Хасково попада и част от Сакар планина, където се срещат около 600 вида висши растения, 44 от които са включени в Червената книга на България. В Сакар защитените територии обхващат орнитологично важни места, които са от световно природозащитно значение и такива с висока консервационна стойност. Те са от изключителна важност за опазването на световно застрашения от изчезване царски орел.

В област Хасково и област Кърджали има обявени 140 броя вековни дървета. През 2016г. няма заличени, както и обявени нови вековни дървета. Пълен списък на вековните дървета в териториалния обхват на РИОСВ-Хасково, с включени данни за землище, № в Държавния регистър, № на заповед за обявяване, собственост и възраст е посочен в Приложение 3.

През текущата година бяха посетени трите находища на ресурсния вид Блатно кокиче, включен в Приложение 4 на ЗБР. Установено е, че ресурсните възможности на вида са слаби поради влошаване общото състояние на находището и от МОСВ е издадена заповед за забрана на ползване през 2017г.

През 2016 г. се проведе мониторинг на видове включени в системата на НСМБР по съгласуван от ИАОС график, включващ среднозимно преброяване на водолюбиви птици и мониторинг на кафявата мечка.

През 2016 г. в териториалния обхват на РИОСВ - Хасково не са възникнали значими пожари - не са засегнати от пожар защитени територии и обекти от мрежата защитени територии съгласно ЗЗТ.

През 2016г. бе засилен контрола върху общини, ТП ДГС, както и билкозаготвителните пунктове във връзка с изискванията на Закона за лечебните растения. През 2016г. в териториалния обхват на РИОСВ-Хасково има 12 бр. билкозаготвителни пунктове- 2 бр. в област Кърджали и 10 бр. в област Хасково.

През годината, на територията на РИОСВ- Хасково има функционираща една ферма за отглеждане на охлюви в с.Жинзифово, общ.Кърджали.

През 2016г. в с.Минерални бани е лицензирана зоологическа градина „Терариум – Минерални бани“, в която се отглеждат влечуги.

През 2016г. беше засилена контролната дейност на зоомагазините, ветеринарни клиники и цветарски магазини във връзка с изискванията на ЗБР и ЗЗЖ.

III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

III.1. ОТПАДЪЦИ

1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби

Съгласно националното и европейското законодателство се изисква разработването на програми за управлението на отпадъците на национално и местно ниво.

Кметовете на общини са отговорни за разработването и изпълнението на програми за управление на дейностите по отпадъците за територията на съответната община. Програмите са неразделна част от общинските програми за околна среда и се разработват, приемат и отчитат по реда на Глава четвърта от Закона за опазване на околната среда. Основните цели, които трябва да бъдат предвидени в общинските програми, са: подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците; третиране на образуваните количества твърди битови отпадъци – количества, които се увеличават всяка година; предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците; увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и др. Програмата се приема от общинския съвет на съответната община, който контролира изпълнението ѝ. Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Във връзка с изпълнението на мерките заложи в програмите за управление на отпадъците за територията на съответната община, кметовете на всички общини в региона контролиран от инспекцията са създали условия, при които всеки притежател на битови отпадъци да бъде обслужван, като за целта се осигурява закупуването и разполагането на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други, събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им, почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване, включително организирането на системи на разделно събиране на отпадъци от опаковки (за населени места с население, по-голямо от 5000 жители), сключвайки договори със организации по оползотворяване или други лица, притежаващи разрешение, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците. Кметовете на общини изпълняват своите задължения относно създаването на регионални сдружения за стопанисването на изградените съоръжения за третиране на твърди битови отпадъци, съгласно изискванията на Национален план за управление на отпадъците.

Всички общини имат приета наредба, с която се определят условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, като част от тях все още предстои да бъде актуализирани, за да бъдат съобразени с новите изисквания на ЗУО.

2. Битови отпадъци

Регионалните сдружения на общините в област Хасково експлоатират две съоръжения за обезвреждане на ТБО - в землището на с.Гарваново, община Хасково, което обслужва общините Хасково, Димитровград и Минерални бани и в землището на гр. Харманли, обслужващо общ. Харманли, Любимец, Стамболово, Свиленград, Симеоновград и Тополовград. Двете депа отговарят на изискванията на *Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*. На територията на депото до с. Гарваново, общ. Хасково функционират съоръжения за компостиране на „зелени“ отпадъци и инсталация за сепариране на битовите отпадъци с производство на RDF - гориво от отпадъци. Капацитетът на сепариращата инсталация е обработката на минимум 35000 т/г битови отпадъци, или повече от половината от транспортираните количества за обезвреждане. На територията на депото за ТБО гр. Харманли също има сепарираща инсталация за битови отпадъци. Капацитетът на съоръжението е над 25 000 т/год при едноменен режим на работа.

През август 2016г. приключи строителството на РЦУО – Кърджали и се въведе в експлоатация Клетка I на регионалното депо. С това от месец септември се прекрати неправомерното натрупване на битови отпадъци на временната площадка в землището на с. Вишеград, общ. Кърджали от общините, членове на регионално сдружение „За чисти Родопи“, но все още няма осигурено финансиране и не са предприети мерки за почистване на натрупаните битови отпадъци на временната площадка за периода 2008 - 2016г., водещо до замърсяване на почвите, подземните и повърхностните води в района. Неизграждането и на претоварни станции поражда сериозни проблеми и в общините, които депонират отпадъците си в РЦУО - Кърджали и води до регистрирането на новообразувани нерегламентирани сметища, използвани като претоварни станции на територията на тези общини.

За дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране чл. 60 от ЗУО задължава всеки собственик на депо да предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и след експлоатационни грижи на площадката на депото, а чл.64 от ЗУО изисква превеждане на отчисления с цел да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване. По сметките на трите общини, собственици на депа за 2016 г. са постъпили значителни суми за отчисления по чл.60 и чл. 64 от ЗУО. Общините, експлоатиращи депото в с. Гарваново са превели 87 588 лв. за обезвреждане на битов отпадък по чл. 60 от ЗУО и 542 765 лв. такси по чл. 64. Общините, експлоатиращи депото в гр. Харманли са превели съответно 25 645 лв. и 483 539 лв.

След съставени актове за установено държавно вземане от Община Стамболово са събрани отчисления и лихва за 2015 г. в размер на 31 410 лв. и 2 065 лв., а от Община Кърджали - за 2014г. и 2015г. в размер на 611 090 лв. Община Ардино получи Покана за доброволно изпълнение, представи план за погасяване на дължимите суми и е превела вноска в размер на 41 310 лв. за дължими отчисления за 2011г. и 2012 г.

За 2016г Общините от област Кърджали са внесли по сметка на Община Кърджали. 10014 лв. по чл. 60 и 355 044 лв. по чл. 64 от ЗУО, но Община Кърджали е превела само част от сумите по сметката на РИОСВ-Хасково. Въпреки това Общините от област Кърджали дължат забавени вноски в размер на 396508,23 лв, като най - много дължи Община Кърджали, която за 2016г. не е внесла отчисления в размер на 357656.80 лв. За събиране на дължимите отчисления за 2016г. предстои започване на нова процедура по ДОПК към Община Кърджали.

През отчетната година РИОСВ - Хасково издаде 6 бр. решения за разходване на част от събраните средства по чл. 64 от ЗУО за осигуряване на собствен принос при финансиране на проекти по ОПОС и закупуване на транспортни средства, като освободи средства в размер на 903 253,57 лв. за Регионалните сдружения Кърджали, Хасково и Харманли.

По данни от годишния доклад по околна среда на регионално депо в с.Гарваново през периода януари–декември 2016 г. са приети на вход на сепариращата инсталация 41 347 т. След третиране от тях са отделени и предадени за оползотворяване са 584 т. хартия и картон, RDF гориво - 2115 тона, 339 т. пластмаса и каучук и 83 черни и цветни метали.

Общото количество отпадъци предадени за депониране в клетка I е 28 907 т. от тях 10 409 т. са от община Димитровград, 1 245 т. от община Минерални бани и 17 251 т. от община Хасково. Приемането на отпадъците става по предварително уточнен график и приета заявка от притежателя на отпадъците и въз основа на писмен договор.

Съгласно годишния доклад по околна среда представен от оператора на депо гр.Харманли през изминалата година са обезвредени общо 18 309 т. ТБО. Количеството по общини е както следва: 6340т. – от Община Харманли; 1253 т. от Община Любимец; 274 т. – от Община Маджарово; 5969 т. – от Община Свиленград; 1526 т. – от Община Симеоновград; 1023 т. от Община Стамболово; 1818 т. – от Община Тополовград; 104 т. – от Община Тунджа, обл.Ямбол. Приемането на отпадъците става по предварително уточнен график и приета заявка с притежателя на отпадъците и въз основа на писмен договор. През 2016г. приети на вход на сепариращата инсталация са 18 724 т. от тях отделени и предадени за оползотворяване са 174 т. хартия и картон, RDF гориво - 2880 тона, 311 т. полимерни материали (опаковки).

Съгласно годишния доклад по околна среда представен от оператора на депо гр.Кърджали, от началото на експлоатацията (09.2016г) са обезвредени общо 10136т ТБО. Количеството по общини е както следва: Община Кърджали - 5989,38 т; Община Ардино - 942,36 т; Община Крумовград - 866,32 т; Община Кирково - 1151,30 т; Община Момчилград - 773,78 т; Община Джебел - 360,75 т. и Община Ивайловград - 52,16 т. Приемането на отпадъците става по предварително уточнен график и приета заявка с притежателя на отпадъците и въз основа на писмен договор.

През 2016г. експертите от направлението извършиха 96 проверки (планови и извънредни) по населени места, ГКПП, републиканска и общинска пътни мрежи, относно задълженията на кметовете на общини, във връзка с организацията по управление на битовите и строителни отпадъци и недопускане образуването на нерегламентирани сметища, на тяхна територия. Във връзка с изпълнение на заповед на Министъра на околната среда и водите, РИОСВ - Хасково издаде 16 бр. предписания до всички общини, контролирани от РИОСВ Хасково, с които се задължават кметовете на общини да почистят от замърсяване с отпадъци всички речни корита и прилежащите им територии на територията на съответната община и да се предприемат мерки за недопускане на замърсяване на речните легла. Извършени са 26 проверки, при които се установиха допуснати замърсявания на речните корита и прилежащите им територии само в община Момчилград и извън речното легло в община Кирково. За установените нарушения са съставени 2 АУАН. Едното НП е влязло в сила, а второто е в съдебна процедура.

През 2016г. експертите от направлението са извършили 47 бр. проверки по сигнали за образувани нерегламентирани сметища или незаконни дейности с отпадъци от ОЧЦМ, ИУМПС, ИУЕЕО, горене на отпадъци и др, при които са дадени 40 предписания. В резултат на тези и други проверки, при които са установени замърсявания с отпадъци са закрити 39 бр. нерегламентирани сметища, 5 незаконни площадки за третиране на на ИУМПС и 1 за ИУЕЕО.

Наблюдава се значително подобрене на състоянието на участъци от речни легла, преминаващи през населените места и землища. Липсата на установени нерегламентирани сметища в речните корита и в близост до тях спрямо 2015 г. е в резултат от последователната политика на МОСВ и засилената контролна дейност от страна на РИОСВ - Хасково. От страна на общините се наблюдава по-голяма ангажираност за решаване на проблема с нерегламентираното изхвърляне на отпадъци в близост до реки и дерета и предотвратяване на нови замърсявания.

По време на проведената кампания „Да почистим България за един ден“ на територията на област Хасково и Кърджали са почистени нерегламентирани сметища в границите на населените места, в защитени местности и зони, край водни обекти и са събрани 253 т. битови отпадъци.

В най-големите общини Хасково, Димитровград, Свиленград и Кърджали са изградени и функционират системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки на база сключени договори с организации по оползотворяване. Община Харманли е въвела самостоятелна

система за разделно събиране на битови отпадъци и отпадъци от опаковки от населението. Все още четири по-малки общини с населени места над 5000 жители не са въвели системи за разделно събиране на отпадъците.

На територията на РИОСВ-Хасково има изградено само едно съоръжение за третиране на „зелени“ отпадъци, което се ползва от общини Хасково, Димитровград и Минерални бани. В тези общини е организирано разделното събиране и съхраняване на „зелените“ отпадъци, като са поставени „кафяви“ контейнери, които се обслужват от специализирани автомобили.

За по-доброто функциониране на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки в общини Димитровград, Хасково и Свиленград, „Екопак България“ АД - организация по оползотворяване е сключила договор с „Тракия сепариране рециклиране“ АД, гр. Пазарджик, която извършва дейностите по предварително третиране (сортиране, балиране) и временно съхранение на отпадъци от опаковки. Същото дружество извършва сортиране и балиране и на разделно събиране на отпадъци от опаковки в община Кърджали на база сключен договор през 2015 г. с „Булекопак“ АД.

От извършените проверки и предоставената от общините информация се констатира, че създадената система за разделно събиране на отпадъците от опаковки показва позитивно нарастване на количествата предавани за рециклиране и оползотворяване хартия и картон, и пластмаса и запазване нивото на количествата стъклени опаковки.

Системи за разделно събиране на другите групи масово разпространени отпадъци (ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА) не са изградени от общините, като функциите им сега се изпълняват от бизнеса. Всяко дружество, изградило съответната площадка за третиране на тези отпадъчни потоци само решава, дали да сключи договор с някоя от организациите по оползотворяване или директно с лица, извършващи крайното оползотворяване /обезвреждане на отпадъците.

Действащи градски пречиствателни станции за отпадни води на територията на РИОСВ-Хасково са ГПСОВ-Димитровград, ГПСОВ-Хасково, ГПСОВ-Свиленград, ГПСОВ-Кърджали и ГПСОВ-Момчилград.

„В и К“ ЕООД-Хасково притежава регистрационен документ за извършване на дейност по транспортиране (събиране и транспортиране), в съответствие с § 1, т. 41 и 43 от ДР на ЗУО на територията на цялата страна, на утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места. Дружеството е сключило договор с „Мит и ко“ ООД за третиране на отпадък с код 19 08 05 – утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места, на площадката на ГПСОВ – Хасково, по „верми“ технология с червен калифорнийски червей. „ВиК“ ЕООД-Хасково и „ВиК“ ООД-Димитровград са извършили изпитване на утайките, генерирани от ГПСОВ в акредитирани лаборатории, като в Димитровград, утайките се подлагат на минерализиране, чрез ферментация в „метан танк“.

3. Строителни отпадъци:

С приетото през 2016 г. изменение и допълнение на Закон за управление на отпадъците и Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали се регламентира налагането на нови изисквания към възложителите на строителни и монтажни работи по смисъла с изключение на текущи ремонти, и възложителят на премахване на строежи са задължени да изготвят план за управление на строителни отпадъци с цел:

- предотвратяването и ограничаването на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаването на риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци;
- създаване на екологосъобразна система за управление на СО;
- влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
- управление на образуваните СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

На територията на РИОСВ – Хасково няма изградени съоръжения за третиране на строителни отпадъци, отговарящи на изискванията на Наредба № 6 за условията и

изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Генерираните строителни отпадъци се депонират на места, определени от кметовете на общините.

На регионалните депа за неопасни отпадъци в гр. Харманли, с. Гарваново, общ.Хасково и гр.Кърджали е допустимо оползотворяване на строителни отпадъци в ограничени количества, чрез подравняване на терени, запръствяване на работните участъци от депото, а за отпадъци които представляват изкопни земни маси, почва и камъни и при рекултивацията на запълнените клетки на депата.

Опасните строителни отпадъци представляват малка част от общия поток генерирани строителни отпадъци. На трите регионални депа за неопасни отпадъци е разрешено депонирането на строителни и изолационни материали, съдържащи азбест в ограничени количества.

През 2016г „Ростер“ООД, Смолян е извършило разрушаване на сгради и последващо предварително третиране на строителни отпадъци с мобилна роторна трошачка на площадката на генераторите на отпадъци в гр. Димитровград и гр. Свиленград. Извършените дейности са в съответствие с разрешените в регистрацията на дружеството по чл. 35, ал. 3 от ЗУО.

При повечето постъпили сигнали за възникнали нерегламентирани сметища се констатира и неконтролирано изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите. При ликвидирането на замърсяванията се почистват както битовите, така и строителните отпадъци.

4. Производствени и опасни отпадъци

При извършените проверки от РИОСВ – Хасково през 2016 г. на лицата, образуващи и третиращи производствени и опасни отпадъци се установи, че отпадъците се събират и съхраняват разделно, без да се смесват. Площадките за съхранение и третиране на отпадъците са изградени и се експлоатират в съответствие с екологичните изисквания. Местата за съхранение на отпадъците са обозначени, оградени, с контролиран достъп. Осигурени са и необходимите подходящи съдове за съхранение на отпадъците.

На територията на инспекцията в следните съоръжения и инсталации са разрешени дейности по оползотворяване на опасни и производствени отпадъци:

Цех „Циментови мелници” на „Вулкан Цимент” АД, Димитровград – оползотворяване на неорганични минерални отпадъци с код R5;

Леярски цех на „Монек – юг” АД, Кърджали – оползотворяване на отпадъци от черни метали чрез топене и леене до готови изделия, оползотворяване на отпадъци от леярска пръст, преди и след леене, генерирани от същия цех – R5 и R9 за повторна употреба на собствен отпадък – минерални масла;

Пещ за леене на черни метали на „Балкан груп метал” ЕООД, Любимец – рециклиране на черни метали – код R 4. Към момента пещта все още не е пусната в експлоатация;

Апарати за физикохимично третиране, чрез микро вълни на болнични отпадъци на „Екостер” ООД, разположени в гр.Хасково и гр.Кърджали;

Апарат за физикохимично третиране, чрез микро вълни на болнични отпадъци на МБАЛ „Света Екатерина – Димитровград“ ЕООД;

Инсталации за изгаряне на неопасни отпадъци с оползотворяване на получената енергия на „Зайчев и син” ООД, разположени в гр. Харманли и гр. Любимец – не са въведени в експлоатация, тъй като не е извършена реконструкция;

Оползотворяване на неорганични минерални отпадъци (пепели от ТЕЦ) с код на дейността R5, като добавка при производство на бетонови разтвори от „Автолукс” ООД и „Беттран” АД;

Инсталация за рециклиране на отпадъци от полиамид на „Теклас – България” АД;

Регионален център за неопасни отпадъци на общини Хасково, Димитровград и Минерални бани, включващ депо, сепарираща инсталация с производство на RDF-гориво от отпадъци и съоръжение за компостиране на зелени отпадъци;

Регионално депо за ТБО на общини Харманли, Свиленград, Любимец, Симеоновград, Маджарово, Стамболово и сепарираща инсталация.

Регионално депо за ТБО на общини от сдружение „За Чисти Родопи”

Инсталация за рециклиране на отпадъчни профили от ПВЦ с код на дейността R3 на „БУЛТЕМ” ООД, гр.Хасково.

Оползотворяване на неорганични минерални отпадъци (пепели от ТЕЦ) с код на дейността R5, като добавка в портланд цименти от „Еко цем” ЕООД;

Завод „Бентонит и зеолит” и Завод „Перлит” на „Имерис минералс България” АД, повторна употреба (R9) на собствен отпадък – минерални масла;

Третиране на утайки от ПСОВ чрез „верми” технология на „Биопоника Агра” ООД и „Мегастрой груп” ООД

„Тракия сепариране и рециклиране” АД – съоръжение за сепариране на отпадъци от опаковки

Подобрена е отчетността по отпадъците, в съответствие с изискванията на Наредба № 1 (ДВ бр. 51/2014 г.), както и по наредбите за масово разпространените отпадъци.

През годината класификация на отпадъците по реда на Наредба № 2 от 2014 г. за класификация на отпадъците са извършили 373 лица, като са утвърдени 1374 бр. работни листи.

Националната програма за управление на дейностите по отпадъците и програмата за прилагане на Директива 1999/31/ ЕС за депониране на отпадъците предвиждат мерки за реконструкция не само на депа за битови отпадъци, но и на депа за производствени и опасни отпадъци.

На територията на инспекцията съществуват 9 депа за производствени и опасни отпадъци на фирми от секторите енергетика, химическа промишленост и цветна металургия. В посочените съоръжения основен дял заемат пепелите от изгаряне на въглища, оловни шлаки и утайки от пречистване на производствени отпадни води.

В съответствие с изискванията на депа за отпадъци да се приемат предварително третирани отпадъци са изградени съоръжения - Лентова филтър преса в Неохим АД и площадка за подсушаване и временно съхранение за пепели на ТЕЦ „Марица-3“ АД.

Операторите на съществуващите депа притежават утвърдени с решения на министъра на околната среда и водите Планове за привеждане на съществуващите депа в съответствие с изискванията на Наредба №8/2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

На територията на „Неохим” АД е изградено депо за производствени и опасни отпадъци, отговарящо на нормативните изисквания. През 2016 г. се извършва строителство на съоръжение за пречистване на инфилтратата от депото. Предстои въвеждането в експлоатация на СПИ и депото.

5. Болнични отпадъци

Всички болници за активно лечение, голяма част от медицинските центрове и ДКЦ на територията на области Кърджали и Хасково са въвели и изпълняват система за разделно събиране и съхранение на болничните отпадъци. За безопасното съхранение на генерираните отпадъци са обособени специални помещения с ограничен достъп, в съответствие с изискванията на Наредба №1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения. В изпълнение на изискванията на Закона за управление на отпадъците лечебните заведения имат сключени договори с лица, притежаващи необходимите разрешителни за дейности по третиране и транспортиране на генерираните болнични отпадъци.

По – голяма част от лечебните заведения предават болничните отпадъци за предварително третиране чрез микровълново обеззаразяване на „Екостер”ООД, гр. Хасково. Третирането на отпадъците се извършва в два аппарата тип „Медистер 160” на фирма

„Метека” с капацитет 156 кг/ден, разположени съответно на територията на МБАЛ АД, гр. Хасково и МБАЛ „Д-р Атанас Дафовски” АД, гр. Кърджали. Третираните по този начин болнични отпадъци се предават за обезвреждане чрез депониране на Регионално депо в с. Гарваново, обл. Хасково и на депото в с. Вишеград обл. Кърджали.

ДПБ гр. Кърджали, МБАЛ „ Др. С. Ростовцев” ЕООД гр. Момчилград и МБАЛ „Живот+” ЕООД гр. Крумовград предават болничните си отпадъци за третиране чрез автоклавиране на МЛ- България” АД.

МБАЛ „Св. Екатерина - Димитровград” ЕООД притежава собствена инсталация за микровълново обеззаразяване на опасни болнични отпадъци.

Генерираните отпадъци от лечебната дейност на всички болнични заведения, с код 18 02 02 се транспортират до инсинератора за изгаряне на болнични отпадъци в Александровска болница, гр. София.

През 2016г. почти всички индивидуални практики за първична и специализирана стоматологична помощ извършиха класификация на образуваните отпадъци, въвели са разделно събиране и съхранение на болнични отпадъци и са сключили договори за последващото им третиране.

6. Кратка обобщена оценка за състоянието и разрешаването на проблемите с отпадъците на територията на РИОСВ

За изтеклата 2016г. в утвърдения план - график за проверки на РИОСВ - Хасково са извършени общо 311 бр., или 96,3% от планираните. Проверени са 308 (309 за 2015г.) обекта от заложените в плана 318 бр. (321 за 2015г.).

Заедно с плановите са реализирани и 191 извънредни проверки по постъпили сигнали, по писма/заповеди от МОСВ, както и във връзка с постъпили заявления за издаване/изменения на разрешения за дейности по третиране на отпадъците.

За периода са дадени общо 495 предписания при извършени текущи контролни проверки и във връзка с постъпили жалби. Изпълнени са 486 бр., не са изпълнени 4 бр. предписания, за които са съставени 4 АУАН.

За нарушения на екологичното законодателство експертите в направлението са съставили 18 акта за установяване на административни нарушения. Издадени са 23 НП на обща стойност 74 600 лв. Наложена е 1 ПАМ за спиране обезвреждането на битови отпадъци на нерегламентирана площадка на община Ивайловград.

Утвърдени са 1374 бр. работни листове за класификация на отпадъците. Издадени са седем становища за класификация на отпадъци.

В резултат на извършените проверки на лицата, пушкащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци са събрани продуктови такси към ПУДООС в размер на 34 198.47 лв.

През 2016г. експертите от направлението са извършили 47 бр. проверки по сигнали за образувани нерегламентирани сметища или незаконни дейности с отпадъци от ОЦЦМ, ИУМПС, ИУЕЕО, горене на отпадъци и др, при които са дадени 40 предписания. В резултат на тези и други проверки, при които са установени замърсявания с отпадъци са закрити 39 бр. нерегламентирани сметища, 5 незаконни площадки за третиране на на ИУМПС и 1 за ИУЕЕО.

При извършените 59 проверки на лица, образуващи, съхраняващи, транспортиращи и оползотворяващи отработени масла се констатира, че е осигурено безопасно съхранение на отработените масла, не се допуска замърсяване на околната среда и се предават на лица за последващо третиране на база сключени писмени договори. Констатирани са пропуски в извършването на класификация на образуваните отпадъци по реда на наредбата и воденето на отчетност по *Наредба № 1 от 2014 г.*, за което в констативните протоколи са дадени задължителни предписания – изпълнени в срок.

През 2016 г. са издадени общо 16 бр. разрешителни за дейности по третиране на отпадъци. Две лица ще извършват физикохимично третиране на опасни болнични отпадъци, чрез микровълново обеззаразяване, а 9 ще събират, съхраняват и предварително третират

ОЧЦМ, ИУМПС, НУБА, ИУБЕО и пластмаса, преди рециклирането или оползотворяването им. Допълнително по искане на операторите са издадени и 6 бр. изменения и допълнения към разрешенията за дейности с отпадъци и 1 бр. решения за прекратяване на дейността. Издадени са 4 решения за отказ за изменение и допълнение на разрешения за дейности по третиране на отпадъци, както и 1 решение за отнемане на разрешение за дейности по третиране на отпадъци.

През годината са издадени 35 бр. регистрационни документа по чл.35, ал.3 от Закона, като за дейност „събиране и транспортиране” са издадени 10 бр., а 4 бр. са за дейности с неопасни отпадъци. Издадени са 5 решения за прекратяване на регистрационен документ. Направени са и 16 изменения и допълнения на издадени регистрационни документи по искане на операторите.

Положителни констатации:

- Увеличен е броят на отпадъците, които се предават за рециклиране и оползотворяване - метални отпадъци, отработени масла, хартиени, пластмасови и стъклени опаковки;
- Подобрена е отчетността на дейностите с отпадъци - водят се отчетни книги и идентификационни документи за предадените опасни отпадъци за последващо третиране, изготвени са годишни отчети, които са представени в ИАОС. Наблюдава се подобрение на състоянието на участъци от речни легла, преминаващи през населените места и землища. От страна на общините се наблюдава по-голяма ангажираност за решаване на проблема с нерегламентираното изхвърляне на отпадъци в близост до реки и дерета и предотвратяване на нови замърсявания.

Проблеми:

- Съхраняват се значителни количества негодни за употреба препарати за растителна защита, които няма къде да бъдат обезвредени и представляват потенциален риск за замърсяване на околната среда.
- Липсата на съоръжение за предварително третиране на отпадъците постъпващи за обезвреждане на “Регионален център за управление на отпадъците – Кърджали”.
- През 2016 г. не бе осигурено финансиране на проекта за закриване и рекултивация на старото общинско депо на община Любимец.

III.2. ШУМ

1. Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда. Кратка информация за разработените и одобрени общински планове за действие за ограничаване и намаляване на шума в околната среда на територията на РИОСВ (само за общините с население над 100 000 жители). Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда

За осъществяване ефективен контрол на шума, излъчван от промишлени инсталации и съоръжения от съгласно разпоредбите на Закона за защита на шума в околната среда РИОСВ – Хасково осъществява контрол по утвърден график, съгласно методиката за ”Определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне на нивото на шума в мястото на въздействие”.

От утвърдения за 2016г. от МОСВ годишен график за контрол на промишлени обекти, източници на промишлен шум в околната среда е извършено измерване на показателите на излъчвания шум на 12 обекта от общо 12 предвидени в плана за контролната дейност на РИОСВ - Хасково.

Измерените стойности в контролираните дружества не надвишават граничните стойности съгласно Наредба № 6 от 26. 06. 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

Предприятията, попадащи в обхвата на комплексния разрешителен режим, извършват собствен периодичен мониторинг на шума, излъчван в околната среда. Не са постъпвали жалби и сигнали.

III.3. РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ

Районът на инспекцията се обслужва от РИОСВ- Стара Загора.

III.4. ХИМИКАЛИ И УРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите

Управлението на химични вещества и смеси има за цел постигане на високо ниво на защита на човешкото здраве и околната среда посредством засилване ролята и отговорността на индустрията, осигуряване на безопасната им употреба в условията на свободно движение на химикалите на вътрешния Европейски пазар и предотвратяване на последствията от евентуални промишлени аварии.

Националната политика по управление на химичните вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия и смеси се основава на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС) и изискванията на Директива Севезо II, транспонирана в българското законодателство в Закона за опазване на околната среда (ЗООС) - Глава седма "Предотвратяване и ограничаване на промишленото замърсяване", Раздел I "Контрол на опасностите от големи аварии" и подзаконовите нормативни актове към тях.

В направлението се осъществява превантивен, текущ и последващ контрол на предприятия и/или съоръжения с нисък и висок рисков потенциал, в обхвата на Глава Седма, Раздел I от ЗООС и по прилагане на:

- Регламент (ЕО) №1907/2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)
- Регламент (ЕО) №1272/2008 относно класифицирането, етиктирането и опаковането на вещества и смеси (CLP)
- Регламент №648/2004 относно детергентите
- Регламент №649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC)
- Регламент (ЕО) №850/2004 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ)
- Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси

С цел предотвратяването на големи аварии с опасни химични вещества и смеси и ограничаването на последствията от тях за живота и здравето на хората и околната среда предприятията, в които се съхраняват и/или употребяват химични вещества (в количества посочени в приложение №3 на ЗООС) се класифицират като „Предприятие с нисък рисков потенциал” или „Предприятие с висок рисков потенциал”. Контролират се условията в разрешителните издадени по реда на чл. 104, ал.1 от ЗООС (§ 29, от преходните и заключителни разпоредби към ЗИД на ЗООС (Обн. ДВ. Бр. 62 от 14.08.2015 г)).

2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове

Във връзка с влезли в сила изменения и допълнения на нормативни документи, изтичащи срокове и определени от МОСВ приоритети относно производство, съхранение и пускане на пазара на опасни химични вещества за 2016г са поставени следните цели:

- проверка на съдържанието на информационните листове за безопасност (чек-лист) и прилагане на преходния период съгласно Регламент (ЕО) № 1272/2008 (CLP) и Регламент (ЕС) 453/2010, изменен с Регламент (ЕС) 2015/830 при всички включени в плана фирми;
- проверка на намерението и готовността за регистрация на произвежданите/вносяните вещества в малък тонаж (2018 г.);

- участие в IV-тия хармонизиран европейски проект REACH-EN-FORCE-4 (REF-4) за контрол на въведени ограничения при пускането на пазара и употребата на определени вещества, съгласно Регламент (ЕО) № 1907/2006 REACH:

- контрол за съдържанието на азооцветители и азобагрила в текстилни и кожни изделия (вписване 43 от Приложение XVII на REACH (във връзка с участие в IV-тия хармонизиран европейски проект REACH-EN-FORCE-4 (REF-4);

- контрол за употребата на нонилфенол етоксилат (C₂H₄O)_nC₁₅H₂₄O при почистване на промишлени инсталации и обработка на текстилни изделия и кожа (вписване 46 от Приложение XVII на REACH –(по IV-тия хармонизиран европейски проект REACH-EN-FORCE-4 (REF-4);

- осъществяване на контрол във връзка с влизането в сила на Регламент (ЕО) № 259/2012 за изменение на Регламент (ЕО) № 648/2004 по отношение на употреба на фосфати и други фосфорни съединения в потребителските перилни детергенти (в сила от 30 юни 2013 г.) и потребителски детергенти за автоматични съдомиялни машини (в сила от 1 януари 2017 г.);

- проверка на производители/вносители и професионални потребители по веригата за наличие на УОЗ в изделия: полихлорирани нафталени (PCN) и хексахлоробутадиен (HCBD).

- прилагане на Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси – контрол за реда и начина на съхранение на опасните химични вещества и смеси в складовете, както и организацията за съвместното им съхранение.

- прилагане на Глава седма, Раздел I „Контрол на опасностите от големи аварии” от ЗООС - контрол по спазване на условията в издадени разрешителни по чл. 104, ал. 1 от ЗООС.

3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии)

През 2016 г. са планирани и извършени 3 проверки на 3 обекта за изпълнение на условията в Разрешителните за изграждане и експлоатация издадени по реда на чл. 104, ал.1 от ЗООС (§ 29, от преходните и заключителни разпоредби към ЗИД на ЗООС (Обн. ДВ. Бр. 62 от 14.08.2015 г)). Извършени са и предвидените 42 проверки по химикали. Извършени са и 9 извънредни проверки : във връзка с последващ контрол за изпълнение на дадени предписания – 2 бр., по искане на оператор - 1 бр., с участие в IV хармонизиран европейски проект (REF-4) – 3 бр. и във връзка с получени нотификации от Комисията за защита на потребителите – 3 бр. В рамките на осъществявания контрол са дадени общо 43 бр. предписания (от които 38 бр. по химикали и 5 бр. по Севезо) за отстраняване на констатираните нарушения, от които 5 не са изпълнени.

Съставени са 2 бр. АУАН по ЗЗВВХВС, за неизпълнение на предписания (свързани с не представяне в срок на изискваните документи). Издадени са 3 НП. През 2016 г. експертът по химикали и управление на риска е взел участие и в 7 проверки на оператори с издадени Комплексни разрешителни по чл. 117 от ЗООС.

3.1. Химикали:

На контрол подлежат всички физически и юридически лица, които произвеждат, пускат на пазара, употребяват, съхраняват и изнасят химични вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия с цел защита на човешкото здраве и опазване на околната среда.

• **Регламент (ЕО) № 1907/2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)**

През годината са извършвани проверки на производители, вносители и потребители надолу по веригата за:

- наличие на потвърждения за извършена предварителна регистрация/регистрация на произвежданите, внасяните, употребяваните и съхранявани вещества в самостоятелен вид или в смеси – 46 бр. проверки;

- информация по веригата на доставки – при проверките са изисквани информационни

листове за безопасност (ИЛБ) на произведените, внасяните, употребяваните и съхранявани химикали, които да бъдат на български език, с 16 раздела и съдържащи изискваната информация за съответното химично вещество или смес – 46 бр. проверки;

- във връзка с участието в четвъртия хармонизиран европейски проект (REF - 4) за контрол на въведени ограничения за производство, пускане на пазара и употреба на определени опасни вещества, включени в Приложение XVII на REACH – азооцветители и азобагрила (вписване 43) в кожи и текстил, експерта по химикали извърши 4 бр. проверки.

При едната от тях е взета проба от внасяните от дружеството изкуствени кожи. Пробата е анализирана в акредитирана изпитвателна лаборатория. Не са установени азобагрила.

За документиране на резултатите от проверките по проекта са попълнени интерактивни Въпросници по образец.

Най - честото констатирано нарушение при проверките е по изпълнение на изискванията за съдържанието и формата на ИЛБ по Приложение II на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH). За отстраняването им са дадени 7 бр. предписания. Едно от предписанията не е изпълнено и на дружеството е съставен АУАН.

• Регламент (ЕО) № 1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP)

И през 2016 г. продължи контролът по Регламент (ЕО) № 1272/2008 за реда и начина на етикетиране и опаковане на химичните вещества и смеси и на информационните листове за безопасност на български език, в които е посочена и класификация съгласно Регламент CLP. Проверени са 37 бр. задължени лица. Изискванията на Регламента се изпълняват.

• Регламент № 648/2004 относно детергентите

Проверена е 1 фирма, която е „формулатор“ на детергенти. В рамките на осъществявания контрол е дадено 1 предписание, което не е изпълнено. Съставен е 1 бр. АУАН. НП?

• Регламент № 649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC)

Проверена е 1 фирма. Установено е, че от 2015 не извършва внос на технически продукт, съдържащ 95 % от веществото перметрин, включено в Приложение I на Регламента.

• Регламент (ЕО) № 850/2004 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ)

През 2016 г. са извършени 3 извънредни проверки във връзка с получени нотификации от Комисията за защита на потребителите по Системата за бърз обмен на информация (RAPEX), за наличие на пазара на изделия със съдържание на опасно вещество (късверижни хлорирани парафини SCCPs, за които са въведени забрана и ограничаване на производството, пускането на пазара и употреба. При извършените проверки не са установени изделията, посочени в нотификациите. Не са констатирани несъответствия.

• Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси

Изпълнението на общите изисквания към складовете и организацията за съвместно съхранение на опасни химикали се удостоверява чрез документиране на оценката на безопасността на съхранението на опасните химикали от отговорните за съхранението лица. Оценката се документира въз основа на формат, утвърден със Заповед № РД - 288/03.04.2012 г. на Министъра на околната среда и водите.

През 2016г са проверени общо 29 задължени лица, съхраняващи ОХВ и смеси. Най-честото нарушение е свързано с неправилно или некоректно попълнена оценка на безопасността на съхранението на ОХВ и смеси по чл.9 от Наредбата – дадени са 16 бр. предписания, 2 от които не са изпълнени, съставени са АУАН и са издадени НП.

3.2. Управление на риска от големи аварии

Предприятията на територията на РИОСВ - Хасково, на които са издадени разрешителни за експлоатация по чл.104 от ЗООС (§ 29, от преходните и заключителни разпоредби към ЗИД на ЗООС (Обн. ДВ. Бр. 62 от 14.08.2015 г)) от Министъра на околната среда и водите и които са класифицирани като предприятия с висок рисков потенциал

(ПВРП) са „Неохим“ АД, Димитровград, „Горубсо - Кърджали“ АД, Кърджали и Цинков завод Кърджали, с оператор „Хармони 2012“ ЕООД София /бивша площадка на „ОЦК“ АД Кърджали/. През 2016 г. са планирани и извършени 3 проверки на 3 обекта за изпълнение на условията в Разрешителните за изграждане и експлоатация издадени по реда на чл. 104, ал.1 от ЗООС (§ 29, от преходните и заключителни разпоредби към ЗИД на ЗООС (Обн. ДВ. Бр. 62 от 14.08.2015 г)). В рамките на осъществявания контрол са дадени 5 бр. предписания.

При проверките е установено, че Операторите са идентифицирали опасностите от големи аварии в предприятията и са предприели съответните мерки с цел намаляване на риска от възникване на големи аварии, съобразени с риска от възникване на големи аварии в предприятието. Изготвили са аварийни планове и са осигурили подходящо обучение на персонала на предприятията и подизпълнителите, работещи на производствените площадки.

През отчетния период, на територията на Хасковска и Кърджалийска област няма регистрирани случаи на големи аварии с опасни вещества.

Във връзка с приетия ЗИД на ЗООС (обн. ДВ, бр.62 от 14.08.2015 г.), операторите на съществуващите предприятия с висок рисков потенциал „Неохим“ АД, Димитровград и „Горубсо - Кърджали“ АД, Кърджали са в процедура по издаване на решение за одобряване на актуализиран доклад за безопасност по реда на Глава седма, Раздел I от ЗООС. Изключение прави Цинков завод Кърджали, с оператор „Хармони 2012“ ЕООД, София, който е с прекратено административно производство по одобряване на актуализиран доклад за безопасност.

През 2016 г. Предприятие за производство на нерафинирано масло и слънчогледов шрот, обект в гр. Харманли, с оператор „Ултрамекс“ ЕООД Пловдив, е класифицирано като предприятие с нисък рисков потенциал и е в процедура по потвърждаване на Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА).

През 2016 г. са изпълнени целите и приоритетите заложи в плана за контролната дейност.

IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ

1. ОВОС и Екологична оценка

През периода януари – декември на 2016г. са издадени 131 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС. За всички е преценено да не се извършва ОВОС.

През 2016г. е издадено едно решение по ОВОС за инвестиционно предложение: „Увеличаване капацитета на съществуваща птицеферма чрез изграждане на ново производствено хале с капацитет от 53 250 места за отглеждане на кокошки носачки и достигане на общ капацитет на птицефермата 92 994 места за птици” на „ДЕКСА АГРО“ ЕООД.

Издадени са 17 бр. решения за прекратяване на процедури за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционни предложения.

Издадени са 10 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка с характер да не се извършва ЕО.

Издадено е едно становище по ЕО за съгласуване на ОУП на Община Харманли.

Изготвени са 192 бр. писма за определяне на необходимите действия, които възложителя е необходимо да предприеме по глава шеста от ЗООС.

Издадени са 634 бр. становища за инвестиционни предложения, които не попадат в Приложение № 1 и № 2 към ЗООС.

Извършени са общо 21 броя проверки, като 13 от тях са планови и 8 извънредни проверки.

Води се регистър, съгласно Заповед № 973/27.12.2013 г. на Министъра на околната среда и водите.

Решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, издадени от РИОСВ Хасково по общини и отрасли:

община/отрасъл	селско стопанство	минно дело	енергийно стопанство	химическа промишленост	хранителна промишленост	каучукова промишленост	инфраструктура	други	туризъм	
Димитровград	2			1			1	3		
Ивайловград	3	2							1	
Любимец	4	1			1		2	1		
Маджарово	2	1								
Минерални бани	5				1		4	3	1	
Свиленград	1	1	1				1	2	2	
Симеоновград	1									
Стамболово	1									
Харманли	11	1			1			2		
Хасково	6	4	1				1	4		
Област Хасково	36	10	2	1	3	0	9	15	4	Σ = 80
Джебел					1					
Кирково			1		1		1		1	
Крумовград	1	2					2			
Кърджали	5		2		2	2	4	2	1	
Момчилград	8	2	1		2		1	1	1	
Черноочене	2	1						4		
Област Кърджали	16	5	4	0	6	2	8	7	3	Σ = 51

Най-много Решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС са издадени в област селско стопанство, като преобладават инвестиционните предложения за хидромелиоративни дейности в селското стопанство, отглеждане на риба, интензивно животновъдство. С повечето от тях възложителите кандидатстват за финансиране по оперативни програми.

2. Комплексни разрешителни

На територията на РИОСВ - Хасково има 17 обекта с издадени комплексни разрешителни (КР). В т.ч. има обекти които не са въведени в експлоатация, други са изведени от експлоатация, а трети предстои да бъдат изградени.

По отношение на производствената дейност операторите с издадени КР попадат в следните категории промишлени дейности:

- химическа промишленост – 3 бр.;
- енергийно стопанство - 1 бр.;
- Други дейности – Инсталации за обработване и преработване на растителни суровини с производствен капацитет над 300 т готова продукция за денонощие или 600 т готова продукция за денонощие, когато инсталацията работи в продължение на не повече от 90 дни през годината - 1 бр.;
- производство и обработване на метали- 2 бр.;
- интензивно отглеждане на птици – 3 бр.;
- депа за неопасни отпадъци – 5 бр.;
- инсталации за изработване на керамични продукти – 2 бр.

Общият брой на инсталациите които попадат в издадените КР е 39. В това число попадат инсталации, които не са въведени в експлоатация и съответно не се експлоатират: инсталация за производство на биодизел (КР № 344/2008г.) е изградена, но не е въведена в експлоатация и не се експлоатира. Няма дейност по КР № 362/2008г. издадено на община Димитровград за изграждане и експлоатация на депо за битови отпадъци. Продължава изграждането на депото за неопасни отпадъци на ТЕЦ „ Марица -3“ АД (КР № 281/2013г., след рекултивация на бившите сгуроотвали). Към момента е изградена и въведена в експлоатация само площадка за временно съхраняване и осушаване на отпадъци. Не е въведено в експлоатация депото за опасни и неопасни отпадъци от КР № 8/2015г. издадено на „ Неохим“ АД.

Изведени от експлоатация са 4бр. инсталации от КР 124/2014г. на „Хармони 2012“ ЕООД. Това е свързано с разрушаването на старите цинков и оловен заводи. Предстои изграждане на нов цинков завод и впоследствие на нов оловен завод.

Консервирана е 1бр. инсталация от КР № 9/2004г. издадено на „Неохим“ АД. Временно е изведена от експлоатация инсталацията за производство на керамични изделия на ЕТ „Митко Жеков-Д“ – КР № 274/2008г.

През изтеклата 2016г. в утвърдения план-график за проверки на РИОСВ – Хасково, по издадените КР бяха планирани 14 бр. проверки на място по изпълнение на условията от съответното комплексно разрешително. Извършени са всички планирани проверки.

РИОСВ – Хасково контролира дейността на 15 бр. оператори, които имат издадени КР. Общият брой на издадените КР е 17. Проверени са общо 29 бр. инсталации.

За неизпълнение на условия от издадени КР бяха съставени АУАН и издадени НП на „Горубсо-Кърджали“ АД (КР №409/2011г., не е изпълнено условие за представяне на необходимите документи за въвеждане в експлоатация) и на „Неохим“ АД (КР № 8/2015г., не е изпълнено условие за представяне на документи за въвеждане в експлоатация за интензификацията на производството на амониева селитра, агрегат АС-72, включваща: нова успоредно работеща линия; реконструкция на отделенията за грануляция и охлаждане на готовия продукт).

Предизвикателство в контролната дейност на експертите от направление КПКЗ ЕО и ДА е да не допуснат на територията контролирана от РИОСВ – Хасково да се извършва дейност, попадаща в приложното поле на Приложение 4 от ЗООС, без да има издадено КР за съответната площадка.

3. Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети

За 2016 г. на територията на РИОСВ – Хасково не са констатирани случаи на непосредствена заплаха или причинени екологични щети по смисъла на закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети.

Във връзка с изпълнение на изискванията на ЗОПОЕЩ е изготвена и представена в МОСВ информацията, необходима за поддържане на регистъра на операторите, които извършват дейности по Приложение №1 на ЗОПОЕЩ.

Извършена е една проверка по документи на собствена оценка на случаи на непосредствена заплаха за екологични щети и на причинени екологични щети, представена от „Дънди прешъс металс Крумовград“ ЕАД.

На територията на РИОСВ – Хасково обектите, за които са признати екологични щети от минали действия или бездействия на държавата до момента на приватизацията им са работните площадки на „Неохим“ АД – площадка „А“ и бившата работна площадка на ОЦК. От 2014г. собственик и Оператор на тази площадка е „Хармони-2012“ АД.

Дейностите по отстраняване на минали щети на площадката на „Неохим“ АД са приключили в минал период. Единствено се упражнява контрол по извършваните дейности на площадката на „Хармони-2012“ АД.

Във връзка с представен Доклад от „Хармони-2012“ АД по изпълнението на програмата за Минали екологични за 2015г. е извършена проверка на място. Резултатите са докладвани и са приети на заседание на МЕЕС към МОСВ.

4. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда

През 2016 година информационно-образователната дейност на РИОСВ– Хасково работи в посока популяризиране контролната дейност на инспекцията сред обществеността чрез регионалните медии и повишаване екологичната култура на подрастващите чрез подходящи екоинициативи. Най-широко и редовно информацията за медиите се отразява във всекидневника в гр.Хасково- „Хасковска Марица“ и ЕТв в Хасково, от Тв. Димитровград, вестниците „Нов живот“ и „24Х7 Родопи“ в Кърджали. Прессъобщенията на РИОСВ- Хасково редовно се отразяват и на електронните информационни сайтове:

haskovo.info, haskovo.net, haskovodnes.com, vestniknovjivot.blogspot.com, ardanews.info, kardjali.bgvesti.net, izvestnik.info, rodopi24.blogspot.com, dimitrovgrad.bgvesti.net, stmost.info, и др., както и на сайта на националното радио «Дарик».

През годината са дадени **18 интервюта** от експерти за ЕТв, Дарик радио, Радио Кърджали, БТв, Нова Тв и Агро Тв. За периода са подготвени и изпратени **61 прессъобщения** до медиите. Отговорено е на всички запитвания от медии и граждани, получени по телефона и на електронната поща на експерта „Връзки с обществеността”, посредством формата за запитвания на електронния ни адрес в интернет. Дадена е **1 пресконференция** за отчет на дейността на РИОСВ- Хасково за 2015г. Изработени са **5 презентации** с екологична насоченост. Проведени са **4 открити уроци** с ученици от Хасково, **10 информационни кампании** и **11 екоинициативи**. Организиран е **1 конкурс** за фотография и **1 фотоизложба**. Информационно- образователният център е посетен от над **100 души**- ученици, учители, доброволци и журналисти.

Актуална информация за контролната дейност на РИОСВ- Хасково се публикува на Интернет страницата www.riosv-hs.com, която през годината е посетена **16 500 пъти**. Създадена е и Фейсбук страница за информационно- образователните дейности на РИОСВ- Хасково „Приятелите на природата”, където публикуваме информация за конкурси, изложби, кампании, инициативи и еконовини. За всяка екоинициатива е създадено Фейсбук събитие, което улеснява координацията и комуникацията с ученици от региона. Редовно се актуализира и информационното табло във файла на Инспекцията.

Организираните от РИОСВ- Хасково информационно- образователни дейности с цел повишаване на екологичната култура на подрастващите са под формата на открити уроци, тематични беседи и презентации, регионални ученически конкурси, изложби и екоинициативи по засаждане на дръвчета и облагородяване на околната среда по повод различни национални и международни кампании и празници на природата. В проведените през годината екоинициативи са взели участие над **1000 деца и ученици от около 40 училища и 10 детски градини** на територията на областите Хасково и Кърджали.

Изработени са **информационно- образователни и рекламни материали**: календари с празниците на природата, образователни брошури, рекламни химикали, значки, стикери, магнити, часовници, тефтери, екочанти, чаши и шапки със Зеления телефон на Регионалната екоинспекция. Материалите се използват за раздаване по време на кампании, екологични празници, екоинициативи, пресконференции, конкурси, изложби и др.

Международни инициативи и празници на природата, подкрепяни от Министерството на околната среда и водите: Обществеността е информирана чрез сайта на РИОСВ- Хасково, Фейсбук страницата и медиите за провежданите в национален и световен мащаб кампании за опазване на околната среда. До всички медии, общини, детски градини и училища в региона предварително е изпратена информация. Проведени са информационно- разяснителни кампании и екоинициативи по повод всички празници на природата през годината.

По повод **Световния ден на влажните зони**- 2 февруари, РИОСВ- Хасково проведе открит урок по темата с ученици от Обединени ученически обществения- Хасково. В много училища и детски градини в региона датата бе отбелязана с информационни дейности под формата на тематични занимания, открити уроци и др.

РИОСВ- Хасково изпрати покана до всички държавни институции и учебни заведения в региона за включване в инициативата „**Часът на Земята**“. В инициативата се включиха и изгасиха за един час осветлението на възлови сгради Община Хасково, Областна администрация Хасково, Община Димитровград, Община Любимец и Читалище „Братолюбие- 1884“- Любимец.

РИОСВ- Хасково и ОП „Младежки център“- Хасково, съвместно отбелязаха **Световния ден на водата**- 22 март с образователна екоинициатива „**Водата- безценен природен дар**“, включваща

презентация, тематична беседа и викторина с награди. Събитието приключи с учредяване на клуб „Млад еколог“ към Младежки център- Хасково.

По повод **Деня на Земята**- 22 април, РИОСВ- Хасково организира **Регионален ученически фотоконкурс** на тема „Природата и аз“ в който взеха участие 92 деца със 163 творби. На 20 април във фойето на Младежки център- Хасково бе открита **фотоизложба** с всички участващи в конкурса творби, тогава бяха раздадени грамотите и наградите на победителите.

Регионалната екоинспекцията покани общини, училища, детски градини, фирми и отделните граждани на територията на областите Хасково и Кърджали, да се включат в кампанията по засаждане на дръвчета „**Посади дърво!**“ във връзка с тазгодишната тема на Деня на Земята „Дърветата на планетата Земя. Нека ги засадим.“. В резултат на инициативата в региона бяха посадени над 1000 дръвчета. Най-активно включилите се училища, детски градини и общини получиха грамоти от РИОСВ- Хасково.

По повод **Деня на биологичното разнообразие**- 15 май, РИОСВ- Хасково открит урок с презентация на тема „Биологичното разнообразие в подкрепа на хората и техния поминък“ с ученици от Хасково.

граждани.

Служителите на РИОСВ- Хасково се включиха в инициативата „**Да изчистим България заедно**“ с осигуряване на дежурен експерт в сградата на Екоинспекцията на 04.06 и с почистване на защитени територии в района на връх Аида (ЗМ „Аида“, ПЗ „Огледна скала“ и ПЗ „Находище на момина сълза и божур“) край Хасковски Минерални бани. В кампанията се включиха още областни и общински администрации, НПО, училища и отделни

РИОСВ- Хасково организира открит урок по повод **Световният ден на околната среда**- 5 юни на тема „За живота на дивите животни“ с доброволците от Екоклуба към Младежки център-Хасково, на който бе представена презентация „Какво да направим, когато намерим бедстващо животно или птица?“ След урока, учениците получиха информационно- образователни материали по темата.

Служителите от РИОСВ- Хасково се включиха в Европейската седмица на мобилността с инициатива „Пеша на работа. Община Димитровград организира „Семейни игри“ на открито в парк „Марица. РИОСВ- Хасково осигури грамоти и награди на победителите. Спортно училище „Ст.Караджа“- Хасково организира инициатива „Пеша на училище“, като чрез томбола трима от участниците получиха от Екоинспекцията. Община Хасково и ОП „Младежки център“- Хасково, съвместно с РИОСВ- Хасково, ОИЦ- Хасково и доброволците от хасковския център към НАРД организираха велопоход в парк Кенана с хип хоп концерт и викторина с награди, осигурени от Регионалната екоинспекция. По време на събитието РИОСВ- Хасково раздаде 50 светлоотразителни значки на всички участници във велопохода, а на най- активно включилите се в кампанията общини и детски градини- грамоти за участие.

По повод **Европейска седмица за намаляване на отпадъците**, ЦПЛР- ОУО- гр. Хасково, съвместно с РИОСВ- Хасково проведеха открит урок, по време на който беше показана тематична презентация. Дни преди това учениците целенасочено събираха хартиени и пластмасови отпадъци от своето ежедневие с които изработиха предмети за бита, сувенири и коледни играчки, най-добрите от които бяха отличени със символични награди, осигурени от Регионалната екоинспекция. ОП "Младежки център"- Хасково организира акция за събиране на хартия, като първите 10 участници в инициативата получиха символични награди от РИОСВ- Хасково. Всички училища, общини и екоклубове приели поканата на РИОСВ- Хасково за организиране на съвместни и самостоятелни екоинициативи по повод ЕСМ (почистване на терени, изработване на информационни табла и презентации, открити уроци и изложби на сувенири и предмети, изработени от рециклирани материали и др.), получиха грамоти за участие, а на много екоклубове бяха предоставени информационни материали и презентация по темата.

За поредна година РИОСВ- Хасково организира тържествено връчване на **Годишни грамоти и награди „Приятел на природата“** на 10 училища, детски градини и доброволци, както и на 2 общини с особен принос в опазването на околната среда и повишаване екологичната култура на подрастващите. Тази година отличените бяха: ГПЧЕ- Хасково, Екоклуб към ОП "Младежки център"- Хасково, ОУ "Л.Каравелов"- Хасково, ОУ "Св.св.Кирил и Методий"- Димитровград, ОУ "П.Славейков"- Димитровград, ПГОД "Евридика"- Кърджали, Стефан Айвазов от Спортно училище- Хасково, ДГ "Пролет"- Харманли, СУ"Проф.д-р Асен Златаров"-с. Минерални бани, ДГ"Ян Библиян"- Хасково, както и Община Стамболово и Община Ивайловград.

Представители от РИОСВ- Хасково взеха участие и в други информационно- образователни инициативи:

- Форум за реалното състояние на местните природни ресурси по проект "Зелени в действие", организиран със съдействието на Областния управител на Хасково и с подкрепата БДЗП и РИОСВ- Хасково, където от наша страна бе представена актуална информация за състоянието на околната среда в региона по компоненти, както и бе показана презентация за информационно- образователните дейности организирани от РИОСВ- Хасково през последните няколко години.

- Дискусионна среща на тема „Доброволчеството- фактор за реализация“, организирана от Информационен център „Европа Директно- Хасково“ на която Инспекцията представи опита си с доброволци при организиране на екоинициативи. Както и участие в конференция на тема „Европейските политики и тяхната роля за ефективна социална интеграция на младите хора“.

- Среща на Министъра на околната среда и водите г-жа Ивелина Василева в Областна администрация- Хасково с кметове от Южния Централен район за разясняване на възможностите на общините да кандидатстват по екологични проекти през 2016г. по финансовите инструменти, които МОСВ управлява- ОПОС, ПУДОС и НДЕФ.

- Националната кампания „Стара хартия за нова книга“, по време на която Регионалната екоинспекция предаде над 100 кг хартия, а получените за нея 20 нови детски книги дари на Детския отдел към Регионална библиотека „Хр. Смирненски“- Хасково.

Достъп до обществена информация: През годината са постъпили

25 заявления за достъп до обществена информация и са издадени 23 решения за предоставяне на достъп до информация. Няма издадени откази за достъп до информация и обжалвания.

6. Административно – наказателна отговорност и принудителни административни мерки

През 2016г. са наложени общо 18 еднократни и текущи санкции по реда на чл.69 от ЗООС, от които 3 за замърсяване на въздуха и 15 за замърсяване на водни обекти. Резултатите са сравними със съответните за 2015г, когато също са наложени общо 18 санкции по реда на чл.69 от ЗООС, от които 3 за замърсяване на въздуха и 15 за замърсяване на водите. Въпреки това събраните суми от наложени санкции са в по-малък размер – 14243,76лв (и 2570,60лв предадени на НАП) при събрани 36 150,37лв за 2015г, което отразява редуцираните емисии във водите от „Неохим“ АД и „Теклас България“ АД, минимално замърсяване на водите от „Каменица“ АД и от други по-малки обекти замърсители. Традиционно налаганите от РИОСВ-Хасково санкции по чл.69 от ЗООС не се обжалват, но през 2016г са обжалвани 2 санкции, от които едната (за 131 лв) е отменена поради допуснатото неспазване на срокове, а втората е в съдебна процедура.

През отчетната година експертите при РИОСВ-Хасково са съставили 56 акта за нарушения на екологичното законодателство. Броят на издадените от директора на РИОСВ НП е 61. От общия брой НП, издадени през 2016 г, 11 бр. са за АУАН от 2015 год..

През 2016 г с 19 НП е наложено административно наказание „глоба“ на обща стойност 20300 лв., а с 42 НП - „имуществена санкция“ на стойност 114 700 лв.

Санкционната дейност за 2016г по компоненти е следната:

- по ЗООС са съставени 7 акта и издадени 8 НП (8 акта за 2015г);
- по ЗЧАВ са съставени 5 акта и издадени 6 НП (2 акта за 2015г);
- по ЗВ са съставени 17 акта и издадени 14 НП (11 акта за 2015г);
- по ЗУО са съставени 13 акта и издадени 18 НП (26 акта за 2015г);
- по ЗБР са съставени 8 акта и издадени 8 НП (1 акт за 2015г);
- по ЗЛР са съставени 3 акта и издадени 3 НП (3 акта за 2015г);
- по ЗЗТ са съставени 1 акт и издадено 1 НП (0 актове за 2015г);
- по ЗЗВВХВС са съставени 2 акта и издадени 3 НП (4 акта за 2015г).

Наложена е и е влязла в сила принудителна административна мярка на Община Ивайловград за спиране на дейностите по събиране, съхраняване и обезвреждане на битовите отпадъци от организираното сметосъбиране на територията на община Ивайловград в няколко имота до гр.Ивайловград.

Общото ниво на административнонаказателната дейност е сходно с нивото през 2015г., когато са съставени 55 акта и издадени 46 НП. Наблюдава се забележим спад на административнонаказателните мерки по управление на отпадъците и нарастване санкционираните нарушения по опазване на водите, по ЗБР и ЗЧАВ. По-големият брой НП, издадени през 2016г, на доста по-голяма обща стойност (96800 за 2015 и 135000лв за 2016г), се е отразил както на размера на събраните суми от глоби и санкции, така и на предадените за събиране на НАП, които са нарастнали съответно от 48500лв на 71100лв и от 16200 на 28100лв.

Постъпилите заявления за достъп до обществена информация са 25. Издадените решения за предоставяне на достъп до информация- 23. Няма откази за предоставяне на достъп до информация и обжалвания.

V. ПРОЕКТИ/ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

С финансиране от държавния бюджет през изминалата 2016г. беше завършен и въведен

в експлоатация РЦУО – гр.Кърджали I етап, включващ първа клетка от ново депо за неопасни отпадъци с площ от 14,33 дка, максимален капацитет 648,148 хил. т. и период на експлоатация 5г. и довеждаща техническа инфраструктура за площадката на РЦУО. Центърът ще третира неопасни отпадъци постъпващи от общините Кърджали, Ардино, Джебел, Ивайловград, Кирково, Крумовград, Момчилград и Черноочене. Все още няма решение за финансиране изграждането на втора клетка и предепонирането на битовите отпадъци, складирани на площадката за периода 2008-2016г.

През 2016г за ЗМ Дефилето, ЗМ Находище на Блатно кокиче - Долната ова, ПЗ Находище на Блатно кокиче – Сазлъка, ПЗ Каменната сватба и ПЗ Каменните гъби и ПЗ Находище на Снежно кокиче със средства от ПУДООС са изработени и поставени 10 бр. информационни табели. Към изброените защитени територии има голям посетителски интерес и поставянето на информационни табели, указващи предмета на опазване, площите и въведените забрани в тях ще подпомогнат опазването на тези защитени територии и до някаква степен ще ограничат извършването на нарушения в тях.

В непосредствена близост до резерват Вълчи дол се намира Ловно стопанство „Студен кладенец“, поради което при извършване на ловни мероприятия в стопанството вероятността за навлизане в площта на резервата е голяма. В тази връзка, за осигуряване на непрекъснат контрол и своевременно установяване на нарушения на територията на резервата, на подходящи места в резерват Вълчи дол са поставени 3 бр. фотокапани, които в реално време изпращат снимки, направени при движение, попадащо в обхвата им. Поставянето на фотокапаните е включено в Плана за дейности в защитени територии - изключителна държавна собственост, финансирани по ПУДООС.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През 2016г. не са установени нарушения на нормативните изисквания при проверките за контрол и управление на веществата, нарушаващи озоновия слой и при ползвателите на флуорсъдържащи парникови газове. Забелязва се тенденция за замяна на озоноразрушаващите вещества в хладилните и климатични инсталации с флуорирани парникови газове.

При оценката на всички представени годишни доклади на оператори, извършващи собствени непрекъснати измервания не са констатирани превишения на нормите за допустими емисии на контролираните замърсители.

При извършените контролни измервания на промишлени източници на шум през 2016г. не са регистрирани нива, превишаващи граничните стойности за шум.

При оценката на представените планове за управление на разтворителите през 2016г. не са регистрирани превишения на нормите за допустими емисии от инсталации източници на летливи органични съединения на територията на РИОСВ - Хасково.

През 2014г и 2015г. в пунктовете за мониторинг, разположени на територията РИОСВ - Хасково не е регистрирано нито едно превишение на нормите по показател серен диоксид. През 2016г. в АИС „Раковски“, гр. Димитровград са регистрирани седем превишения на средночасовата и едно превишение на средноденощната норми по показател серен диоксид, които са в рамките на допустимия (съответно 24 и 3) брой стойности за една календарна година.

След Община Димитровград през 2016г и Община Кърджали и Община Хасково актуализираха своите програми за КАВ.

Въпреки изпълняваните от Общините мерки, заложи в Програмите за подобряване на КАВ, все още не е постигнато качествено и устойчиво намаление на броя на превишенията по показател ФПЧ10. Забелязва се намаляване на броя на регистрираните наднормени

средноденонощни стойности за ФПЧ10 в Кърджали, но пък леко нарастване на средногодишната концентрация до наднормена стойност в Хасково, продължава замърсяването в Димитровград (данните са непълни).

В пунктовете за мониторинг на КАВ в град Хасково и град Кърджали и през 2016г. продължава регистрирането на наднормено съдържание на ПАВ, което се дължи на непълното изгаряне на различни видове горива.

За постигане спазване на нормите за заустваните води през февруари 2015г. „Каменица“ АД, Пловдив, Пивоварна Хасково въведе в експлоатация допълнително анаеробно стъпало за първоначално третиране на смесен поток отпадъчни води преди действащата ПСОВ (инвестиция в размер на 2350000 евро), въведено е в експлоатация и ново пречиствателно съоръжение към ПСОВ – микроситов барабанен филтър. В резултат през годината на дружеството са наложени 2 минимални еднократни санкции за неспазване на ИЕО по показател фосфати.

След преразглеждане през 2015г бе издадено ново КР на „Неохим“ АД, Димитровград, с което бяха поставени по - строги условия към заустваните води. При извършените проверки през 2016г. бяха регистрирани превишения на ИЕО в КР, за които на дружеството са наложени 2 акта и една текуща санкция.

Както контролният, така и собственият мониторинг на ГПСОВ – Димитровград, ГПСОВ – Хасково, ГПСОВ – Свиленград, ГПСОВ – Кърджали и ГПСОВ – Момчилград сочат добро състояние на пречиствателните съоръжения и постигнат висок пречиствателен ефект.

След проверки по постъпили сигнали за замърсяване на водни течения от дейността на животновъдни обекти са дадени предписания за преминаване на сухо почистване и премахване на заустващите тръби и е прекратено изпускането на отпадъчни води от измиване на помещенията на 4 кравеферми.

От фирма „Климатех“ АД, Димитровград, производство на отоплителна, вентилационна и въздухопречиствателна техника е изпълнено преписане от предна година, с което е прекратено заустването на непречистени битови и производствени отпадни води в р. Марица - изградено е канализационно отклонение за включване на водите в градската канализационна мрежа.

Преустановено е заустването на непречистени отпадъчни води в р. Хасковска от млекопреработвателно предприятие в Хасково на „Милки Груп Био“ ЕАД, гр. София, водите са включени в довеждащ колектор към ГПСОВ – Хасково.

Проблеми се установяват при въведените в експлоатация преди няколко години малки ПСОВ за битови води. При извършените проверки е констатирано заустване на отпадъчни води, превишаващи нормите от ПСОВ -с. Прогрес, общ.Момчилград, не работят ПСОВ - с. Ново Соколино, общ.Момчилград и ПСОВ - с.Егрек, общ. Крумовград. Предприеманите от РИОСВ - Хасково мерки спрямо собствениците на съоръженията засега са без резултат.

И през 2016г продължава заустването на отпадъчни води, неотговарящи на определените норми от „Теклас - България“ АД, Кърджали, за което на дружеството се налагат текущи месечни санкции. Планира се реконструкция и разширение на ПСОВ при изпълнение на проекта за четвърти завод в най - скоро време.

Редица предприятия от хранително - вкусовата промишленост (винарни, мандри, ракиени казани) продължават да изпускат отпадъчни води, съдържащи наднормени концентрации на замърсяващи вещества. Израдените пречиствателни съоръжения за формираните от дейността им води са остарели и/или неподходящи и недобре поддържани за постигане на ефективно пречистване на водите.

 С финансиране от държавния бюджет през изминалата 2016г. беше завършен и въведен в експлоатация РЦУО – гр.Кърджали I етап, включващ първа клетка от ново депо за неопасни отпадъци с площ от 14,33 дка, максимален капацитет 648,148 хил. т. и период на експлоатация 5г. и довеждаща техническа инфраструктура за площадката на РЦУО. Центърът ще третира неопасни отпадъци постъпващи от общините Кърджали, Ардино, Джебел, Ивайловград, Кирково, Крумовград, Момчилград и Черноочене.

 Все още няма решение за финансиране изграждането на втора клетка на “Регионален център за управление на отпадъците – Кърджали” и предепонирането на битовите отпадъци, натрупани на временната площадка за периода 2008-2016г. от общините Кирково, Джебел, Крумовград, Момчилград, Черноочене, Кърджали и Ардино поради забавеното с години изпълнение на проекта за изграждане на “Регионален център за управление на отпадъците – Кърджали”. Натрупаните на площадката битови отпадъци са източник за замърсяване на почвите, подземните и повърхностните води в района.

 Неизграждането и на претоварни станции поражда сериозни проблеми и в общините, които депонират отпадъците си в РЦУО - Кърджали и води до регистрирането на новообразувани нерегламентирани сметища, използвани като претоварни станции на територията на тези общини.

 Допълнително внимание и усилие от наша страна изисква управлението на битовите и строителните отпадъци. Неконтролираното им изхвърляне от граждани и фирми води до формиране на нерегламентирани сметища, главно на входовете и изходите на населените места и замърсяване на зелените площи в самите населени места.

 Изградените сепариращи инсталации на регионалните депа за неопасни отпадъци в гр. Харманли и с.Гарваново, общ. Хасково доведоха до намаляване на количеството депонирани отпадъци и увеличаване на количествата на оползотворимите отпадъци. Изградена е и компостираща инсталация с цел намаляване на количеството на „зелени“ отпадъци, постъпващи за третиране в РЦНО, с.Гарваново, на общини Хасково, Димитровград, Мин. бани.

 През 2016г. със Заповед № РД-154/24.03.2016г. на министъра на околната среда и водите бе обявена Защитена местност „Находище на Дървовидна леска“ в землището на с.Перуника, общ.Крумовград.

 В териториалния обхват на Инспекцията попадат цели или части от общо 23 защитени зони /33/ от националната екологична мрежа НАТУРА 2000. Към момента със заповеди са обявени 12-те защитени зони по Директива 79/409 ЕЕС за опазване на дивите птици: BG0002019 “Бяла река”, BG0002103 “Злато поле”, BG0002012 “Крумовица”, BG0002014 “Маджарово”, BG0002081 “Марица-Първомай”, BG0002071 “Мост Арда”, BG0002020 “Радинчево”, BG0002013 “Студен кладенец”, BG0002092 “Харманлийска река”, BG0002106 “Язовир Ивайловград”, BG0002073 “Добростан” и BG0002021 “Сакар”. Останалите 11 защитени зони за опазване на местообитанията на дивата флора и фауна са приети с Решения на Министерски съвет, но все още няма заповеди за обявяването им.

 През текущата година бяха посетени трите находища на ресурсния вид Блатно кокиче, включен в Приложение 4 на ЗБР. Установено е, че ресурсните възможности на вида са слаби поради влошаване общото състояние на находището и от МОСВ е издадена заповед за забрана на ползване през 2017г.

 През 2016 г. в териториалния обхват на РИОСВ - Хасково не са възникнали значими пожари - не са засегнати от пожар защитени територии и обекти от мрежата защитени територии съгласно ЗЗТ.

 През 2016г. в с.Минерални бани е лицензирана зоологическа градина „Терариум – Минерални бани“, в която се отглеждат влечуги.

В сравнение с предходната година е запазен приблизителният брой информационно - образователни дейности. Училищата на територията на областите Хасково и Кърджали активно се включват в отбелязването на екологични празници, кампании, екоинициативи, конкурси, изложби и др. РИОСВ- Хасково поддържа тесни връзки с Младежкия център, Информационния център „Европа Директно“ и ОУО в Хасково, както и с голяма част от училищата и детските градини в региона. Най-активни при реализиране на инициативи, свързани с празници на природата, международни и национални кампании са Общините Хасково, Кърджали, Димитровград, Ивайловград и Стамболово. Традиционно се провежда Регионалният ученически фотоконкурс и изложба по повод Деня на Земята, който се просреща с голям интерес от учениците в региона. Информационно- образователният център редовно се посещава от ученици предимно от гр.Хасково с които се провеждат открити уроци, а комуникацията с тези от Област Кърджали се осъществява предимно дистанционно. Прави впечатление напоследък, включването в екоинициативи на училища и детски градини от малките общини. Изградени са много добри взаимоотношение на основата на приемственост и доверие с всички регионални медии, които редовно отразяват наши събития. При запитвания от страна на медии и граждани сме създали добра вътрешна организация за своевременно изготвяне на отговор съвместно със съответен експерт.

VII. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Защитени територии

№	Категория и наименование на защитената територия	землище	площ в ха	стопанисваща организация
ОБЛАСТ ХАСКОВО				
1.Община Хасково				
1	ПЗ "Паламудче"	с. Узунджово	29,5	ТП ДГС - Хасково
2	ПЗ "Находище на снежно кокиче"	с. Гарваново	10,4	Община Хасково
3	ПЗ "Боаза" /Пролома/	с. Гарваново	0,3	общ. Хасково
4	ЗМ "Злато поле"	с. Нова надежда, с. Злато поле, с. Райново	84,8	общ. Хасково, общ. Димитровград
2. Община Димитровград				
	ЗМ "Злато поле"	с. Нова надежда, с. Злато поле, с. Райново	84,8	общ. Хасково, общ. Димитровград
5	ЗМ "Нощувка на малък корморан"	гр. Димитровград, с. Радиievo	128,239	общ. Димитровград, ТП ДГС - Хасково
6	ЗМ "Пропадналото блато "	с. Голямо Асеново, общ . Димитровград и с. Бял Извор, общ Опан	27,294	общ. Димитровград, обл. Хасково и Общ. Опан, обл. Стара Загора
3. Община Минарални бани				
7	ПР "Борака"	с. Сърница	11,1	РИОСВ-Хасково
8	ПЗ "Орлова скала"	с. Сърница	1,5	Община Минарални бани
9	ПЗ "Пробития камък"	с. Сърница	1	Община Минарални бани
10	ПЗ "Находище на момина сълза и божур" местност Дренака	с. Спахиево	3	Община Минарални бани
11	ПЗ "Изправения камък" - Олу дере (Дикилташ)	с. Сърница	0,2	Община Минарални бани
12	ЗМ "Аида"	с. Спахиево	3,5	Община Минарални бани
13	ПЗ "Огледната скала"	с. Горно брястово	1,5	Община Минарални бани
4. Стамболово				
14	ПЗ "Шейтан кюпрю" - родопски силивряк	с. Рабово	0,5	ДЛ-Хасково
15	ЗМ „Находище на тракийски клин“	с. Воденци	13,67	Община Стамболово
16	ПЗ "Скални ниши" - Меден камък (Кован кая)	с. Долно черковище	1,5	ДЛ-Хасково
17	ЗМ "Големия сипей"	с. Рабово, с. Бял кладенец, Светослав	653,9	ДЛ-Хасково
5. Община Харманли				
18	ЗМ "Дефилето"	гр. Харманли	1273,2	ТП ДГС - Харманли, община Харманли
19	ПЗ "Сазлъка" (находище на блатно кокиче)	с. Бисер	10	ТП ДГС - Харманли
20	ЗМ "Бакърлия"	с. Иерусалимово, с. Изворово	387,15	ТП ДГС - Харманли
21	ЗМ „Находище на Жлезист	с. Браница	5	Община Харманли

	лопен"			
22	ПЗ "Долмен"	с. Остър камък	0,1	Община Харманли
23	ПЗ "Водопад Корудере"	гр. Харманли	0,4	ТП ДГС - Харманли
24	ПЗ Хайдущката дупка	с. Дрипчево	0,5	ТП ДГС - Харманли
25	ПЗ "Кюмюрлука"	гр. Харманли	0,4	ТП ДГС - Харманли
6. Община Маджарово				
26	ЗМ "Патронка"	гр. Маджарово, с. Бориславци	180	ТП ДГС - Маджарово
27	ПЗ "Гнездово находище на редки и застрашени от изчезване дневни грабливи птици" - в мест. Кован кая - с. Горно поле	с. Горно поле	78,9	ТП ДГС - Маджарово
28	ЗМ "Гюргена"	с. Габерово	72,4	ТП ДГС - Маджарово
29	ЗМ "Момина скала"	гр. Маджарово, с. Бряговец	782,03	ТП ДГС - Маджарово, ТП ДГС - Крумовград
30	ЗМ "Черната скала"	с. Тополово, с. Румелия, с. Горен Главанак, с. Горно поле	893,7	ТП ДГС - Маджарово
7. Община Свиленград				
31	ЗМ Находище на надделенолистно великденче	с. Щит	35,88	ТП ДГС - Свиленград, общ. Свиленград
32	ЗМ - Лозенски път (находище на блатно кокиче)	гр. Свиленград	31,99	общ. Свиленград
33	ПЗ - Дервишка могила	с. Дервишка могила	33	ТП ДГС - Свиленград, общ. Свиленград
34	ПЗ - Находище на див божур	с. Костур	0,5	общ. Свиленград
35	ПЗ - Калето	с. Мезек	5	ТП ДГС - Свиленград, общ. Свиленград
8. Община Любимец				
36	ЗМ - "Долната ова"	гр. Любимец	20	частни земеделски земи
37	ПЗ - "Глухите камъни"	с. Вълче поле	2	ТП ДГС-Свиленград
38	ПЗ - "Меден камък" (Кован кая)	с. Вълче поле	1	ТП ДГС-Свиленград
39	ПЗ - "Птичи камък"	с. Вълче поле	1	ТП ДГС-Свиленград
	ЗМ "Бакърлия"	с. Иерусалимово, с. Изворово	387,15	ТП ДГС-Свиленград
9. Община Ивайловград				
40	ЗМ - "Дупката"	гр. Ивайловград	6,5	ТП ДГС - Ивайловград
41	ЗМ - "Ликана"	с. Свирачи	3	ТП ДГС - Ивайловград
42	ЗМ "Меандри на Бяла река"	с. Железари, с. Меден Бук	1531,98	ТП ДГС - Ивайловград
43	ЗМ "Хамбар дере"	с. Казак, с. Бял градец	101,1	ТП ДГС - Ивайловград
44	ЗМ „Находище на Триделнолистен ериолобус-Ливадите“ пи 416	с. Белополяне	22,203	Община Ивайловград
45	ЗМ „Находище на Триделнолистен ериолобус-Даневата чешма“	с. Белополяне	2	Община Ивайловград
46	ПЗ "Находище на градински чай" до р. Марешница	с. Горноселци	10	ТП ДГС - Ивайловград
47	ПЗ "Находище на градински чай" до р. Луда река	с. Горно луково	80	ТП ДГС - Ивайловград
48	ПЗ "Находище на божур" мест. Халка баир (вр. Победа)	с. Железино	15	ТП ДГС - Ивайловград
49	ПЗ "Находище на божур" с. Хухла	с. Хухла	0,5	ТП ДГС - Ивайловград
50	ПЗ "Пещера" мест. Коджа кае	с. Белополяне	0,8	ТП ДГС - Ивайловград
51	ПЗ "Находище на снежно кокиче" мест. Петков баир	гр. Ивайловград	0,1	ТП ДГС – Ивайловград
Област Кърджали				
1. Община Кърджали				
52	ПЗ "Каменните гъби"	с. Бели пласт	3	ТП ДЛС - Женда
53	ПЗ "Скални гъби" (Каменната сватба)	с. Зимзелен	5	ТП ДЛС - Женда
54	ПЗ "Находище на родопски силивряк"	с. Прилепци (Крайно село)	3,4	ТП ДЛС - Женда
55	ПЗ "Находище на родопска горска майка"	с. Перперек	1,7	ТП ДЛС - Женда
56	ПЗ "Реджеб тарла"	с. Чилик	0,1	ТП ДЛС - Женда
57	ПЗ "Скален прозорец"	с. Костино	0,2	ТП ДЛС - Женда
58	ЗМ "Находище на венерин косъм" - река Кьошдере	гр. Кърджали	1,5	общ. Кърджали
59	ЗМ "Юмрук скала"	с. Калоянци	346	ТП ДЛС - Женда
60	ЗМ "Средна Арда"	с. Звезделина, с. Висока поляна	420	ТП ДЛС - Женда
2. Община Черноочене				
61	Поддържан резерват "Женда" (Къзъл Черпа)	с. Женда	39,9	ТП ДЛС - Женда
62	ЗМ "Боровете"	с. Женда	25,1	ТП ДЛС - Женда
63	ПЗ "Елата" м. Келевия дренак	с. Женда	0,5	ТП ДЛС - Женда
64	ПЗ "Находище на ела"	с. Мурга	11,3	ТП ДЛС - Женда

3. Община Кирково				
65	ПЗ "Гъбата"	с. Дедец	0,02	общ. Кирково
66	ПЗ "Лъвът"	с. Бенковски	0,03	общ. Кирково
67	ЗМ „Находище на Провански салеп- с.Априлци”	с. Априлци	0,56	общ. Кирково
68	ЗМ „Находище на Провански салеп- с.Лозенградци”	с. Лозенградци	7,07	ТП ДГС - Кирково
69	ЗМ „Ултрабазични скали с пионерна тревна растителност”	с. Чичево, с. Крилатица	125,12	ТП ДГС - Кирково
70	ЗМ "Гюмюрджински снежник"	с. Долно Къпиново, с. Горно Къпиново, с. Чакаларово, с. Кремен, с. Шумнатица	1926,4	ТП ДГС - Кирково
4. Община Джебел				
71	Поддържан резерват "Чамлъка"	с. Албанци	5,4	МОСВ, РИОСВ-Хасково
72	ЗМ "Вековните борове"	с. Албанци	77	ТП ДГС Момчилград
73	ПЗ "Скални образувания" мест. Калето	с. Устрен	22,4	ТП ДГС - Момчилград
5. Община Момчилград				
74	Поддържан резерват "Боровец"	с. Равен	35,9	РИОСВ-Хасково
75	ЗМ Равен (биша буферна зона на ПР Боровец)	с. Равен	20,8	ТП ДГС - Момчилград
76	ПЗ "Вкамнената гора"	с. Равен (с. Биволяне)	7,5	ТП ДГС - Момчилград
6. Община Крумовград				
77	Резерват "Вълчи дол"	с. Студен кладенец, с. Бойник, с. Стари чал	776,24	РИОСВ-Хасково
78	Природна забележителност "Водопада"	с. Джанка	0,2	ТП ДГС-Крумовград
79	ПЗ "Душан"	с. Красино	0,1	ТП ДГС-Крумовград
80	ПЗ "Мандрата"	с. Чал	0,2	ТП ДГС-Крумовград
81	ПЗ "Буреще"	с. Падало	0,2	ТП ДГС-Крумовград
82	ПЗ "Находище на градински чай"	с. Кандилка	1,7	ТП ДГС-Крумовград
83	ПЗ "Находище на градински чай" м. Дайма	с. Сърнак	15	ТП ДГС-Крумовград
84	ПЗ "Шестте пещери" в мест. Моста	с. Орешари	0,1	ТП ДГС-Крумовград
85	Защитена местност "Орешари"	с. Орешари	55	ТП ДГС-Крумовград, общ. Крумовград
86	ЗМ "Рибино"	с. Рибино, с. Самовила	66,3	ТП ДГС-Крумовград общ. Крумовград
87	ЗМ "Находище на родопски лопен"	с. Горни Юруци	7,97	Община Крумовград
88	ЗМ "Находище на Дървовидна леска"	с.Перуника	30,038	Община Крумовград

Приложение 2. Защитени зони

СПИСЪК на защитените зони на територията на РИОСВ-Хасково (Хасковска и Кърджалийска области)					
№	Наименование	код	Заповед за обявяване	Площ в ха	Статут
Защитени зони за опазване на дивите птици					
1	Крумовица	BG0002012	№РД-765/28.10.2008г.	11196.42	
2	Студен каладенец	BG0002013	№РД-766/28.10.2008г.	15995.61	
3	Маджарово	BG0002014	№РД-787/25.10.2008г.	3550.23	
4	Бяла река	BG0002019	№РД-575/08.09.2008г.	44623.98	
5	Радинчево	BG0002020	№РД-783/29.10.2008г.	5786.05	
6	Сакар	BG0002021	№РД-758/19.08.2010г.	125707.13	
7	Мост Арда	BG0002071	№РД-784/29.10.2008г.	15022.48	

8	Добростан	BG0002073	№РД-528/26.05.2010г.	83615.52	
9	Марица-Първомай	BG0002081	№РД-909/11.12.2008г.	11505.23	
10	Харманлийска река	BG0002092	№РД-843/17.11.2008г.	4889	
11	Злато поле	BG0002103	№РД-771/28.10.2008г.	409.11	
12	Язовир Ивайловград	BG0002106	№РД-845/17.11.2008г.	19658.25	
Защитени зони за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна					
1	Сакар	BG0000212		13118.21	Приета от Министерски съвет с Решение №661/16.10.2007г
2	Ждрелото на река Тунджа	BG0000217		7856.99	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
3	Меричлерска река	BG0000287		509.90	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
4	Река Съзлийка	BG0000425		991.77	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
5	Банска река	BG0000434		77.30	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
6	Река Каяклийка	BG0000435		71.40	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
7	Река Мартинка	BG0000442		722.68	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
8	Река Марица	BG0000578		14693.10	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
9	Родопи Средни	BG0001031		154845.53	Приета от Министерски съвет с Решение №661/16.10.2007г.
10	Родопи Източни	BG0001032		217352.95	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г
11	Остър камък	BG0001034		15994.31	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г

Приложение 3. Вековни дървета

№	Област	Община	Вековно дърво	Землище	№ в ДР	Заповед	Собственост	Възраст
1	Хасково	Хасково	Летен дъб	с. Корен, в двора на основното училище	1298	№284/10.04.1981 г.	общинско	500
2	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, в двора на училището	1365	№408/07.05.1982 г.	общинско	160
3	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, в двора на училището	1366	№408/07.05.1982 г.	общинско	180
4	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, в двора на училището	1367	№408/07.05.1982 г.	общинско	150
5	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, извън двора на училището	1368	№408/07.05.1982 г.	общинско	180
6	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, извън двора на училището	1369	№408/07.05.1982 г.	общинско	150
7	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, извън двора на училището	1370	№408/07.05.1982 г.	общинско	160

8	Хасково	Хасково	Летен дъб	с. Елена, м. "Кабалъка" до водохранилището на селото	1372	№408/07.05.1982 г.	общинско	200
9	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник, в регулационния план	2101	№РД-57/24.01.2013г.	общинско	280
10	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник, в регулационния план	2102	№РД-57/24.01.2013г.	общинско	280
11	Хасково	Хасково	Цер/Благун	с.Книжовник, в регулационния план	2103	№РД-57/24.01.2013г.	общинско	220
12	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2104	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №119, общ.частно	310
13	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2105	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №119, общ.частно	370
14	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2106	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №119, общ.частно	280
15	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 119	2107	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №119, общ.частно	250
16	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 119	2108	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №119, общ.частно	320
17	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2109	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №119, общ.частно	250
18	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 119	2110	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №119, общ.частно	250
19	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2111	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №119, общ.частно	280
20	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 119	2112	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №119, общ.частно	370
21	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 138	2113	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №119, общ.частно	310
22	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 138	2114	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №138, общ.частно	340
23	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 138	2115	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №138, общ.частно	230
24	Хасково	Хасково	4 бр. цер и 1 бр. благун	с.Книжовник имот № 138	2116	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №138, общ.частно	170
25	Хасково	Хасково	2 бр. цер	с.Книжовник имот № 138	2117	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №138, общ.частно	210
26	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 138	2118	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №138, общ.частно	270
27	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 138	2119	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №138, общ.частно	340
28	Хасково	Харманли	Цер	с. Върбово, кантона пред двора	406	№2592/13.10.1961г.	Горско	220
29	Хасково	Харманли	Бяла топола	с. Доситеево, м."Чобан гьол"	426	№2592/13.10.1961г.	Горско	190
30	Хасково	Харманли	Бряст	гр. Харманли, м."Петте караача"	414	№2592/13.10.1961г.	ОПУ Хасково	150
31	Хасково	Харманли	Бряст	гр. Харманли, м."Петте караача"	415	№2592/13.10.1961г.	ОПУ Хасково	150
32	Хасково	Харманли	Бряст	гр. Харманли, м."Петте караача"	416	№2592/13.10.1961г.	ОПУ Хасково	150
33	Хасково	Харманли	Бряст	гр. Харманли, м."Петте караача"	417	№2592/13.10.1961г.	ОПУ Хасково	150
34	Хасково	Харманли	Полски ясен	с. Бисер,м."Герганина чешма"	875	№511/24.02.1976г.	общинско	150

35	Хасково	Харманли	Летен дъб	с. Бисер, м. "Герганина чешма"	876	№511/24.02.1976г.	общинско	220
36	Хасково	Харманли	Бяла топола	с. Бисер, м. "Сюютлика"	877	№511/24.02.1976г.	общинско	300
37	Хасково	Харманли	Летен дъб	с. Черна могила, м. "Вирето"	878	№511/24.02.1976г.	общинско	250
38	Хасково	Харманли	Летен дъб	с. Българин, до помпената станция	976	№342/04.07.1978г.	общинско	
39	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1330	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	300
40	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1331	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	160
41	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1332	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	170
42	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1333	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	180
43	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1334	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	200
44	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1335	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	200
45	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1336	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	180
46	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1337	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	200
47	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1338	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	170
48	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1339	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	160
49	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1340	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	170
50	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1341	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	150
51	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1342	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	300
52	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1343	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	150
53	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1345	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	150
54	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1346	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	150
55	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1347	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	160
56	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1348	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	300
57	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1349	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	160
58	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1350	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	150
59	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, овощния разсадник на АПК	1371	№408/07.05.1982 г.	общинско	160
60	Хасково	Харманли	Цер	с. Остър камък, в регулацията до дереото	1558	№1139/12.11.1983 г.	общинско	450
61	Хасково	Харманли	Полски ясен	с. Браница, в ливадата до стопанския двор	1570	№1139/12.11.1983 г.	общинско	120
62	Хасково	Харманли	Летен дъб	с. Иваново, м. "Тръчковия тьпан"	1776	№197/11.03.1987 г.	общинско	430

63	Хасково	Харманли	Цер	с.Иваново, южно по пътя за Маджарово	1765	№197/11.03.1987 г.	Димо Димов	230
64	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли	2098	№РД-845/12.11.2012г.	имот № 77181.27.433	400
65	Хасково	Димитровград	Благун	гр.Димитровград	2131	№РД-879/25.11.2013г.	имот № 21052.1011.4	300
66	Хасково	Димитровград	Благун	гр.Димитровград	2132	№РД-879/25.11.2013г.	имот № 21052.1011.4	370
67	Хасково	Димитровград	Благун	гр.Димитровград	2133	№РД-879/25.11.2013г.	имот № 21052.1011.4	280
68	Хасково	Димитровград	Летен дъб	гр.Димитровград, зад общината	2055	№РД-639/26.09.2008г.	общинско	150
69	Хасково	Димитровград	Летен дъб /12 бр./	с. Скобелово, м. "Параклиса"	674	№1301/05.05.1974 г.	общинско	180
70	Хасково	Димитровград	Летен дъб	гр.Димитровград, кв.95, ул. "Захари Зограф" западно от бл. 26	2056	№РД-639/26.09.2008г.	общинско	80
71	Хасково	Димитровград	Летен дъб	с.Бодрово, м."Над бента"	1311	№759/13.08.1981 г.	общинско	330
72	Хасково	Димитровград	Летен дъб	гр.Димитровград, в района на ТЕЦ Марица 3	1409	№947/28.10.1982 г.	ТЕЦ Марица 3	300
73	Хасково	Димитровград	Черна топола	гр.Димитровград, в разсадника на Нео титан	1502	№174/09.03.1983 г.	"Нео титан" ООД	300
74	Хасково	Димитровград	Летен дъб	гр.Димитровград,на разклона за с.Добрич	1651	№1042/30.11.1984 г.	частно	230
75	Хасково	Димитровград	Летен дъб	с.Каснаково,м."Гробицата	1864	№592/07.08.1991 г.	общинско	360
76	Хасково	Минерални бани	Бял бор	с.Караманци,на юг от шосето Караманци-Хасково	672	№1301/05.05.1974 г.	общинско	300
77	Хасково	Минерални бани	Група от вековни дървета(8бр.зимен дъб и 1 бр.цер)	с. Горно Брястово	1041	№446/09.08.1978 г.	общинско	150
78	Хасково	Маджарово	Летен дъб	с.Ефрем, м."Хорището"	405	№2592/13.10.1961 г.	общинско	350
79	Хасково	Маджарово	Летен дъб	с.Златоустово, югозападно от селото до пътя	1569	№1139/12.11.1983 г.	общинско	280
80	Хасково	Маджарово	Космат дъб	с.Горни главанак, югозападно до чешмата	1572	№1139/12.11.1983 г.	общинско	120
81	Хасково	Стамболово	Клен	с.Силен, м. "Джамията"	402	№2592/13.10.1961 г.	общинско	
82	Хасково	Стамболово	Група от 15 летни дъба	с.Жълти бряг, м."Дели юрч"	671	№1301/05.05.1974 г.	общинско	300
83	Хасково	Стамболово	Полски бляст	с.Царева поляна, на път III-1888, км2+800	1082	№216/05.04.1979 г.	общинско	400
84	Хасково	Стамболово	Космат дъб	с. Стамболово, м."Карачалъка"	1397	№947/28.10.1982 г.	частно	250
85	Хасково	Стамболово	Благун	с. Стамболово, м."Карачалъка"	1398	№947/28.10.1982 г.	частно	250
86	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с. Долно Ботево, м."Сулучаир"	1565	№1139/12.11.1983 г.	общинско	350
87	Хасково	Стамболово	Цер	с.Гледка, м."Бахчите"	1400	№947/28.10.1982 г.	общинско	300
88	Хасково	Стамболово	Благун	с.Стамболово, до стопанския двор м."Гробцето"	1403	№947/28.10.1982 г.	общинско	150
89	Хасково	Стамболово	Благун	с.Стамболово, до стопанския двор м."Гробцето"	1404	№947/28.10.1982 г.	общинско	150

90	Хасково	Стамболово	Благуи	с.Стамболово, до стопанския двор м."Гробцето"	1405	№947/28. 10.1982 г.	общинско	150
91	Хасково	Стамболово	Благуи	с.Стамболово, до стопанския двор м."Гробцето"	1406	№947/28. 10.1982 г.	общинско	150
92	Хасково	Стамболово	Полски ясен	с.Силен до училището	1559	№1139/12 .11.1983 г.	общинско	250
93	Хасково	Стамболово	Полски ясен	с.Силен до училището	1560	№1139/12 .11.1983 г.	общинско	150
94	Хасково	Стамболово	Цер	с.Маджари,западно от горната махала	1562	№1139/12 .11.1983 г.	общинско	320
95	Хасково	Стамболово	Полски ясен	с.Долно Ботево, помпената станция	1564	№1139/12 .11.1983 г.	общинско	210
96	Хасково	Стамболово	Благуи	с. Стамболово, м."Чатал дере"	1399	№947/28. 10.1982 г.	общинско	300
97	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Силен,м."Трамтата"	1566	№1139/12 .11.1983 г.	частно	300
98	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1573	№1139/12 .11.1983 г.	общинско	300
99	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1574	№1139/12 .11.1983 г.	общинско	260
100	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1575	№1139/12 .11.1983 г.	общинско	260
101	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1576	№1139/12 .11.1983 г.	общинско	200
102	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1577	№1139/12 .11.1983 г.	общинско	160
103	Хасково	Стамболово	Цер	с. Тънково, м."Търлака"	1649	№1042/30 .11.1984 г.	общинско	350
104	Хасково	Стамболово	Цер	с. Тънково, м."Търлака"	1650	№1042/30 .11.1984 г.	ДГС Хасково	220
105	Хасково	Стамболово	Цер	с.Стамболово, м."Доврука" до пречиствателната станция на Винарската изба	1831	№26/09.0 1.1989 г.		430
106	Хасково	Ивайловград	Група от вековни чинари	под стената на яз. Ивайловград, гр. Ивайловград	1037	№446/09. 08.1978 г.	Горско	100
107	Хасково	Ивайловград	Два чинара	м."Св.Константин и Елена", кв.Лъджа, гр. Ивайловград	1074	№216/05. 04.1979 г.	Горско	200
108	Хасково	Ивайловград	Триделнолистен ериолобус	с. Белополяне		№947/28. 10.1982 г.		
109	Хасково	Ивайловград	Триразделнолистен ериолобус	с. Белополяне	1865	№592/07. 08.1991 г.		
110	Хасково	Ивайловград	Секвоя	гр. Ивайловград		№1301/05 .05.1984 г.	Горско	
111	Хасково	Ивайловград	Пролетна кумарка	пред кметството на с. Долно Луково	1866	№592/07. 08.1991 г.		12
112	Хасково	Ивайловград	Цер	с. Железино	2126	№РД-570/17.07. 2013г.	общинско	400
113	Хасково	Ивайловград	Цер	с. Железино	2127	№РД-570/17.07. 2013г.	общинско	300
114	Хасково	Свиленград	Летен дъб	с. Студена, на изхода от селото в лява от пътя	1860	№44/15.0 1.1991 г.	общинско	300

115	Хасково	Свиленград	Чинар	с. Мезек, м. "Чинар дере"	1551	№1138/12 .11.1983 г.	Горско	200
116	Хасково	Свиленград	Чинар	с. Мезек, м. "Чинар дере"	1552	№1138/12 .11.1983 г.	Горско	200
117	Хасково	Свиленград	3 броя Космат дъб	с. Младиново, край пътя за Свиленград	768	№715/12. 03.1975 г.	общинска частна	
118	Хасково	Симеоновград	Дръжкоцветен дъб	с. Константиново, близо до новостроящата се жп линия	2128	№РД- 765/08.10. 2013г.	имот № 11.73	350
119	Хасково	Симеоновград	Благун	с. Константиново	2129	№РД- 765/08.10. 2013г.	имот № 38368.0.114	330
120	Кърджали	Крумовград	Джел	с. Чукурите/с. Стражец/ в двора на сграда в селото	1221	№14/08.0 1.1981 г.	не установено	52
121	Кърджали	Крумовград	Конски кестен	с. Калайджиево, горната махала	1659	№543/23. 05.1984 г.	не установено	180
122	Кърджали	Кирково	Бряст	с. Чакаларово, в двора на училището	718	№715/12. 03.1975 г.	общинско	200
123	Кърджали	Кирково	Зимен дъб	с. Бенковски, в двора на джамията	720	№715/12. 03.1975 г.	общинско	150
124	Кърджали	Кирково	Чинар	с. Фотиново	1077	№216/05. 04.1979 г.	общинско	300
125	Кърджали	Кирково	Зимен дъб	с. Медевци	1192	№384/17. 06.1980 г.	общинско	450
126	Кърджали	Кирково	Пърнар	с. Горна Каялоба	1306	№759/13. 08.1981 г.	имот № 013211и01311 4	50
127	Кърджали	Кирково	Пърнар	с. Горна Каялоба	1307	№759/13. 08.1981 г.	имот № 013211и01311 5	50
128	Кърджали	Кирково	Пърнар	с. Горна Каялоба	1308	№759/13. 08.1981 г.	имот № 013211и01311 6	50
129	Кърджали	Джебел	Летен дъб	с. Мишево, м. "Старите гробища"	1746	№197/11. 03.1987 г.	общинско	350
130	Кърджали	Джебел	Летен дъб	с. Телчарка, в двора на училището	1747	№197/11. 03.1987 г.	частно	305
131	Кърджали	Джебел	Цер	с. Плазище, м. "Старите гробища"	1748	№197/11. 03.1987 г.	общинско	200
132	Кърджали	Черноочене	Бял бор	с. Пчеларово, черквата в долната махала	1643	№1042/30 .11.1984 г.	общинско	550
133	Кърджали	Кърджали	Летен дъб	с. Гняздово, с координати X- 378997,9363, У- 4612184,751	2149	№РД- 823/08.12. 2015г.	имот с № 180187	300
134	Хасково	Стамболово	Полски ясен	с. Кладенец, м. "Токмакли"	1563	№1139/12 .11.1983 г.	общинско	300
135	Кърджали	Джебел	Благун	с. Софийци	2137	№РД- 896/24.11. 2014г.	имот с № 10157	250
136	Хасково	Ивайловград	Цер	с. Горноселци	2139	№РД- 897/24.11. 2014г.	имот с № 000036	
137	Хасково	Хасково	Летен дъб	с. Конуш, м. "Стара река"	1297	№284/10. 04.1981 г.		200
138	Хасково	Харманли	Дръжкоцветен дъб	с. Остър камък	2138	№РД- 897/24.11. 2014г.		450
139	Хасково	Харманли	Бряст	с. Изворово	1555	№1139/12 .11.1983 г.		200
140	Хасково	Хасково	Благун	с. Гарваново	1532	№899/17. 08.1983 г.	общинско	250

Приложение 4. Събиране и транспортиране на битови отпадъци (БО)

№	Община	Брой жители	Брой населени места в общината	Брой населени места с въведена система за събиране и транспортиране на БО	Населени места в които не е въведена система за събиране и транспортиране на БО	% население, обхванато в организирана система за събиране и транспортиране на БО	Брой на обслужваното население
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Хасково	94156	36	36	0	100	94156
2	Димитровград	53557	26	26	0	100	53557
3	Свиленград	23004	24	24	0	100	23004
4	Харманли	24947	25	25	0	100	24947
5	Любимец	10214	10	10	0	100	10214
6	Стамболово	5934	26	26	0	100	5934
7	Симеоновград	8755	9	9	0	100	8755
8	Ивайловград	6426	51	4	47	60	3856
9	Минерални бани	5899	12	12	0	100	5899
10	Маджарово	1665	19	6	13	69	1149
11	Кърджали	67460	117	101	16	98	66111
12	Кирково	21916	73	73	0	100	21916
13	Крумовград	17823	80	18	62	80	14258
14	Момчилград	16263	49	46	3	99	16100
15	Черноочене	9607	51	27	24	70	6725
16	Джебел	8167	47	3	44	51	4165
Общо		375793	655	446	209	96,00%	360746

Приложение 5. Информация за изпълнявани проекти с екологично значение

Наименование на проекта	Кратка характеристика	Източници на финансиране	Стойност на проекта	Етап на изпълнение
1	2	3	4	5
Регионален център за управление на отпадъците – Кърджали – I-ви	С цел осигуряване на екологосъобразно управление на отпадъците в Регионалния център за третиране на неопасни отпадъци е предвидена следната инфраструктура за третиране на отпадъците: Регионално депо за неопасни отпадъци (1-ва клетка); довеждаща инфраструктура за площадката на Регионалния център за управление на неопасни отпадъци	Държавния бюджет ; ИСПА Мярка № 2003 BG 16 P PE 019		въведен в експлоатация през август 2016г.
Поставяне на 10 бр. информационни табели на 6 защитени територии с висок посетителски интерес	За ЗМ Дефилено, ЗМ Находище на Блатно кокиче - Долната ова, ПЗ Находище на Блатно кокиче – Сазлъка, ПЗ Каменната сватба и ПЗ Каменните гъби и ПЗ Находище на Снежно кокиче са изработени и поставени 10 бр. информационни табели. Към изброените защитени територии има голям посетителски интерес и поставянето на информационни табели указващи предмета на опазване, площите и въведените забрани в тях ще подпомогнат опазването на тези защитени територии и до някаква степен ще ограничат извършването на нарушения в тях	ПУДООС	6 000 лв.	поставени табели през декември 2016
Поставяне на 3 бр. фотокапани на територията на резерват Вълчи дол	За осигуряване на непрекъснат контрол, на подходящи места в резерват Вълчи дол са поставени 3 бр. фотокапани, които в реално време изпращат информация за нерегламентирани посещения.	ПУДООС	1 350 лв.	поставени фотокапани през октомври 2016